N:o 289. XXIII:s vuosikerta

Sunnuntaina Lokakuun 24. 1926.

Toimitus: Avoinna klo 10 ap.—1 yöllä
Päätoimitt.: tav. 12-2, ½6-7 Puh. 2230
Vastaava toimitt.: tav. 1—3 „ 1491
Toimitussihteeri. ulk.osast. „ 170
Uutisosasto:
kaupunkiosast. (Reponen) „ 1791
„ (Raekallio) „ 870
maaseutuosast. ja piirtäjä „ 782
Sortavalan toim.(Suominen) „ 507
Terijoen toimisto „ 132
Konttori: Av. klo 9 ap.—½6 ip.
Isännöitsijä, tav. 9-11: 2-4. Puh. 2001
Ilmoitus- ja tilauskonttori „ 138
Konttoripäällikkö „ 473
Kirjap.kontt 9-½6 faktori „ 331

KARJALA

Viipurissa seitsemän kertaa viikossa ilmestyvä sanomalehti. Toimitus ja konttori Aleksanterinkatu 19.
TOIMITUS: O. J. Brummer, Kaspro Mellanen, vastaava.

Tilaushinnat v. 1926:
7-päiväinen painos

	Maaseudulla	Kaupungissa
1/1 vk.	130 mk.	145 mk.
1/2 „	70 „	78 „
1/4 „	37 „	42 „
1 kk.	13 „	15 „

Ulkomaille tilattuna maksaa 7-päiväinen painos 35 mk. kuukaudelta.
Sunnuntaipainos maksaa maaseudulle lähetettynä 25 mk. ja kaupungissa kotiinkannettuna 30 mk. koko vuodelta. — Yksityisnumerot maksavat 1 mk. — Osoitteenmuutoksista tilausaikana veloitetaan 1 mk.

Ilmoitushinnat: Arkipäivinä 1 mk. tekstin jälkeen, 1 mk. 10 p:iä tekstin edellä ja 1 mk. 20 p:iä tekstissä ja ensimmäisellä sivulla palstamillimetriltä, sunnuntainumerossa 1:10 tekstin jälkeen, 1 mk. 20 p:iä tekstin edellä ja 1 mk. 30 p:iä tekstissä ja ensim. sivulla; määrätyssä paikassa 10 p:in korotus sekä keskelle tekstisivua määrätyistä ilmoituksista 100 % koroitus m/m:ltä. Kuolinilmoitukset maksavat 1 mk. palstamillimetriltä, kihlaus-, vihkimä- ja syntymäilmoitukset 30 mk:aa. Värilliset ilmoitukset 2:50 m/m, vähin maksu 300 mk:aa. Vieraskieliset ilmoitukset suomennetaan maksutta. Enemmän ilmoitettaessa myönnetään alennusta. Satunnaisia ilmoituksia tulee maksun seurata mukana. Puhelimessa ei oteta ilmoituksia eikä tilauksia.

Oy. Sofia Zweygberg Ab.
PERUSTETTU 1868
Kausiuutuuksia saapunut

14264
Osuusliike TORKKELI r.l.
myy edullisimmin
Erilaatuisia kahvia, sokeria, vehnäjauhoja y.m. siirtomaantavaroita.
Pienimmätkin tilaukset toimitetaan auliisti kotiin.
Myymälät kaupungissa: Aleksanterink. 31, puh. 2640, Pietarink. 18, puh. 2641, Katariinank. 18, puh. 1614 ja Uusi Kauppahalli, puh. 358.

Arv. Rouvat ja Neitoset!
Hienoja sekä yksinkertaisia leninkejä, hauskoja puseroja, hyviä hameita aina varastossa. Huom.! Sieviä morsiusleninkejä, huntuja, kukkia ja silkkikombinesseja sekä suuri valikoima naisten silkki-, villa- ja liina-sukkia. Leninginkoristeita parhain valikoima. Hyviä korsetteja, terveysliivejä, rintaliivejä, lannevöitä ja alusvaatteita.
Huom.! Kaikenlaisia pliseerauksia vastaanotetaan.
MIMMA PÖLLÄSEN LIIKE
Torkkelink. 18, Kimmossa, puh. 2572.

Hattu- ja Turkisliike
H. Eckert
Aleksanterink. 10 Puhelin N:o 366
Suuri valikoima
Turkiskappoja, Puuhkia ja Turkisnahkoja
kuten:
Närtsiä, Saukkoja, Skunkkia, Sealbisamia, Kriminnahkoja ja y.m.

HARALD SILVO
HELSINKI
Lyhyttavaravarasto
muutettu Kaisaniemenkatu 3:sta
Mikonkatu 13
liikepihaan. SI 10130
Edullinen ostopaikka jälleenmyyjille. 14215

Tri Klopfer Mustainveljestenkatu 22. P. 221. Klo 9-1 ja 5-7. Iho-, sukup.-, rakkot. Röntgenhoitoa ja tutkim.

Tri E. Jusélius
silmälääkäri
Katariinank. 13. Vastaanotto 1—3 ja 5—6.

PANSSARIJUNAN
kovapanosammunta
on 31. 10. 26 klo 12—5 ip. välisenä aikana n. 4 km. Perkjärven asemalta luoteiseen olevalla suolla. Suo on oikealla puolella rataa Perkjärvi—Viipuri toisen ratavartiohuoneen luona.
Yleisöä kielletään liikkumasta k. o. alueella mainittuna aikana.
Viipurissa, 23. 10. 1926.
14280 Viipurin Suojeluskunta.

LÄHETYSHOTELLI (krist. matkailijakoti) Helsingissä Annank. 1. Hyvä yöpymispaikka. Ei juomarahoja.

Kihloissa
Hellin Lampinen
Einar Anttonen
Viipuri.

Kuolleita
Rakas äitimme
Anna Greta Piironen
syntynyt 24. 11. 1847, pääsi pitkän päivätyön jälkeen lepoon kuluvan kuun 23 päivänä.
Muistoaan siunaten:
Olga Piironen.
Aino ja Ilmari Innanen.
Hilja, Toivo, Toini, Lea ja Eva Vesa.
Ida, Vilho, Siiri, Aaro, Lauri ja Martti Saikkola.
Milna ja Irma Piironen.

Siell' on riemu rikkahampi,
runsahampi
Ilo ilman muutosta.
Siellä autuus asuskella, veisaella
Voiton virttä suloista.

Niille ystäville, jotka haluavat saattaa äitiämme viimeisellä matkallaan, ilmoitetaan ainoastaan täten, että hautaussaatto lähtee kunnallissairaalasta keskiviikkona t. k. 27 p:nä kello 3 ip. Sorvalin hautausmaalle.

Kokouksia
Viipurin Lottien
kaikkien osastojen hiihto- ja kävelymerkkien jako sekä sen jälkeen yleinen kokous on marraskuun 1 p:nä klo 6,30 ip. paikallisesikunnan juhlasalissa. 14312

Uuden Hiekan Talonomistajain
rahaston yleinen syyskokous pidetään 7 pnä marrask. 1926 klo 1 p. Hiekan palokunnan talolla ja käsitellään siinä sääntöjen määräämät asiat.
14279 Johtokunta.

Soittokunta
(seitsikko)
saatavissa marraskuun 1 p:stä. Tilaukset tehtävä puhelimella n:o 6 Elisenvaara.
Elisenvaaran Suojeluskunta.

Ihminen ei parane silittelemällä,
vaan monipuolisella jäntevällä hoidolla. Kahdenlais. sähköhoitoa. Kahdenlaista kone- ja käsinhierontaa sähköllä. Spriihappo- ja savihoitoja. Koko hoito 20 mk.
Maununk. 3, ovi 5. Puh. 3383
PENSIONAT MENSA
Fredrikink. 6. Puh. 3119.
SUOSITTELEE
erisuuruisia huoneitaan matkustajille.

Lääkäreitä,
jotka kuuluvat Etelä-Karjalan Lääkäri-Seuraan:
T:ri SOURANDER'in vastaanotto alkanut.

Viipurin Osuusliikkeen Kahvila—Ravintolaa
Pietarink. 1
SUOSITELLAAN.
Hra Laisin johtama orkesteri soittaa joka ilta klo 1/27—1/211.
Sunnuntaisin on päiväkonsertti klo 1—3.

Pianonvirittäjä ja korjaaja
E. Semskow
Repolankatu 3. P. 1331.

• Vuokrattavana •
Vuokrataan heti
kaksi myymälähuoneistoa
(yksi pinta-alaltaan noin 62 m², toinen noin 74 m²) tilavine konttori- ja varastohuoneineen parhaalla paikalla Punasenlähteentorin varrella.
Lähemmin
Herold & Holm'in Asianajotoimistosta
Harmaidenveljestenk. 1. Puhel. 482.

Kirkollisia ilmoituksia
Pelastusarmeija I os.
Katariinank. 20.
Kokouksia tänään klo 11 ap. ja 7 ill., joht. Brigadööri ja Rouva Strand; ip. klo ½4 Kiitos- ja ylistyskokous. Lapsille ½2 ja klo 5 ip.
Tervetuloa!

Myytävänä
Betoonitiiliä
Tienhaaran santamäen varastosta myöskin työpaikoille siettuina myy
Insinööritoimisto TEHO
Arvidinkatu 4 Puhelin 2600

Tienhaaran Puuseppätehdas
Omistaja Taavetti Väisänen
Tienhaarassa. — Puhel. 11.
VIIPURI keskus Puh. 1987.
Valmistaa etupäässä rakennuspuusepänalaan kuuluvia teoksia, koulujen, kirkkojen, liikehuoneistojen y. m. sisustuksia sekä laatikoita.
Myy: Uunikuivia lautoja, lankkuja, höylänlastuja ja listoja

Huveja
Viipurin Näyttämö
Tänään sunnunt. lokak. 24 pnä klo 4 ip.
Alennetuin hinnoin
Espanjan kärpänen
klo 7,30 ill.
Peer Gynt
Viipurin Työväen Teatteri
Sunnuntaina 24 pnä lokakuuta klo 8 ip.
Alennetuin hinnoin
„Kuka itkee Juckenackia?"
Klo 1/28 ip.
Tavallisin operettihinnoin
ONNETAR

LAULAJA
HELGE
LINDBERG
KONSERTTI
keskiviikkona t.k. 27 p. klo 8 ip.
Kansakoululla
Lippuja 25:— — 10—: saatavana Karjalan Musiikkikaupasta Torkkelinkatu 6. 14123

Konserttitoimisto IKI
ESPILÄ
SOOLOTANSSIJATAR
Göta Forssell
esiintyy: 9.30, 10.30 ja 11.30
Pöytiä puhel. 734. 14309

Konserttitoimisto FAZER
Maailman kuuluisa pianisti
LUBKA KOLESSA
Ainoa Konsertti Kansakoululla lauant. t.k. 30 pnä klo 8 ip.
Liput à Smk. 20:—, 15:—, 10:— & 6:— klo 10—4 Viip. Musiikkikaupassa (Torkkelink. 12. Puh. 709.

Hauskat tanssiaiset
Talikkalan V. P. K:n talolla sunnuntaina t. k. 24 pnä klo 7—12. Ampumista 2 palk. Soittaa Jazz. Sisäänp. Smk. 6:—.
14202 Huvitoimikunta.

M. V. P K:nan L:osasto
viettää
TANSSI-ILTAMAN
talollaan Likolampi, Linnasaarenkatu 22 tänään sunnuntaina alkaen kello 6 ip. Sisäänpääsy Smk. 6:—. Soittaa Jazz-orkesteri. Piilenheittoa: 2 arvoesinepalkintoa.

Viip. Länt. Työv. Yhdistys
järjestää
Monrepoon liukkaalla Parketilla
Päivä-Huvit
sunnunt. 24. 10. 26, alk. klo 2 ip. lopp. 7 illalla. Sisäänp. Smk. 5.
Soittaa JAZZ.

V. R. S. „VANNE"-Piirin
Ohj. ILTAMA
on sunnuntaina 24 pnä lokak. klo 7 ip. Raittiuskodissa Brahenk. 17.
Arvokkaasta ohjelmasta mainittakoon 3:n kom. „Pappi pulassa". Ohjannut Atte Airola. Liput 6:—. 14213

»JYRYN»
Hauskat Hypyt
Kaup. V.K. K:n talolla sunnuntaina t. k. 24 pnä. Huom.! Kupletteja Abrahamssonilta. Soittaa Jazz-Torvet. Alkaa klo ½8—? Liput 8 mk.
14296 Huvitoimikunta.

Pyöreä Torni
KAHVIKONSERTTI klo 1-8 ip.
Tanssijatar
BEATA TILLGIN
esiintyy
klo 1/2 10—1/2 11 ja 1/2 12 ip
JAZZ-ORKESTERI.

Teesalonki
Katarinank. 12. Puh. 2911.
Viihtyisä ruokailu- ja kahvipaikka.
Konsertti
Päivällä 1—3 ja illalla 7,30—10,30 ip.
Soittaa I luok. trio Lindmannin johdolla.
14318 Tilaisuus tanssia.

Lehtovaara
Tänään
KAHVIKONSERTTI 1—8
Tilaisuus TANSSIA.
Illalla TANSSIAISET. Esiintyy
LORI MAY!

Hotelli Continental
Suositellaan
Hyvää soittoa joka ilta klo 8—12.
Kapellimestari P. Karhusen johdolla.
Huom.! Tilaisuus tanssia. 14155

Koulu suojeltava poliittisilta syrjävaikutuksilta.

Viime viikolla on sanomalehdistössä pohdittu kysymystä, joka oikeastaan koskee oppikoulujemme sisäisiä oloja mutta jolla samalla on laajakantoisempikin merkitys. Tarkoitamme väittelyä siitä, missä määrin on suotavaa, että ulkopuolella kouluelämän toimivat poliittiset järjestöt tai muut yhteiskunnalliset yhdistykset pyrkivät päästä vaikuttamaan koulujen toverikuntien toimintaan. Asian kulku on lyhyesti kuvattuna seuraava.

Itsenäisyyden liitto oli kutsunut Helsinkiin koolle maaseudun suomalaisten oppikoulujen toverikuntain edustajakokouksen. Kokouksessa tarjoutui Itsenäisyyden liitto kansallisen kokoomistyön ja suomalaisuuden merkeissä kustantamaan oppikoulujen toverikuntia yhdistävän aikakauslehden. Liitto sitoutui olemaan millään lailla vaikuttamatta lehden suuntaan ja sisällykseen, minkä joka lukukauden alussa määräisi toverikuntien edustajakokous, mutta halusi Liitto asettaa lehden päätoimittajan ja taloudenhoitajan. Keskustelussa ilmeni erimielisyyksiä siitä, olisiko tarjous hyväksyttävä. Eräillä tahoilla lausuttiin arveluja, että Itsenäisyyden liitto saisi lehdessä liian suuren vaikutusvallan. Enemmistö kuitenkin katsoi, että lehti olisi perustettava ja hankkeen toteuttaminen jätettävä Itsenäisyyden liitolle.

Kokouksen jälkeen pitivät Helsingin suomalaisten oppikoulujen toverikuntien edustajat maaseutukoulujen edustajien kanssa eri kokouksen, missä he ilmoittivat helsinkiläisten oppikoulujen kieltäytyvän asettumasta kannattamaan Itsenäisyyden liiton johdolla perustettavaa lehteä.

Samalla kävi ilmi, että Akateeminen Karjala-seura oli asettunut vastustamaan yllämainittua lehtihanketta sen ja Itsenäisyyden liiton välillä vallitsevan erimielisyyden vuoksi, joten tämä poliittinen kiista olisi ulottanut vaikutuksensa jo koulunuorisonkin keskuuteen. Näissä oloissa ilmoitti normaalilyseon rehtori vastustavansa yllämainittua lehtihanketta, mutta luopui sitten tästä mielipiteestään, kun hänelle oli ilmoitettu, että Itsenäisyyden liitto oli asiasta keskustellut kouluhallituksen ylijohtajan kanssa ja antanut tälle varmuuden siitä, ettei mitään poliittisia tarkoituksia kätkeydy lehtihankkeen taakse. — Tälle kannalle asia nyt on, joten kysymyksenalaisen lehden perustamisesta tullee tosi.

Sen mielipiteiden vaihdon yhteydessä, jonka tämä kysymys on julkisuudessa herättänyt, on mielestämme täydellä syyllä pantu painoa sille seikalle, että koulujen täytyy pysyä vapaina ulkoapäin tulevilta poliittisilta vaikutuksilta. Tätä periaatetta ei voida syrjäyttää vetoamalla siihen, että se ja se asia on niin hyvä ja huomiota ansaitseva, että siitä pitää koulunuorisonkin päästä selvyyteen. Jos tälle kannalle asetutaan, niin joudutaan semmoiselle tielle, joka tuo politiikan koulun seinien sisälle. Ja tätähän ei kukaan toivone. Puhumattakaan nyt siitä, ettei oppilailla näinä »liikarasituksen» aikoina ole tilaisuutta eikä aikaa uhrata harrastustansa poliittisiin kysymyksiin, niin ei koulunuoriso myöskään ole saavuttanut sitä kypsyneisyyttä, jota yhteiskunnallisten asioiden pohtiminen edellyttää. Tämä maa on jumala paratkoon ilmankin niin politiikkaa täynnä, ettei meidän kannata päästää sitä toverikuntien rauhoitetulle alueelle. Kyllä koululaiset, aikaihmisiksi vartuttuaan, luultavasti ehtivät saada tarpeensa poliittisista kiistoista ja erimielisyyksistä, ilman että heitä jo koulupenkillä niihin tutustutetaan.

Tällä emme suinkaan tarkoita sitä, etteivät toverikunnat voisi omassa keskuudessaan ja koulun johdon alaisina tutustua yhteiskunnallisiinkin kysymyksiin. Näin on tapahtunut niin kauan, kuin toverikuntia on ollut olemassa, mutta tämä on aivan toista kuin ulkoapäin tulevat vaikutteet ja toverikuntien liittäminen yhteen määrättyjä poliittisia tarkoitusperiä kannattavaksi järjestöksi. Ei ole kysymys siis mistään »virkavaltaisuudesta», jos koulun puolelta asetutaan varovaiselle ja torjuvalle kannalle tällaisissa asioissa. Koulujen sisäinen rauha ja itsesäilytysvaisto tekee jo suorastaan tämän välttämättömäksi.

Sanotaan ehkä, etteivät kysymyksessä ole mitkään poliittiset harrastukset vaan yleisisänmaalliset ja kansalliset. Raja näiden käsitteiden välillä on kuitenkin vaikeasti vedettävissä; sitäpaitsi olemme varmoja siitä, että suomalaisissa oppikouluissa ilman ulkoapäin tulevaa kehoitustakin vallitsee kansallinen ja isänmaallinen henki. Niin hyvin äidinkielen ja historian opetus kuin koulujen opetus ja henki kokonaisuudessaan pitää huolen siitä, että kansalliset ja isänmaalliset arvot käyvät oppilaille rakkaiksi. Tämä tehtävähän sisältyy suorastaan koulujen olemukseen.

Itse sitä asiaa vastaan, että toverikunnat luovat itselleen oman lehden keskinäiseksi yhdyssiteeksi, ei voi sinään olla mitään muistuttamista. Mutta sitä toimitettaessa tulee ylläesitetyt näkökohdat ottaa tarkasti huomioon. Me myönnämme, että ne päämäärät, jotka Itsenäisyyden liitto ja Karjala-seura ovat ottaneet omikseen, ovat oikeat ja isänmaalliset, mutta siitä huolimatta on toverikuntien, se on koulun, itsenäisyys edellämainittujen syiden nojalla täydelleen turvattava.

Monet maamme ruotsinkielisistä lehdistä ovat myös kirjoittaneet tästä kysymyksestä ja tehneet sen varsin kiihkeässä äänensävyssä. Tämä melu on tietysti noussut siitä, että suunniteltua toverikuntalehteä on aiottu toimittaa »kansallisen kokoomistyön ja suomalaisuuden merkeissä». Tällainen päämäärä on tietysti ruotsalaisiamme siinä määrin säikäyttänyt, että he ovat vain siihen iskeneet kiinni ja sen johdosta purkaneet tavanmukaisia syytöksiään ja jeremiadejaan, niinkuin esimerkiksi Wiborgs Nyheterin pääkirjoitus osoittaa. He ovat itse käsittäneet koko asian ahtaalta natsionalistiselta näkökannalta, vaikka he juuri siitä suomalaisia syyttävät. Heidän mielestään ei tietysti saisi suomalaisuutta mainita missään yhteydessä ja asia, joka vähänkin vain siihen viittaa, on jo sen vuoksi tuomittu.

Me emme ole sen sijaan tahtoneet tätä asiaa käsitellä minään puoluekysymyksenä, vaan yksistään kasvatusopilliselta kannalta, ja olemme varmoja siitä, että suo-

Päivän uutiset

Asutushallituksen päällikön paikan täyttäminen.

Erimielisyyksiä valtioneuvostossa. Presidentti lykkää ratkaisua.

Perjantaina oli valtioneuvostossa presidentin esittelyssä kysymys asutushallituksen päällikön paikan täyttämisestä. Tällöin tehtiin kokoomukselaisten ministerien taholta ehdotus, että asutushallitus lakkautettaisiin. Äänestyksessä ehdotus hylättiin 6 äänellä 6 vastaan, pääministerin äänen ratkaistessa tuloksen. Sen jälkeen otettiin esille asutushallituksen johtajan nimitysasia. Kokoomukselaisten taholta ehdotettiin virkaan nimitettäväksi maanmittaushallituksen asessori V. Ahla ja maalaisliittolaisten taholta agronomi E. Hahl. Äänet menivät jälleen tasan. Presidentti ei vielä ratkaissut asiaa, vaan tapahtunee ratkaisu tänään tai lähipäivinä.

Valtiopäivät.

Ellisessä istunnossa esillä olleet esitykset lähetetty valiokuntiin.

Eduskunnalla oli eilen klo 3 kymmenisen minuuttia kestänyt täysistunto, jossa perjantaina eduskunnalle tuodut yhdeksän uutta hallituksen esitystä lähetettiin eri valiokuntien valmisteltaviksi.

Seuraava istunto on ensi tiistaina klo 2 päivällä.

Valtion tililaitoksen uudistaminen.

Uudistuksiin tarvitaan lainsäädäntötoimenpiteitä. — Shekkien käytön yleistämistä tarkoittavat ehdotukset valmistuneet.

Kuten aikanaan sanomalehdissä on mainittu, asetti valtioneuvosto kuluvan vuoden alussa komitean tarkastamaan niitä ehdotuksia valtion kassa- ja tililaitoksen uudistamista koskeviksi säännöiksi, jotka prof. Ernst Nevanlinna valtiovarainministeriön toimeksiannon mukaan oli laatinut ja joissa m.m. oli otettu huomioon valtion tilintarkastajain aikanaan laatima toivomus shekkien saattamisesta yleisempään käytäntöön valtion virastoista tehtävissä maksusuorituksissa.

Komitean töiden edistymisestä on sen puheenjohtaja, pankinjohtaja Väinö Sipi ilmoittanut, että komitea työnsä kestäessä on tullut huomaamaan, ettei kaikkia komitean tarpeellisiksi havaitsemia uudistuksia voida panna toimeen hallinnollisessa järjestyksessä, vaan että tarvitaan eräitä uusia perustavaa laatua olevia säännöksiä, jotka on annettava lainsäädäntötietä ja joita varten komitea parhaillaan laatii ehdotuksia. Shekkien ottaminen ensiksi yleisempään käytäntöön valtion suorituksissa ei kuitenkaan ole millään tavoin riippuvainen edellämainituista, eduskunnan myötävaikutuksella annettavista säännöksistä, ja koska valtiovarainministeri on komitealle ilmoittanut olevan suotavaa, että shekkien käytön yleistäminen toimeenpantaisiin jo ensi vuoden alusta, on komitea, jotta asiaa koskevat määräykset ehdittäisiin julkaista hyvissä ajoin kuluvan vuoden aikana, jo jättänyt valtiovarainministerille tätä tarkoittavat erilliset ehdotuksensa, jotka pääpiirteissään ovat yhtäpitävät prof. Nevanlinnan ehdotusten kanssa.

Jotta tilivirastot rahalähetystensä perilletoimittamiseen voisivat käyttää m.m. postiosoituksia, on komitea samassa yhteydessä esittänyt tilivirastojen vapaakirjeoikeutta vastaavasti muutettavaksi, mistä myöskin olisi seurauksena, ettei postilaitosta vastedes, kuten nykyään, rasitettaisi tilivirastojen maksumääräysten edestakaisin kuljettamisella.

---

malaisuus ja koulun välttämätön riippumattomuus politiikasta voidaan sovelluttaa yhteen, jos vain kouluille taataan tarpeellinen työrauha.

Suomen Postiljooniyhdistyksen edustajakokous käsitellyt tärkeitä kysymyksiä.

Palkkauskysymyksessä käännytään kansanedustajain puoleen. — Miehistön vähentämistä koskevat ehdotukset saatettava tarkemman pohdinnan alaisiksi.

Suomen Postiljooniyhdistyksen ylimääräinen edustajakokous pidettiin eilen Helsingissä. Kokoukseen oli saapunut 24 osastosta yhteensä 33 edustajaa. Kokouksen avasi keskustoimikunnan puheenjohtaja J. Sulanko, selostaen samalla toimenpiteitä, joihin keskustoimikunta on ryhtynyt viime keväisen edustajakokouksen päätösten perusteella. Kokouksen puheenjohtajiksi valittiin U. Rinne ja Y. K. Gestrin.

Ensiksi otettiin käsiteltäväksi palkkauskysymys. Vilkkaan keskustelun jälkeen päätettiin lähettää kansanedustajille kirjelmä, jossa selostetaan postiljoonien nykyistä palkkausta sekä esitetään, että palkkausasian esilletullessa edustajat yhtyisivät kannattamaan postiljooneille näiden ehdottamia palkkoja.

Lausunta palkkakysymyksessä.

Kirjelmässä lausutaan m.m.:

Kun eduskunta aikanaan hyväksyi valtion virkailijain palkkauksen parantamista koskevat ehdotukset, teki eduskunnan päätös postiljoonikunnan sangen toivehikkaaksi. Mutta kun sittemmin toimeenpanoasetus ja siihen liittyvä palkkaluokittelu tuli tunnetuksi, oli pettymys suuri. Vain harvoissa tapauksissa tulivat virkailijat saamaan eduskunnan päätöksen mukaiset koroitukset todellisuudessa. Postiljoonien palkkauksessa päästiin vain 8,5-kertaiseen korotukseen rauhanajan palkkauksesta kun sensijaan useissa korkeimmissa palkkaluokissa oli koroitus aina 10,5-kertainen.

Tämän epätasaisuuden on eduskuntakin huomannut ja kuluvan vuoden menoarvion hyväksyessään antoi se hallitukselle tehtäväksi laatia esityksen valtion pienipalkkaisten toimenhaltijain palkkojen tasoituksesta oikeaan suhteeseen. Hallitus on sen tehnytkin, mutta ikävällä huomataan että se ei paranna postiljoonien asiaa. Sen mukaan ainoastaan kaksi alinta palkkaluokkaa tulee korotuksesta osallisiksi, nim. nykyään 14,400 ja 15,600 markan vuosipalkkaluokat nousevat 16,800 markkaan. Muu, suurin osa postiljooneista on jäänyt ilman.

Emme voi käsittää, miten hallituksen esitys palkkojen korotuksesta voi sivuuttaa postiljoonikunnan suurimmalta osaltaan, sillä toisaalta esitetään korotuksia muille aivan samoissa palkkausluokissa olleille palveluskuntaryhmille. Esityksessä ei myöskään ole otettu huomioon paikkakuntaluokittelun epätasaisuuksia.

Alituisten taloudellisten huolien painon alla — lausutaan kirjelmässä — on meidän postiljoonien keskuudessa syntynyt kiihtymystä. Yleensä on jo vakavassa vallassa käsitys, että palkkoihin ei saada parannusta ilman suurempaa liikehtimistä. Siksi toivomme, että Te, arvoisa kansanedustaja, palkkausasian esilletullessa yhdytte kannattamaan anomaamme palkkojen parantamista seuraavasti:

että postiljoonien palkkaus Helsingissä ja Viipurissa ynnä näiden paikkakuntien elinkustannusindeksiä vastaavalla tasolla olevilla paikkakunnilla koroitettaisiin 24,000 markkaan vuodessa ja että muilla paikkakunnilla postiljoonien palkka koroitettaisiin 21,000 markkaa sekä ylimääräisten palkkaa 20 %:lla.

Kokouksen kanta ehdotettujen säästäväisyystoimenpiteiden suhteen.

Postilaitoksessa suunniteltujen säästäväisyystoimenpiteiden johdosta päätti kokous saattaa julkisuuteen erikoisen, postiljoonien käsitystä ilmaisevan julkilausuman.

Valtion menojen yhä osottaessa nousua on oltu pakotettuja ryhtymään laajoihin säästäväisyystoimenpiteisiin. Katsoen siihen, että palkkausmenot muodostavat suurimman menoerän, on pääpaino kohdistettu juuri palkkausmenojen supistamiseen. Tähän on kuitenkin ryhdytty ilman tarpeellista harkintaa ja laajoja edelläkäypiä tutkimuksia, yksinomaan miehistöä vähentämällä. Tämän johdosta päättää kokous kantanaan julkituoda seuraavaa:

Vuosi vuodelta tapahtuvan postilähetysten lukumäärän kasvamisen ja vilkastuvan rakennustoiminnan johdosta ovat postinkantopiirit yhä laajentuneet ja työmäärä siten suuresti lisääntynyt. Tästä huolimatta ei työvoimia ole lisätty, vaan päinvastoin säästäväisyyssyistä vähennetty. Tilanne alkaa kuitenkin olla sellainen, että ellei nopeasti ryhdytä toimenpiteisiin, ei postilähetyksiä voida käsitellä tarpeellisen nopeasti eikä välttää vaaraa virheellisyyksistä. Tästä on huomautettu asianomaisille viranomaisille ajoissa, mutta ilman sanottavampia tuloksia. Hallitus tosin budjettiehdotuksessaan esittää otettavaksi käytäntöön erinäisiä teknillisiä apuvoimia, mutta millaisia ja miten toteutettavia — emme ole tietoisia. Onnellisen tuloksen aikaansaamiseksi olisi kuitenkin ensiksi tarkoin tutkittava ulkomaitten postilaitosten työskentelytavat kokonaisuudessaan ja niissä havaittavista uudistuksista otettava käytäntöön meille soveltuvat muodot. Tutkimusta ei ole yksinomaan rajoitettava teknillisten apuvoimien käyttöön, vaan koko postilaitoksen käytännölliseen järjestelmään. Näin päästäisiin parhaisiin tuloksiin ja huomattaisiin mistä ja miten saataisiin syntymään säästöä ilman että postin käsittely joutuisi epävarmaksi, sen kulku hidastuisi ja suuren yleisön edut joutuisivat vaaralle alttiiksi.

Edelläolevaan vedoten hyväksyi kokous seuraavat ponnet:

Hallituksen olisi asettamaansa komiteaan kutsuttava myöskin postiljoonikunnan edustaja, jotta asia tulisi mahdollisimman monipuolisesti käsitellyksi; ja

koska edellämainitun komitean työ vienee huomattavan pitkän ajan, tarpeenvaatima miehistön lisäys olisi toimitettava heti, jotta postinkulku siten pysytettäisiin tyydyttävänä.

Eduskunnan valiokuntain työskentely.

Suuri valiokunta

käsitteli eilen ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ulkomaisessa edustuksessa palvelevain viran tai pysyväisen toimen haltijain palkkausta koskevan hallituksen esityksen johdosta. Mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttiin eräin muodollisin muutoksin.

Ehdotus laiksi eräiden eläkkeelle siirtyneiden kansakoulunopettajain eläkkeiden ja vuotuisten apurahain koroittamisesta ja ehdotus laiksi palstatilain muutamisesta itsenäisiksi tiloiksi hyväksyttiin muutoksitta asianomaisten valiokuntamietintöjen mukaisina.

Kauppakorkeakoulun valtioapua koskevan hallituksen esityksen suhteen suuri valiokunta 23 äänellä 17 vastaan yhtyi valtiovarainvaliokunnan hylkäävään mietintöön.

Vielä käsiteltiin eduskuntaesitys, joka sisältää ehdotuksen eläinsuojelulaiksi. Talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti päätettiin ehdottaa aloite hylättäväksi.

Ehdotus laiksi maatalouskorkeakoulun perustamisesta ja ehdotus laiksi edustajanvaaleista pantiin pöydälle.

Suomen Yleisradio Oy

Maaseutuedustuksen valmistamiseksi koroitetaan hallintoneuvoston jäsenluku 10:stä 15:een.

Eilen pidettiin Helsingissä Oy. Suomen Yleisradion ylimääräinen yhtiökokous. Kokous päätti hallintoneuvoston ehdotuksen mukaisesti pyytää vahvistusta sääntöjen sellaista muutosta varten, että hallintoneuvoston jäsenluku koroitetaan nykyisestä 10:stä 15:een lukuunottamatta valtion edustajaa. Sääntöjen muutos aiheutui siitä, että yhtiön hallintoneuvoston vaalissa viime keväänä m.m. niin tärkeä radiotoimen ala, kuin n.s. maaseutuaseman edustus, ei voinut tulla tyydyttävällä tavalla huomioonotetuksi. Muutamia muitakin piirejä on tämän kautta tilaisuus lähemmin kiinnittää tämän yleishyödyllisen yhtiön johtoon.

Ensi kerran toimitetaan vaali uusien sääntöjen mukaan yhtiön syyskokouksessa ensi syyskuussa.

— **Pankit.** Kauppapankki oy:n entinen toimitusjohtaja, hovioik. asessori B. Fagerström liittyy näinä päivinä Pohjoismaiden Yhdyspankin johtokuntaan varajäsenenä.

Arpajaisten toimeenpano.

Hämeen läänin maaherra ehdottaa toimenpiteitä väärinkäytön rajoittamiseksi.

Käsitellessään vuosikertomuksessaan Hämeen läänin tilasta vuodelta 1925 kysymystä arpajaisten pidosta, huomauttaa maaherra, että kuten tilastotiedoista näkyy, on arpajaisten lukumäärä luonnottoman suuri. Niitä ei kuitenkaan, huomioonottaen että niitä melkein aina ilmoitetaan pidettäväksi valistus-hyväntekeväisyys tahi muussa sen tapaisessa tarkoituksessa, yleensä voida rajoittaa, mikäli ne mahtuvat arpajaisasetuksen puitteisiin. Sitä suuremmalla syyllä olisi toivottava että yleisö itse asianmukaisesti arpajaisiin suhtautuisi, kannattaen pääasiallisesti sellaisia, joilla tarkoitetaan edistää kunkin yksityisen mielestä arvokasta ja hänen omaan harrastuspiiriinsä kuuluvaa asiaa. Varmasti jos yleisö näin menettelisi, arpajaisten lukumäärä vähenisi.

Mutta, huomauttaa maaherra, arpajaisten pitämisessä on olemassa epäkohta, joka hänen mielestään piakkoin olisi korjattava ja josta maaherra jo aikaisemmin on tehnyt esityksen. Tässä esityksessä on maaherra huomauttanut että suurissa arpajaisissa myydään yleensä ennakkoarpoja. Arvat ovat järjestetyt siten, ettei niissä enään, kuten ennen aina oli tavallista, ole kantaosaa, joka jää arpajaisten toimikunnan haltuun ja johon merkitään, kuka kunkin arpanumeron on ostanut. Näin ollen arpajaisten toimikunnalla ei nykyään ole mitään tietoa eri arpanumeroiden ostajista. Arvoissa on ainoastaan ilmoitus, että määrätyissä sanomalehdissä aikanaan, sittenkun arpominen on tapahtunut, ilmoitetaan, mikä arvannumero on tuottanut voiton. Kunkin yksityisen ostajan huoleksi jää valvominen siitä, onko hänelle hänen ostamiensa arpanumeroitten perusteella tullut voitto. Mutta jokainen, joka vähänkin enemmän on tällaisia ennakkoarpoja ostanut, tietää kokemuksestaan, että hänelle käy mahdottomaksi pitkän ajan kuluessa seurata jokaista numeroa niitä lehtiä, missä arpomisen tulos joskus tulee ilmoitetuksi. Seurauksena tästä on myöskin, että osa voitoista jää kokonaan nostamatta.

Tämän epäkohdan poistamiseksi olisi ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, että aina kun lupa annetaan arpajaisten pitoon, joissa ennakkoarpoja myydään, ehdoksi asetetaan, joko että ennakkoarpoja myytäessä on arpajaisten toimikunnalle jäävä arpojen kannat, joihin on merkitty, kuka on kunkin ennakkoarvan ostanut, minkä merkinnän perusteella toimikunnan aikanaan, kun arpominen on toimitettu, tulee lähettää ilmoitus niille, jotka ovat voittoja saaneet, taikka että, ellei tällaisia arpojenkantoja käytetä, jokaiseen ennakkoarpaan on oleva merkittynä ei ainoastaan missä lehdissä vaan minkä päivän numerossa, näitä lehtiä aikanaan ilmoitetaan arpomisen tulos. Kun tällainen ehto asetetaan, tietää arpojen ostaja, että hän myöskin voi mahdollisen voiton nostaa, koska hänelle joko tulee voiton saamisesta erityinen ilmoitus taikka hän itse määrätystä sanomalehtinumerosta saapi tiedon siitä, onko voitto hänelle tullut.

Kun myönnettäessä lupa arpajaisten pitämiseen lain mukaan aina on määrättävä, minkä ajan kuluessa arpominen on toimitettava, esim. ennen lokakuun loppua 1926, ei arpajaisten toimikunnalle ole vaikeata jo ennakkoarpaan painattaa merkintää siitä, minkä päivän sanomalehtinumerossa, esim. marraskuun 1 päivänä 1926 arpomisen tulos ilmoitetaan.

Kun tämä maaherran huomauttama asiaintila yleisesti tunnustetaan epäkohdaksi, mikä olisi poistettava, ja sen poistaminen voidaan saada aikaan aivan yksinkertaisella toimenpiteellä, mutta siihen ei vielä ole ryhdytty, uudistaa maaherra nyt jälleen ehdotuksensa.

Huomattava tilankauppa.

Perjantaina päätetyllä kauppakirjalla on Mommilan kartano Lammin pitäjässä siirtynyt agr. O. E. Sandström-vainajan perillisiltä tilanomistaja Eetu Pielle Loimaalta. Vastaanotto tapahtuu 1 p:nä marraskuuta. Kauppahinta tuntematon.

Mommilan kartano kuului aikoinaan Kordelin-vainajalle, jolta sen vuoden 1918 alussa osti agr. Sandström.

Maan hankinta tilattomille.

Kysymys, mitä tietä asutustarkoituksiin tarpeellisen maan hankkimisen tulee tapahtua, on nykyhetkellä yksi tärkeimmistä sisäisistä kysymyksistämme. Kaikkien puolueiden ja piirien taholla ollaan yksimielisiä siitä, että asutustoimintaa on tarmolla hoidettava. Sen sijaan näyttää olevan huomattavaa erimielisyyttä keinoista asian hoitamisessa.

Maan hankkimisesta asutustarkoituksiin on nykyään voimassa asutuslaki (lex Kallio). Se säädettiin aikana, jolloin mahdollisuudet maan vapaaehtoiseen hankintaan silloisten maataloustuotteiden hintasuhteiden takia olivat huomattavan vaikeat. Silloisista oloista johtui, että laki laadittiin pääasiallisesti maan pakollisen hankinnan mahdolliseksi tekemistä silmällä pitäen. Lain laatimisessa tehtiin, kuten aikanaan on osoitettu, joukko arveluttavia virheitä. Muun ohessa ansaitsee erikoista huomiota se seikka, että hankinnan taloudellinen puoli eli kysymys siitä, miten hankinnan rahoittamisen tuli tapahtua, otettiin perinpohjaisen käsittelyn alaiseksi vasta vuosia sen jälkeen kuin itse laki ja sen täytäntöönpanoasetus olivat valmistuneet, asettamalla asiata harkitsemaan erityinen valtion komitea. Tämä komiteatyö on lopulta johtanut siihen, että hallitus viime kevään aikana antoi eduskunnalle esityksen asutustoiminnan rahoittamisen järjestelystä siihen suuntaan, että vapaaehtoinen asutustoiminta entistä enemmän keskitettäisiin osuuskassoihin. Tämä lakiehdotus on eduskunnassa paraikaa odottamassa käsittelyä, mutta on epätietoista, minkälaiseen ratkaisuun se johtaa. Nykyään on valtion varojen käyttö tarkoitukseen keskitetty v. 1920 annetun asetuksen perusteella asutushallituksessa olevaan erityiseen asutusrahastoon, joka käyttää varoja kunnallisten asutuskassojen avulla. Mainittu asetus ja koko sen mukainen järjestelmä syntyi silloisen maalaisliittolaisen maatalousministerin alotteesta, ministeriössä laaditun asetuksen perusteella, josta ei edes hankittu asiat. lähellä olevilta laitoksilta lausunnoita. Se ei siten saanut osakseen sellaista huolellista käsittelyä, kuin mitä tällainen suuri asia, jossa on kysymyksessä satoihin miljooniin nousevien valtion varojen käytön järjestely, ehdottomasti vaatii. Tämän asetuksen sovelluttaminen onkin ruvennut jo herättämään kuntien taholla huolestuttavaa huomiota. On kiinnitetty huomio siihen, että kunnat joutuvat vastaamaan kaikkien niiden asutustarkoituksiin myönnettyjen varojen käytöstä, jotka kulkevat asutuskassojen kautta ja joiden käytöstä asutushallitus päättää. On ruvettu pelkäämään että tämä vastuu tulee vielä aikanaan, kun suoritukset joutuvat takaisin maksettaviksi, varsin raskaaksi.

Samalla kuin asutustoiminnan järjestelyllä on ollut tällaisia ulkonaisia vaiheita, on maatalousluoton anto pyrkinyt entistä enemmän keskittymään osuuskassoihin. Osuustoiminnallinen luoton järjestely on muodostettu entistä kiinteämmin valtiovallan toiminnaksi, vaikka sille onkin pysytetty yksityislaatuisen luotonannon luonne. Osuuskassojen luku on lisääntynyt viime vuosina aivan arvaamattomassa määrässä. Osuuskassat ovat myös vuosittain saaneet käytettävikseen varsin huomattavia määriä valtion varoja, mutta lisäksi on niiden keskuslainarahasto alkanut menestyksellisen lainojen hankkimisen ulkomailta valtion takuulla.

Samalla kuin valtion viranomaiset — asutushallitus asutusrahastoineen — ovat harjoittaneet asutustoimintaa valtion niille myöntämillä sangen runsailla miljoonilla, ovat myös osuuskassat antaneet asutuslainoja, vaikka niillä ei ole ollut siihen tarkoitukseen mitään valtion varoja käytettävinään. Tulokset näiden kahden lainaamismuodon toisiinsa vertaamisesta ovat vallan yllättävät. Viime keväänä Pellervo-lehdessä ja sittemmin Osuustoimintalehdessä julkaistut tiedot osoittivat, että osuuskassat olivat v:n 1925 kuluessa hankkineet asutustarkoitukseen n. 26,000 ha maata, kun asutuskassojen hankkima maa-ala oli vain 20,000 ha. Siitä huolimatta että osuuskassojen hankkiman maan ala oli siis n. 6,000 ha suurempi kuin asutuskassojen hankkiman maan ala, oli osuuskassojen hankkiman maan hinta vain n. 20 miljoonaa markkaa, kun taas asutuskassojen hankkimaan maan hinta oli n. 21,3 miljoonaa markkaa. Siis todellisuudesa osuuskassat olivat hankkineet 6,000 ha enemmän maata pienemmällä rahasummalla kuin mitä asutuskassojen hankkima maa maksoi. Myös olivat osuuskassojen avulla muodostetut tilat keskimäärin lähes 7 ha suurempia ja siis parempia kuin asutuskassojen muodostamat tilat.

Tämä vertailu osoittaa, kuinka osuuskassojen kautta tapahtuva maan hankkiminen asutustarkoituksiin antaa sellaisia tuloksia, että valtion viranomaiset miljoonineen eivät pysty niiden kanssa kilpailemaan. Lisäksi tämä hankinta tapahtuu kokonaan ilman asutushallitusta ja asutusviranomaisia ja siis ilman koko sitä kallista koneistoa, jonka nämä muodostavat. Täten siis myös hankintakustannukset tulevat hankinnan tapahtuessa osuuskassojen kautta tuntuvasti huokeammiksi kuin asutuskassojen kautta tapahtuva hankinta. Lisäksi uudet tilalliset ovat tilaisuudessa hankinnan tapahtuessa osuuskassojen kautta saamaan myös kaiken muun vastaisen luottonsa osuuskassoista, kun tilaa perustettaessa jo pidetään tällaista luotonannon tarpeellisuutta silmällä. Uusi tila ei tarvitse sellaista monimutkaista valvontaa, mikä valtion asutustiloille on järjestetty, kun sen käyttö tulee valvotuksi sen yksinkertaisen järjestelmän avulla, jolla osuuskassojen lainojen käytön valvonta tapahtuu. Ja lisäksi osuuskassojen kautta muodostettuihin tiloihin ei ole tarpeellista ulottaa niitä tilojen omistusoikeutta rajoittavia säännöksiä, jotka koskevat asutustiloja ja m. m. huomattavasti vaikeuttavat uusien tilallisten lainansaantimahdollisuuksia.

Tämä vertailu osuuskassojen ja asutuskassojen harjoittaman asutustoiminnan rahoittamisen välillä ei ole viimeksi mainituille edullinen. On tosin asutushallituksen virkamiesten taholta äsken julkisuudessa esitetty, kuinka vapaaehtoinen ja pakollinen maanhankinta tulee olla keskitettynä samaan käteen ja siis asutushallitukseen. Tuntuu kuitenkin siltä kuin tähän asutushallituksen virkamiesten väitteeseen olisi arvostellen suhtauduttava. Maaseudulta saaduista tiedoista päättäen alkaakin siellä entistä enemmän levitä käsitys siitä, että valtion virallinen asutustoiminta ei ole kaikissa kohdin oikealla uralla ja että siinä pitäisi saada aikaan parannuksia, joissa juuri osuuskassojen työhön käyttäminen entistä laajemmassa mitassa on tärkeänä tekijänä.

Asutushallituksen taholla näyttää kuitenkin olevan tarkoitus erityisesti osoittaa, kuinka verrattain pitkälle menevä pakollinen maanhankinta myös on välttämätön, ja kuinka siitä johtuu tarve koko asutustoiminnan asutushallitukseen keskittämiseen Myös tässä kohden näyttää olevan syytä asettaa asutushallituksen virkamiesten esitykset arvostelun alaisiksi. Ainakin eräistä kunnista, joissa asutushallitus on pakkohankinnoissa toiminut, on sikäläisten maanomistajain taholta tullut tietoja, jotka osoittavat m.m., että mahdollisuuksia maan saamiseen vapaaehtoista tietä olisi ollut olemassa, jos niitä mahdollisuuksia olisi vakavissa aikeissa tahdottu käyttää.

Pitäisi olla ilmeistä ja kaikkien taholta tunnustettua, että maan pakkohankintaan ei ole ryhdyttävä ennenkuin välttämättömän pakon tullessa. Koko asutuslaki laadittiin sillä edellytyksellä tästä katsantokannasta, että on myös pidettävä kiinni. Voi hyvällä syyllä sanoa, että nykyisten maataloudellisten konjunktuurien vallitessa maata on vapaaehtoista tietä saatava vuosittain koko sitä summaa vastaavasta arvosta, mikä valtion varoista tarkoitukseen käytettäväksi liikenee. Näin ollen on luonnollista, että asutustoiminnasta pyritään pitämään huolta vapaaehtoisen maanhankinnan toimeenpanosta parhailla mahdollisilla tavoilla. Tässä kohden osuuskassojen entistä laajempi käyttäminen tarjoaa suuria mahdollisuuksia ja tulisi asutustoiminnan sille linjalle suuntaaminen antamaan sille erityistä vauhtia ja voimaa. Meidän maaseutuväestömme on syytä valppaudella seurata asian kehittymistä sekä niitä ilmiöitä, joita tällä alalla maaseudulla esiintyy.

— **Sanomalehti »Karjalaisen» toimeenpaneman kieltolakiäänestyksen** lopullinen tulos on nyttemmin selvillä. Äänestykseen osallistui kaikkiaan 1845 äänestäjää, joista naisia 364, 1607 äänestäjää (87,72 %) äänesti kieltolain muuttamista tai kumoamista ja 225 (12,18 %) äänesti kieltolain voimassapysyttämistä. Äänestäjien luku oli lähes 20 % Karjalaisen koko tilaajamäärästä.

Alkakaa tänään käyttää "Valet'ia." Ei mitään vaivaa sen teroittamisessa ja puhdistamisessa.-Yksinkertaisuudessa voittamaton.

Kysykää mallia No. 99. Hiomahihna ja terä yhteensä Smk. 30:—

"VALET"

Itseterottava Parranajokone

O.Y. TITAN A.B. Helsinki.

Edustaja koko Itä-Suomea varten.

Itä-Suomen Rautakauppa Oy.

Riihimäen ampumatarvetehtaan juttu.

Tehtaan johtokunta velvoitettu olemaan läsnä tai edustettuna seuraavassa oikeuden istunnossa.

Lisäykseksi ja oikaisuksi Suomen Ampumatarvetehtaan toimitusjohtajaa vastaan käydyssä jutussa annettuun välipäätökseen Hausjärven kihlakunnanoikeudessa mainittakoon, että tehtaan johtokunnan lainopillinen avustaja, varat. N. Malkki vastusti tehtaan johtokunnan jäsenten velvoittamista olemaan henkilökohtaisesti saapuvilla oikeuden seuraavassa istunnossa, ja päättikin oikeus velvoittaa heidät ennenmainitun sakon uhalla olemaan saapuvilla joko henkilökohtaisesti tai laillisesti valtuutetun asiamiehen kautta.

Tehtaan omaisuus julistettu hukkaamiskiellon alaiseksi.

Riihimäen veronituslautakunnan ilmoitettua Hämeen läänin lääninkonttorille, että sen tekemien laskelmien mukaan Suomen Ampumatarvetehdas on salannut valtiolta 1.535.344 mk. 24 penniä ja että on syytä epäillä täten tapahtuneen jo edellisenäkin vuotena, jota koskevat tutkimukset vielä ovat keskeneräisiä, on huomautettu, että olisi syytä valtion valvoa etujaan, koska voi olla mahdollista, että tehdasyhtiön rahoittaja kieltää yritykseltä luoton, jätti lääninkonttori perjantaina Hämeen läänin maaherralle anomuksen, että Suomen Ampumatarvetehtaan omaisuus määrättäisiin hukkaamiskiellon alaiseksi, jotta valtion verosaatavat tulisivat turvatuiksi.

Läänin maaherra onkin eilen antanut päätöksen, jolla Suomen Ampumatarvetehtaan kiinteä ja irtain omaisuus, lukuunottamatta tehtaan valmisteita, julistetaan hukkaamiskiellon alaiseksi, ja on Hausjärven piirin nimismies saanut määräyksen panna täytäntöön maaherran päätös.

Helsingin yliopisto.

Ylimääräinen professori A. H. Lilius on määrätty hoitamaan avoinna olevaa pedagogiikan didaktiikan professorin virkaa Helsingin yliopistossa, samoin dosentti E. Cajander avointa maanviljelystalouden professorin virkaa.

Julkisen kasvatusopintotutkinnon ovat suorittaneet fil.lis. A. I. Nuolivaara, pastori M. H. Haavio, fil.kand. Elin M. Oker-Blom, C. G. Wikberg, fil. maist. Saima J. Jaakola, Kerttu M. Laurikainen, Anna Leinonen, voim. opett. J. A. Saarinen, fil.kand. K. V. Niemi, K. H. Haavio, fil.maist. Anna A. Rekola, fil.toht. H. Lehmusto, fil.kand. M. H. Pesonen ja fil.maist. Hilja C. Tanskanen; filosofiankandidaattitutkinnon hist. fil. osast. ylipp. E. E. Lagus, V. H. W. Sjöblom, T. P. Wirkkunen, kansak.op. Martta Surakka, Saima E. Tamminen, ylipp. G. V. Lindfors; filosofiankandidaattitutkinnon matem. luonnontiet. osast. ylipp. Irmelin Ehrnrooth; agronomiatutkinnon ylipp. E. U. J. Tamminen; lääketieteenlisensiaattitutkinnon lääket. kand. F. Haikonen, J. J. T. Kivimäki ja Aune Stavén-Grönberg; lääketieteenkandidaattitutkinnon lääket. ylipp. A. Alho, T. Thorström, E. Saarinen; Aune M. Katajavuori; jumalausopillisen erotutkinnon vanh. lehtori G. A. Waennerberg, fil. kand. K. U. Päivärinta, ylipp. G. I. Sevelius, N. J. Kotilainen, S. J. Lehtonen, N. V. Syvänne, S. O. Mattsson, A. V. Nyqvist; jumalauusopillisen preliminääritutkinnon fil. kand. U. K. Päivärinta, ylipp. M. I. Hiidenheimo, K. V. L. Jalkanen, Helmi M. Väisänen, J. O Ripatti ja L. A. M. Kivekäs.

Teologisessa tiedekunnassa pidetyssä kielikokeessa ovat seuraavat henkilöt hyväksytyt: lehtori G. A. Waenerberg ja fil.kand. U. K. Päivärinta sekä samassa tiedekunnassa pidetyssä maturiteettikokeessa ylipp. T. R. Jaatinen, K. M. Havia, leht. G. A. Waenerberg, fil.kand. U. K. Päivärinta ja ylipp. K. E. Snellman.

Rohkea kassalippaanryöstö Kemijärvellä.

200,000 markan arvosta arvopapereita kadonnut. — Varkaaksi epäilty mies pidätetty.

Viime sunnuntaita vasten yöllä sattui Kemijärvellä rohkea kassavarkaus, jolloin varkaan saaliiksi joutui kassalipas sekä siinä olleet arvopaperit, arvoltaan noin 200,000 markkaa.

Kemijärven kirkonkylässä asustaa Uuden Ruokalan talon ullakkokerroksessa pari mieshenkilöä, joista toinen on metsänarvioitsija I. A. Johansson, kansallisuudeltaan luultavasti ruotsalainen. Hänellä oli hallussaan kassaarkku, jossa oli m. m. arviolta noin 200,000 markan arvosta arvopapereita. Lauantai-iltana hän oli ottanut lippaasta rahat, mutta jättänyt sinne arvopaperit. Kun hän sitten yöllä pistäytyi talon alakerrassa, viipyen siellä tuskin 15 minuuttia, oli kassalipas kadonnut. Samalla oli myöskin kadonnut talosta hänen kanssaan ullakkokerroksessa asustanut mieshenkilö.

Sunnuntai-aamuna poliisin onnistui pidättää mainittu henkilö. Pidätetyn nimi on Kalle Hiukka, kotoisin Rovaniemeltä, mutta kirjoilla Pelkosenniemellä. Kemijärvellä on hän esiintynyt »metsäkauppiaana», vaikka hänellä tiettävästi ei metsiä olekaan. Kuulusteluissa hän jyrkästi kieltää varkautta tehneensä. Todisteita miestä vastaan on kyllä runsaasti. Mies on poliisille entuudestaan tunnettu henkilö. — P.S.

"Merkkiteos
jonka pitäisi olla jokaisen urheilunystävän kirjastossa."
TAHKON mukana jenkkien maassa
2. nide kirjakaupassa:
New Yorkia katselemassa — Stenroos juoksee maratonia — Alppi-saunassa ja maan uumenissa. 34 suurenmoista kuvaa.
»Hauskempaa matkakirjaa kuin tämä, saa käsiinsä vain harvoin. Sen runsas kuvituskaan ei ole mitään tavallista laatua. — Kannattaapa hellittää 6 markkaa kukkarostaan ja hetkisen ajastaan matkustaakseen Tahkon mukana jenkkien maassa.» (Suomen Urheilulehti.)
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Viipurista ja Karjalasta

Toimenpiteet postinkannon uudelleen järjestämiseksi maassamme.

Ehdotettu uudistus, postin jättäminen ainoastaan yhteen paikkaan talossa, merkitseisi taka-askelta postilaitoksen kehityksessä. — Laatikkojen asettaminen talojen pohjakerrokseen tulevaisuudessa toteutettavissa, mutta tällä hetkellä vielä käytännössä mahdotonta.

Viipurin postikonttorin hoitajan, hovineuvos Osk. Wihlmanin lehdellemme antamia haastattelutietoja.

Jo keväällä näkyi maamme sanomalehdistössä tietoja siitä, että valtioneuvostossa on tekeillä laajoja suunnitelmia, jotka tähtäävät säästämispyrkimyksiin postilaitoksessa. Suunnitelmien yhteydessä mainittiin erikoisesti toimenpiteet postinkannon yksinkertaistuttamiseksi ja koneistamiseksi ja keinoina tähän mainittiin postinkannon järjestäminen siten, että posti jätettäisiin ainoastaan yhteen paikkaan kussakin talossa. Kun nyttemmin valtioneuvosto on asettanut erityisen komitean tutkimaan näitä seikkoja sekä tekemään laskelmia mainittujen toimenpiteitten kautta saatavista säästöistä sekä antamaan lausuntonsa tällaisen uudistuksen suotavuudesta, käännyimme eilen täkäläisen postikonttorin hoitajan, hovineuvos Osk. Wihlmanin puoleen pyytäen häneltä haastattelun puitteissa tietoja, mitä asiasta ajatellaan lähinnä postilaitoksessa. Ystävällisesti suostuikin hovineuvos Wihlman kertomaan lehdellemme seuraavaa.

Postinkannon järjestäminen siten, että se jätettäisiin vain yhteen paikkaan kussakin talossa kaupungissa, voitanee käytännössä toteuttaa useammalla eri tavalla. Ensiksi voidaan ajatella, että jonkun suuremman talon posti jätetään johonkin määrättyyn asuntoon tässä talossa, mistä käsin sitten postin jakelu tapahtuu kullekin perhekunnalle. Tällainen järjestely, mainitsi hovineuvos Wihlman, edellyttäisi täysin luotettavaa postin jakajaa, joka toimeensa palkattaisiin. On hyvin uskottavaa, etteivät talonomistajat suostu tällaisen palkkion suorittamiseen eikä postin vastaanottajat liioin, joten palkkion maksaminen jäisi postilaitoksen tehtäväksi. Paitsi sitä hankaluutta, että posti yhteen paikkaan jätettynä suuressa talossa jäisi mahdollisesti talon uteliaiden asukkaiden katseltavaksi, on vielä huomattava, että postin jakelu saattaisi toimenpiteen kautta viivästyä huomattavasti.

Toinen keino, jolla uudistus voitaisiin toteuttaa, on asettaa kullekin perhekunnalle samassa rappukäytävässä pohjakerrokseen oma laatikkonsa, johon postiljooni jättäisi sitten postin ja sähkökellolla antaisi asujille tiedon postin saapumisesta. Tällainen menettelytapa on käytännössä Amerikassa suurissa rakennuksissa. Tämän keinon käyttäminen tuottaisi kuitenkin nykyisin meillä arvaamattomia hankaluuksia, sillä yleensä ovat rakennuksemme rakennetut siten, ettei niiden rappukäytävissä ole tilaa usein monille kymmenillekin tarvittaville laatikoille. Vasta kun uutisrakennusten suunniteluissa otetaan tämäkin seikka huomioon järjestämällä erikoisen huoneen rakennuksen pohjakerrokseen ja varaamalla rakennuksessa tilaa sähköjohdoille, on uudistus toteutettavissa. Avoimessa rappukäytävässä täytyisi postilaatikkojen olla varsin lujat estääkseen poikaviikarien ja uteliaiden tungettelut. Ja jos lähetysten katoamisia tapahtuu, on postilaitos kaikesta tästä edesvastuussa ja yleisön valitukset kohdistuvat vain siihen.

Ei myöskään voida pitää onnistuneena ajatusta sijoittaa rappukäytävään suurempi laatikko, johon jokaisella rappukäytävän perhekunnalla olisi oma avaimensa. Kirjeet ja kortit joutuisivat uteliaiden naapurien katseltaviksi ja tästä koituisi yhtämittaista epäsopua taloon. Monessa rakennuksessa on lisäksi liikehuoneustoja, joille saapuu tärkeitä kirjeitä yksinkertaisen postin mukana, ja tällaisten katoaminen aiheuttaisi vain syytöksiä postilaitosta kohtaan, vaikkakin syy saattaisi olla ilkeämielisissä talon asukkaissa.

On lisäksi huomattava, että kaikki tällaiset toimenpiteet postin kannon järjestämiseksi hidastuttaisivat postin saapumista vastaanottajilleen. Yleisö odottaa nykyisin määrätyllä minuutilla postiljoonin saapumista ja on usein valmis muutaman minuutin myöhästymisenkin jälkeen tiedustamaan viipymistä postikonttorista.

Tästä asiasta on jo Viipurin postikonttori antanut pyydettäessä lausuntonsa postihallitukselle viime toukokuussa, jatkoi haastateltavamme. Tässä lausunnossa mainittiin, että Viipurin postikonttorissa on nykyisin toimessa 45 kirjeenkantajaa, joista 13 toimittaa kantoa esikaupungeissa ja 7 on arvopostin kantajaa varsinaisella kaupunkialueella. Kun postinkannon järjestäminen ehdotettuun tapaan ei tietenkään olisi mahdollinen esikaupunkialueella, jossa talot pääasiallisesti ovat yksi- ja kaksikerroksisia, olisi uudistus siis toimitettava kaupunkialueella. Viipurissa toimittaa tavallisen postin kantoa varsinaisella kaupunkialueella 25 postiljoonia. Mutta näillä kantajilla on nykyisin jo postin paino muutamina päivinä viikossa siksi huomattavan suuri, usein yli 30 kg., ettei tämäkään seikka siedä kantajien lukumäärän vähentämistä, sillä tässä tapauksessa lisääntyisi kantokuorma toimeen jätetyille miehille. Sen lisäksi on huomattava, että posti tämän toimenpiteen toteutuessa myöhästyisi. Postikonttorissa vie nimittäin kantajalta hyvän aikaa postin asianomaiseen kuntoon järjestäminen ennen kannolle lähtöä ja kun miehistön lukua vähennettäisiin, lisääntyisi samassa postilähetysten lukumäärä ja niiden järjestelyyn tarvittava aika pitenisi. Tämäkin seikka tuottaisi varmasti valituksia yleisön puolelta.

Suurten kantopostien vuoksi onkin Viipurissa järjestetty esikaupunkialueilla helpotusta postiljoonille siten, että hän järjestää sanomalehdet ja aikakauskirjat kahteen tai useampaan eri kimppuun, joista hän vain osan ottaa mukaansa ja loput kiidättää postikonttorin auto johonkin määrättyyn paikkaan kantopiirissä, josta sitten postiljooni ottaa kimpun sinne saavuttuaan.

Viipurin kaupunkialueella on sellaisia rakennuksia, joihin postiljoonit kantavat postit, seuraavat määrät: 1-kerroksisia rakennuksia 635, 2-kerroksisia 92, 3-kerroksisia 43, 4-kerroksisia 48, 5-kerroksisia 30, 6-kerroksisia 9 ja 7-kerroksisia 1. Kun lukuisissa 3-, 4-, 5- ja 6-kerroksisessa rakennuksessa on lisäksi useita rappukäytäviä, tuottaisi tietenkin suurta huojennusta postiljoonille, jos hän tällaisen talon postin voisi jättää yhteen paikkaan, mutta käytännössä toteutettuna tällä hetkellä mainitsi haastateltavamme sen mahdottomaksi.

Vielä mainitsi hovineuvos Wihlman, että hän postihallitukselle antamassaan lausunnossa on maininnut, että keskustelun alaisen toimenpiteen toteuttamisella Viipurissa voitaisiin vähentää kaupunkialueella toimivista 25 postiljoonista 3, mikä merkitseisi 58,500 markan vuotuista säästöä valtiolle. Kuitenkaan ei tämä säästö korvaisi niitä menoja, jotka koituisivat joko postilaitokselle tai talonomistajille laatikoiden, sähköjohtojen y.m. laitteiden järjestämisestä postin vastaanottopaikkoihin ja mikä asiassa on tärkein puoli, postilaitoksemme varma luotettavaisuus maassamme joutuisi suuren ja monessa tapauksessa edesvastuuttoman yleisön käsiin. Ajateltu toimenpide olisi taka-askel postilaitoksemme varmassa kehityksessä.

Kreikkalais-katolinen kirkkokunta.

Venäläisistä sotilaskirkoista talteen otetut esineet kirkkokunnan huostaan.

Kreikkalais-katolisen kirkollishallituksen esityksestä on opetusministeriö oikeuttanut sanotun kirkollishallituksen ottamaan huostaansa entisistä venäläisistä sotilaskirkoista säilöön otetut, nykyisin Helsingin kreikkalais-katolisen seurakunnan papiston hoidossa olevat kirkkoesineet ja jumalanpalveluskirjat Suomen kreikkalais-katolisen kirkkokunnan tarpeisiin käytettäväksi.

Arkkipiispan virkatalo Markkovillassa myydään.

Opetusministeriö on oikeuttanut Suomen kreikkalais-katolisen kirkollishallituksen myymään Viipurin pitäjän Huusniemen kylässä olevan Markkovillan arkkipiispan virkatalon. Kauppa on alistettava opetusministeriön hyväksyttäväksi ja myynnistä saadut varat on käytettävä asunnon varaamiseen Viipurin kreikkalais-katolisen hiippakunnan piispalle ja talon rakentamiseen sanottua kirkollishallitusta varten Sortavalaan.

Laivaliikenne.

Viipuriin ovat saapuneet seuraavat alukset: virol. 18 t. prl. Selma perunalastissa Portkundasta, virol. 21 t. prl. Aino Portkundasta lastinaan perunoita, tanskal. 152 t. prl. Skandia Rönnestä tuoden tänne lastinaan tulenkestäviä tiiliä ja savea, virol. 24 t. prl. Ilse perunalastissa Portkundasta, virol. 12 t. prl. Joutsen Suursaaren kautta perunalastissa Portkundasta, saksal. 558 t. hrl. Amrum Kotkan kautta Hampurista lastinaan kappaletavaraa.

Lähteneitä: saksal. 665 t. hrl. Helene Russ Bostoniin lastinaan sahattua puutavaraa, saksal. 244 t. ml. Käthe Jürgensen Tervasaaresta Itzehoeen saatuaan lastikseen sahattua puutavaraa, norjal. 751 t. prl. Erling Lindoe paperipuulastissa Stettiniin, virol. 16 t. prl. Eläköön ilman lastia Portkundaan, saksal. 193 t. ml. Frieda Both Itzehoeen saatuaan lastikseen lautoja, saksal. 454 t. hrl. Elsa ilman lastia Porvooseen.

Maidonvastaanottovaa'at.

Valion vaaka Viipurissa tehty vakaustoimiston määräyksestä toistaiseksi käyttömahdottomaksi.

Valion maitovaaka Viipurissa on vakaustoimiston määräyksestä tehty käyttömahdottomaksi siksi kunnes vakaustoimisto toisin määrää.

Suojametsävyöhykkeen perustaminen Kannakselle.

Uudenkirkon kunta pitää suoja-aluetta suotavana, mutta katsoo 200 m. laajemman suojametsäalueen liiaksi haittaavan maanomistajain etua.

Pyydettynä lausuntona metsähallituksen ehdotuksesta suojametsäalueen perustamiseksi Karjalan kannakselle päätti Uudenkirkon kunnanvaltuusto eilisessä kokouksessaan esittää, että suojavyöhykkeeksi voitaisiin ottaa korkeintaan 200 metrin levyinen alue, koska rannikon pikkutilojen omistajat ovat enimmäkseen maanomistajia ja heidän alueensa ovat niin vähäiset, että jos suoja-alue tehtäisiin niin laajaksi kuin ehdotuksessa on mainittu, tulisivat monet heistä kokonaan menettämään maansa alueen sisälle. Vielä päätettiin esittää, että karjankäyttö rantamilla jätettäisiin vapaaksi sekä että, jos valtion puolesta tehtäisiin istutuksia, valtio suojaisi tällaiset alueet aitauksilla.

Suoja-alueen järjestämistä muutoin kannatettiin ja valittiin asian johdosta pidettäviin kokouksiin kuntaa edustamaan S. Muurinen, Herman Villenp. Vesterinen ja Juho Summa.

Kurkijoen toripäivät.

Kauppa- ja teollisuusministeriöltä anottu lupaa saada toripäivillä kaupata eläimiä ja rihkamaa. — Läänin maaherra ministeriölle antamassaan lausunnossa ei puolla anomusta.

Maaliskuun 15 p:nä 1926 antamallaan päätöksellä kauppa- ja teollisuusministeriö on myöntänyt Kurkijoen kunnalle oikeuden toimeenpanna Kurkijoen Kauppakylässä vuosittain maaliskuun 12 päivän tienoilla kaksipäiväiset toripäivät kotiteollisuustavarain myyntiä varten m. m. ehdolla, että toripäivillä saadaan pitää kaupan ainoastaan maa- ja karjataloustuotteita ynnä kotiteollisuustavaroita.

Kun Kurkijoen kunnanvaltuusto ei ole ryhtynyt kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämien toripäivien suhteen mihinkään toimenpiteisiin, vaan jättänyt sen Kauppakylän huoleksi, ovat talonomistaja Antti Vehviläinen ja liikemies Aron Juvonen, Kurkijoen Kauppakylän kokouksen valtuuttamina, kauppa- ja teollisuusministeriölle jättämässään hakemuksessa anoneet, että Kurkijoen toripäivät edelleen pysytettäisiin sellaisina kuin ne tähänkin saakka ovat olleet, s. t. s. että niillä saataisiin kaupata hevosia ja rihkamaakin, sillä yllämainittu kauppa- ja teollisuusministeriön asettama ehto tekee toripäivät olemattomiksi ja on käytännössä erittäin vaikea valvoa ja toteuttaa. Tämä sitä suuremmalla syyllä, kun Kurkijoen toripäivät ovat ammoisista ajoista kaikkialla tunnetut ja runsaasti käytetyt. Mitä taasen poliisivalvontaan tulee, niin toripäivistä jo nykyisinkin on ollut Kauppakylälle runsaasti puhdasta tuloa, mitä helposti voitaisiin kohottaakin ja niinollen Kauppakylä kyllä yksinkin kykenee poliisikulut korvaamaan.

Tämän anomuksen johdosta kauppa- ja teollisuusministeriölle lähettämässään lausunnossa on läänin maaherra ilmoittanut, ettei hänellä ole mitään sitä vastaan, että Kurkijoen Kauppakylälle myönnetään oikeus järjestää vuosittain maaliskuun 12 päivän tienoilla ne toripäivät, joiden pitämiseen ministeriö oli viime maaliskuun 15 p:nä antamallaan päätöksellä myöntänyt Kurkijoen kunnalle oikeuden, kuitenkin vain samassa laajuudessa kuin ne on mainitulle kunnalle myönnetty eli siis yksinomaan kotiteollisuustavarain myyntiä varten, koskei hakemuksessa ole vähimmälläkään osotettu, että nämä toripäivät olisivat tarpeelliset muuttaa myöskin rihkamatavarain- ja eläinten myyntiä käsittäväksi.

— **Kuopion lääninsairaalan ylilääkärin virkaa** ovat hakeneet Mikkelin lääninsairaalan ylilääkäri lääket. lis. K. Ignatius, Kuopion lääninsairaalan v.t. ylilääkäri lääket. lis. K. Öhman, Sortavalan yleisen sairaalan lääkäri lääket. lis. T. Rytkölä, lääket. ja kirurgian tri, dosentti A. J. Palmén, Turun lääninsairaalan ensimmäinen alilääkäri lääket. ja kirurgian tri, dosentti T. Kalima ja Viipurin lääninsairaalan ensimmäinen alilääkäri lääket. lis. F. L. Peterson.

Vuokramaksut Essaaren tonteista.

Rahatoimikamari päättänyt niiden perusteista.

Kokouksessaan viime kesäkuun 8 p:nä hyväksyi kaupunginvaltuusto asemakaava-arkkitehdin laatiman Essaaren asemakaavan. Nyttemmin on kaupungingeodeetti valmistanut esityksensä Essaarella olevien vuokratonttien maksuista. Rahatoimikamari käsitteli asiaa viime perjantaina pitämässään kokouksessa päättäen esittää kaupunginvaltuustolle, että tonttien pohjavuokraksi määrättäisiin 35 penniä neliömetriltä tavanmukaisin korotuksin ja että alueella määrättäisiin noudatettavaksi Ristimäen omakotialueen rakennusjärjestys.

Uudestaankuormauslaiturit Uuraassa.

Rahatoimikamari puoltaa sähkövalaistuksen laittamista laiturille.

Satamakapteenin aloitteesta on satamahallitus ehdottanut yleisten töitten hallitukselle, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin valaistuksen järjestämiseksi Uuraan uusille uudestaankuormauslaitureille, koska työskentely niillä tulee tapahtumaan myös pimeän aikana.

Kaupungininsinööri Stenbergin laatiman suunnitelman mukaan tulisi molemmille kuormauslaitureille asetettavaksi 10 lamppua ja laitureille johtavien raiteiden varrelle yhteensä 9 lamppua. Tämän lisäksi olisi Pinkelin alueen läpi suunnitellun uuden tien valaisemiseksi asetettava 7 lamppua. Kustannukset tästä nousevat 34.350 markkaan ja mainitsee yleisten töitten hallitus valtuustolle asian johdosta tekemässään esityksessä, että ne voitaisiin kuluvalta vuodelta suorittaa uudestaankuormauslaiturien rakennustililtä ja vastedes merkitä menoarvioon.

Rahatoimikamari käsitteli perjantai-iltana pitämässään kokouksessa tehtyä esitystä ja päätti ehdottaa valtuustolle, että työt tehdään jo tämän syksyn aikana ja varat 34.350, otetaan valtuuston käyttövaroista.

Kivennavan verinäytelmät.

Olleet jälleen kihlakunnanoikeuden käsiteltävinä, mutta lykätty.

Viime torstaina oli Kivennavan käräjäkunnan kihlakunnanoikeudessa jälleen käsiteltävänä Kivennavan Karvalan työväentalolla ja saman pitäjän Riihisyrjän kylässä Marttayhdistyksen iltamissa tapahtuneet veriteot, jolloin ensin mainitussa tilaisuudessa sai surmansa 3 ja jälkimmäisessä 1 henkilö.

Koska Karvalan verinäytelmässä käytetyistä aseista ja löydetyistä kuulista ei ollut vielä saapunut rikostutkimuskeskukselta lausuntoa, lykättiin jutun enempi käsittely varsinaisten syyskäräjäin 7 istuntopäivään ja syytetyn Eino Kouhian lisäksi passitettiin nyt myöskin vastaaja Armas Kouhia lääninvankilaan. Lisäksi vaati yleinen syyttäjä edesvastuuta Juho Tuomaanpoika Munteelle, joka oli myöskin osallistunut tappeluun. Munne ja aikaisemmin mainitut muut juttuun sekaantuneet vastaajat, jotka on laskettu vapaalle jalalle, velvoitettiin sakon uhalla saapumaan ensi jutun käsittelyyn.

Riihisyrjän kylässä tapahtuneeseen veritekoon ei nytkään ilmaantunut mitään uusia asiaa selventäviä seikkoja. Uusien lisätodistajien kuulustelua varten lykättiin kuitenkin jutun enempi käsittely vielä samaksi päiväksi kuin Karvalankin juttu. Vastaajat Tuomas Veijalainen ja Juho Kotilainen määrättiin olemaan silloin saapuvilla vangitsemisen uhalla.

Tulipalo Terijoella.

Asuinrakennus palanut poroksi.

Eilen klo 2 ajoissa iltapäivällä syttyi toistaiseksi tuntemattomasta syystä tuleen Anna Turkin omistama asuinrakennus, joka sijaitsee noin 2 kilometrin päässä Terijoen asemalta Rajajoelle menevän radan varrella. Rakennus paloi perustuksiaan myöten poroksi.

Savo-Karjalan Osake-Pankki
Omat varat yli 35,000,000 mk.
Maksaa korkoa:
7 1/2 % 12 kuukauden talletuksista | 7 % 6 kuukauden talletuksista | 5 1/2 % juoksevalla tilillä
Pääomatilillä ja karttuvalla talletustilillä liitetään korko neljästi vuodessa pääomaan.

Puhelinyhtiöiden toimiluvat.

Uudistaen Kesälahden Telefooniosakeyhtiölle ja Säämingin pitäjässä toimivalle Vuoriniemen Puhelinosakeyhtiölle aikaisemmin myönnetyt toimiluvat, on kulkulaitosministeriö oikeuttanut sanotut yhtiöt yhdessä perustamaan Säämingin pitäjän Punkasalmen kylään keskusaseman sekä vetämään sieltä tarpeen mukaan korkeintaan 10 km:n pituisia sivujohtoja yksityisille tilaajille.

Maatalouskiinteistöjen veroperusteet.

Äyräpään taksoituslautakunnan kokous

pidettiin eilen ja valittiin lautakunnan puheenjohtajaksi J. A. Lithen ja varapuheenjohtajaksi maanvilj. Elias Savolainen.

Luettiin Etelä-Karjalan maataloustuottajain piiriliiton kirjelmä koskeva maataloustuotteiden veroperusteita. Samoin luettiin maalaiskuntain liiton ohjeet taksoituslautakunnalle, jonka jälkeen päätettiin maataloustuotteiden perusteet määrätä ensi kunnantaksotuksessa seuraavasti:

Viljelysmaat ja luonnonniityt pidetään kunnassa samana vyöhykkeenä siten, että pellot ja niityt, jotka ovat 4 kilometriä etempänä talosta, lasketaan kuuluvaksi luokkaa alempaan arvoon, ollen viljelysmaa I luokassa hehtaaria kohden 500 mk., II luokassa 400 mk. ja III luokassa 300 mk. Luonnonniitty I lk. 400 mk., II lk. 300 mk. ja III lk. 200 mk.

Metsämaiden suhteen päätettiin kunta jakaa kolmeen vyöhykkeeseen siten, että I vyöhyke on korkeintaan 1—2 kilometriä, II vyöhyke 2—5 km. ja III vyöhyke 5 km. rautatieasemasta, sahalaitoksesta tai uittoväylästä.

I vyöhyke: I lk. 75 mk., II lk. 50 mk., III lk. 25 mk., IV lk. 17 mk. 50 p., V lk. 7 mk. 50 pen. II vyöhyke: I lk. 60 mk., II lk. 40 mk., III lk. 20 mk.. IV lk. 14 mk., V lk. 6 mk. III vyöhyke: I lk. 40 mk., II lk. 27 mk., III lk. 14 mk., IV lk. 9 mk., V lk. 4 mk.

Laidun verotus on 10—50 mk. elukkaa ja huonevuokra 100—300 mk. huonetta kohden.

Kun kunnan maat ja metsämaat ovat parhaillaan luokiteltavana ja mitattavana, päätettiin taksoitus toimittaa heti, kun asianomainen maanmittari on antanut kirjat taksoituslautakunnalle.

Lappeen kunnan taksoituslautakunnan

kokouksessa eilen valittiin lautakunnan puheenjohtajaksi maanviljelijä A. Pusa ja varapuheenjohtajaksi maanvilj. A. Katainen.

Päätettiin maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteista:

Viljelysmaat: I luokka I vyöhyke 500 mk., II vyöhyke 450 mk. ja III vyöhyke 400 mk.; II luokka 350—300—250 mk.; III luokka 200—150—100 mk.

Luonnonniityt: I luokka 450—400—350 mk., II luokka 300—250—200 mk., III luokka 150—100—50 mk.

Metsämaat: I luokka 75—45—30 mk., II luokka 50—30—20 mk., III luokka 25—15—10 mk., IV luokka 17:50—10:50—7 mk. ja V luokka 7:50—4:50—3 mk.

Asunnon vuokra-arvoksi päätettiin taksoitusta toimitettaessa asettaa 100—300 mk. vuodessa huonetta kohti, valon, lämmön ja muut edut käsittävissä asunnoissa 300—1,500 mk. huonetta kohti vuodessa.

Yleisvähennyksenä lasketaan kuten kunnanvaltuusto aikaisemmin on päättänyt 2,000 mk. ja lapsivähennyksenä 1,000 mk.

— **Kanttorit ja urkurit.** Pertunmaan seurakunnan kanttori-urkurin virkaa ovat hakeneet kanttori-urkurit Rikhard Kiviniemi Karungista, Martti Nokelainen Kangaslammilta, Hugo Pekonen Kortesjärveltä, Erkki Hintikka Helsingistä, J. A. Hahl-Marjakorpi Kiihtelysvaarasta sekä kaksi, jotka karttavat julkisuutta. Näistä on asetettu vaalisijoille: 1) Kiviniemi, 2) Nokelainen ja 3) Pekonen. Edellämainitut ovat saaneet päästötodistukset Viipurin Kirkkomusiikkiopistosta.

„IMATRA"-MARGARIINIA
saatavana vähittäishintaan
Smk. 10:50 kg.
myymälöissämme Saunalahdessa ja Sorvalissa.
I. Tschitschajeff.

Myrskyn vahinkojen korvaaminen Kannaksella.

Uudenkirkon kunnanvaltuusto jakaa saamansa 100,000 markan suuruisen lainan vuoden 1924 myrskyssä vahinkoja kärsineille.

Uudenkirkon kunnalle myönnetyn 100,000 markan suuruisen lainan nostajaksi ja kuittaajaksi valtuutettiin kunnallislautakunnan esimies Kaarlo Summa. Varat sijoitetaan Uudenkirkon kunnan säästöpankkiin kunnes kunnallislautakunta tekee lopullisen ehdotuksen niiden jakamisesta syyskuun 20 päivänä 1924 tapahtuneessa myrskyssä vahinkoja kärsineille.

Toripäivät Pölläkkälään.

Äyräpään kunta valinnut toimikunnan laatimaan ohjesääntöä toripäiville.

Kun kauppa- ja teollisuusministeriö on myöntänyt Äyräpään kunnalle luvan toripäivien pitämiseen Pölläkkälän sahan alueella joka toinen perjantai, päätettiin valita toimikunta laatimaan ohjesääntöä mainituille toripäiville. Toimikuntaan tulivat tehtailija T. Paavilainen ja valtuuston jäsenet U. Kuokkanen ja A. Pekonen.

Tulipalo Miehikkälässä.

Pitkänkosken kansakoulun ulkorakennus palanut eilen.

Eilen puolenpäivän aikaan paloi Miehikkälässä Pitkänkosken kansakoulun ulkorakennus lyhyessä ajassa perustuksiaan myöten poroksi. Mainitussa rakennuksessa olevaan navettaan oli viety kuumaa tuhkaa, joka sitten aiheutti palon edelläkerrotuin seurauksin. Samalla paloi rehuvajassa olleet erään toisen koulun opettajan heinät noin 3.000 kiloa. Palaneen ulkorakennuksen arvo on noin 30—40.000 markkaa.

Maatalous toiminta.

Itä-Karjalan maataloustuottajain piiriliiton toimikunnan kokous

pidettiin Elisenvaarassa t. k. 19 p:nä. Kokouksessa oli läsnä melkein kaikki toimikunnan jäsenet. Kokouksessa käsiteltiin m. m. seuraavat asiat:

Tehtiin ehdotus alueen kuntien hyvyysluokitteluksi.

Tehtiin ehdotus isännän työn verottamiseksi ja päätettin ehdotus aikanaan tiedottaa kuntien verotuslautakunnille. Samoin tehtiin yksityiskohtainen ehdotus maatalouden veroperusteiksi alueen eri kunnissa. Ehdotus tiedoitetaan kiireellisesti kunnallislautakuntien esimiehille. Käsiteltiin myös alustavasti hinnottelua valtion tulo- ja omaisuusverotuksessa, mutta lopullinen päätös asiasta jätettiin seuraavaan kokoukseen.

Hanketta, jonka tarkoituksena on saada sokerijuurikkaan viljely ulotettua myös Itä-Suomeen, päätettiin vakavan harkinnan jälkeen ryhtyä mahdollisimman voimakkaasti tukemaan. Piiriliiton edustajaksi kuluvaksi vuodeksi Viipurin läänin maataloudellisten järjestöjen yhteiseen tätä asiaa hoitavaan toimikuntaan valittiin maanvilj. Jaakko Uimonen Jaakkimasta ja K. Huittinen Kurkijoelta, varalle Paavo Kilpiö Jaakkimasta ja E Kourula Parikkalasta.

Keski-Suomen, Savon ja Karjalan piiriliittojen yhteiseen toimikuntaan jonka tehtävänä on maitotaloustuotteiden kaupan järjestely, valittiin edustajaksi Paavo Kilpiö, varalle K. Huittinen.

Piiriliiton toimesta päätettiin kääntyä rautatiehallituksen puoleen kirjelmällä, jossa lausutaan toivomuksia junien kulun suhteen ensi kesän aikataulua laadittaessa, mikäli asia koskee piiriliiton alueta. Koska asia ei vielä ole kiireellinen jätettiin lopullisen ehdotelman teko ensi kokoukseen.

Hyväksyttiin kunnille menevä verotuskokousten pöytäkirja.

Lisäksi käsiteltiin joukko piiriliiton sisäisiä asioita.

Junavaurio Hankasalmella.

Postijuna ajanut tavarajunan päälle .— Kaksi tavaravaunua rikkoontunut.

Toissa-aamuna noin klo 8 aikaan sattui Hankasalmen asemalla junaonnettomuus, josta olisi voinut olla tuhoisammatkin seuraukset.

Aamulla Jyväskylästä Pieksämäelle päin lähtenyt postijuna n:o 662 oli hieman myöhästyneenä päässyt jatkamaan matkaansa Lievestuoren asemalta edelleen. Sen saapuessa Hankasalmen asemalle, oli sinne Pieksämäeltä saapunut kappaletavarajuna n:o 1701, joka oli sillä hetkellä aseman ratapihalla vaihtopuuhissa. Väärin käännetyn vaihteen takia ajoi postijuna tällöin tavarajunan päälle sillä seurauksella, että kaksi tavarajunan umpinaista vaunua, jotka olivat puutavaralastissa, rikkoontuivat pahanlaisesti. Postijunan veturista rikkoontui häkki, sekä muitakin etuosia. Onnettomuudessa ei kukaan loukkaantunut.

Nuorisoseuratoiminta.

Antrean aseman nuorisoseuratalon vihkiäisjuhlasta

tänään sunnuntaina huomautamme vielä yleisöä. Ohjelma on maalaisoloihin nähden suorastaan harvinainen. Siihen kuuluu m. m. alkusoitto (torvisoittokunta), tervehdyssanat, yksinlaulua (laulajatar nti Karin Ehder), juhlaruno (kirj. ja lausuu tait. Orjanne), cellosoolo (hra Tihanoff), rakennushistoriikkia, torvisoittoa, juhlapuhe (kirjailija P. Montonen), salonkiorkesteri (kapellimest. J. Huuhtanen), balettitanssia (tait. rva Marjanne), vapaa sana sekä salonkiorkesterin säestyksellä operetti »Sorrennossa» (joht. tait. Orjanne). Operetin naispääosassa avustaa näyttelijätär rva Saimi Storgård. Pianotehtäviä hoitaa nti Aili Spets.

Lippujen ennakko-ostosta päättäen on tupa tänään ääriään myöten täynnä. Juhla alkaa klo 6 ip.

Viittaamme keskiviikkoiseen lehtiilmoitukseen.

Spriitakavarikkoja.

Sakkolassa takavarikoitu 190 litraa spriitä.

Toissapäivänä puolen päivän aikaan tulivat K. Roininen Pyhäjärven Salitsanrannalta ja tunnettu pirtutrokari Aleks. Simonp. Savolainen Emil Hyyrisen torppaan Kiviniemessä. Kun paikkakunnan raittiudenvalvojat saivat vihiä siitä, että miehet liikkuivat pirtuasioissa, tulivat raittiuspoliisi Niippa ja suojeluskuntalainen Toivo Männikkö mainittuun torppaan, jossa ilmoitettiin miesten lähteneen hevosella ajamaan Pyhäjärvelle päin. Tällöin yllämainitut henkilöt lähtivät ajamaan trokareita takaa ja saavuttivat heidät Viiksanlahdessa, jossa takavarikoivat hevosen kärryineen sekä kärryissä olleet 40 litraa pirtua. Roininen päästettiin vapaalle jalalle, mutta Savolainen pidätettiin ja säilytetään häntä Kiviniemessä vanginkuljettajalla. Kuulustelussa on Savolainen ilmoittanut ostaneensa spriin Kiviniemessä eräältä tuntemattomalta henkilöltä.

Samana päivänä meni raittiudenvalvoja V. Naskali kahden poliisikonstaapelin kanssa maanvilj. Hinkkasen perillisten taloon Sakkolan Villakkalassa toimittamaan kotitarkastusta, koska Hinkkasien tiedettiin pitemmän aikaa harjoittaneen spriikauppaa. Talon navetan vintistä tavattiin 150 litraa spriitä, joka takavarikoitiin. Samalla pidätettiin talon poika Aukusti Hinkkanen ja vietiin vanginkuljettajalle, jossa häntä toistaiseksi säilytetään.

Työttömyys Viipurissa.

Työnvälitystoimistoon ilmoittautui kuluneen viikon aikana työtä hakien 65 miestä ja 124 naista eli yhteensä 189 henkilöä. Työnhakijoista oli kaupungin kirjoilla 38 miestä ja 74 naista eli yhteensä 112 henkilöä. Kaupungin kirjoilla olevista naisista oli varsinaisia työnhakijoita 51 ja palveluspaikan hakijoita 23.

Edellisellä viikolla toimistossa käyneitä työnhakijoita oli 4 henkilöä vähemmän kuin kuluneella viikolla. Neljä viikkoa aikaisemmin oli toimistossa käyneitä työnhakijoita 52 henkilöä vähemmän kuin kuluneella viikolla. Edellisenä vuonna vastaavalla viikolla oli toimistossa käyneitä työnhakijoita 57 henkilöä enemmän kuin kuluneella viikolla. Työmarkkinat ovat jonkun verran huonontuneet, joten tilapäistä työn puutetta on jo esiintynyt.

— **Tilankauppa Jääskessä.** T. k. 15 p:nä tehdyllä kauppakirjalla ovat veljekset Ovaskat Kirvusta ostaneet Taavi Tuuhan omistamat Sopero ja Kiiola nimiset tilat Jääsken pitäjästä.

Suojeluskuntatoiminta.

Ellsenvaaran suojeluskunnan torvisoittokunta

aloitti varsinaisen toimintansa toissailtana vietetyllä suojeluskunnan perhejuhlalla. Tilaisuudessa esitti mainittu soittokunta soittoa, minkä ohella kuultiin muutakin musiikkia. Agronomi Siroia puhui suojeluskuntien torvisoittokuntien merkityksestä. Vielä oli illan ohjelmassa lausuntoa, kertomus, kuvaelma y.m. — Mainittua soittokuntaa voidaan tilata juhlatilaisuuksiin, joten tämä seikka pidettäköe muistissa.

Osuustoiminta.

Antrean osuuskaupan syyskokous

pidettiin eilen. Kun SOK:n Viipurin piirin neuvoja T. V. Ahokas oli pitänyt esitelmän, avasi kokouksen hallintoneuvoston puheenjohtaja J. Kekki, jonka jälkeen kokouksen puheenjohtajaksi valittiin J. Olkinuora ja sihteeriksi liikkeenhoitaja E. Rannikko.

Sihteeri luki osuuskaupan vuosija tilikertomuksen minkä mukaan osuuskaupan kokonaismyynti kuluneena vuonna on tehnyt 4.282.448:40. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna tekee 104.672:32. Säästökassatalletukset ovat syyskuuhun mennessä nousseet 671.513:39. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna tekee 218 tuh. 612:24. Liikkeellä on 8 myymälää ja kirjakauppa, jotka kaikki ovat liikkeen omissa huoneustoissa, joista Kaskiselän myymälärakennus rakennettiin kuluvana vuonna.

Puheenjohtajan palkkioksi vahvistettiin 400 markkaa vuodessa sekä päiväpalkaksi puheenjohtajalle ja jäsenille 25 markkaa. Kyydistä suoritetaan majatalon taksan mukaan yhtäännepäin.

Hallintoneuvostosta erovuorossa ollut J. Kekki valittiin uudelleen. A. Virolaisen tilalle valittiin Tuomas Meronen Korpilahdelta sekä A. Pulli uudelleen. Paikkakunnalta muuttaneen opettaja Peltosen tilalle valittiin vuodeksi Matti Koljonen. Varajäseniksi valittiin Simo Kiuru uudelleen. Hallintoneuvostoon kuuluivat ennestään Antti Henttonen, Juho Olkinuora, Juho Pöhö, Paavo Koljonen ja Heikki Olkinuora sekä varalla Asko Karjalainen ja Martin Sandström.

Edustajiksi keskusliikkeiden kokouksiin ensi vuonna valittiin johtaja Rannikko, Emil Rannikko ja Juho Kekki.

— **Tuomiokuntain hoito.** Ilomantsin tuomiokunnan tuomari, hovioik. asessori Ivar Johannes Paqvalen on vapautettu toimittamasta t.k. 25 p:nä alkavat, tämän vuoden varsinaiset syyskäräjät Tohmajärven, Pälksaaren ja Värtsilän pitäjäin käräjäkunnassa ja on varatuomari Lauri Rapinen määrätty ne toimittamaan.

Imatran tuomiokunnan tuomari Jalmari Hugo Ossian Holmerus on vapautettu toimittamasta Rautjärven pitäjän käräjäkunnan t.k. 25 p:nä alkavain tämän vuoden varsinaisten syyskäräjäin toisen yleisen istunnon ja on hovioikeuden auskultantti Uuno Valdemar Hyrylä määrätty se toimittamaan.

— **Pormestarit.** Haminan kaupungin pormestari Aaren Seikkula on saanut virkavapautta kuukauden ajaksi t.k. 27 päivästä lukien ja on pormestarin virkaa mainitusta päivästä toistaiseksi määrätty hoitamaan varat. Emil Alberg.

— **Spriitakavarikkoja.** Toissapäivänä klo 10 ajoissa aamupäivällä takavarikoivat raittiudenvalvojat Ronkaan lahdella mottoriveneen, jossa oli 620 litraa spriitä, sekä pidättivät samalla veneessä olleet 3 miestä.

Samana päivänä takavarikoitiin klo 6 ajoissa iltapäivällä Keihäsniemen laiturilta yksi 10 litran kanisteri spriitä sekä illalla klo 12 aikaan Karjalaan lähtevästä junasta 22 litran ja 3 puolen litran kanisteria spriitä ilman omistajaa.

Eilen puoli 6 ajoissa iltapäivällä takavarikoivat raittiudenvalvojat ja täkäläiset siveyspoliisit Vatnuorissa merestä ja metsästä löytämänsä 820 litraa spriitä, jolle spriimäärälle ei löytynyt omistajaa.

Samana päivänä puoli 10 aikaan illalla löysivät raittiuspoliisit Revonhännässä merestä 48 litraa spriitä.

— **Teurastustilastoa.** Kaupungin teurastamolla teurastettiin eilen 84 raavasta, 10 vasikkaa, 6 sikaa, 72 lammasta ja 14 hevosta. Lihan tukkuhinnat olivat: raavaan 4,5—6,5 mk., sian 14—16 mk. ja lampaan 8—10 mk. kilo.

Puhetta ja Pakinaa

Lokakuun 24.

Tänään: Fjalar, Aallotar.
Huomenna: Hilda.

Aurinko nousi Viipurissa klo 7.7 ja laskee klo 4.31.

Todennäköinen sää tänään.

Meteorologinen keskuslaitos ilmoittaa:

Yleinen säätilanne epävakainen; päivällä pyryä, yöksi tyyntyvää; kovia koillisen puolisia tuulia; lievää pakkasta.

— **Perheuutisia.** Hopeahäitään vietävät täällä tänään rautasorvaaja Paul Niku ja hänen vaimonsa Hilma, o.s. Eskelin.

Avioliittoon vihitään täällä tänään neiti Elna Fredriksson ja lakit. kand. Åke Forstén.

Kihlauksensa ovat julkaisseet rouva Maria Liukka ja herra Juho Pylkkänen, molemmat Viipurista.

Kihlauksensa ovat julkaisseet Hilja Eskelinen, Teodor Gråstén, molemmat Viipurista.

*

— **Puhelinkeskuksenhoitajaa Miehikkälässä muistettu.** Senjohdosta, että Miehikkälän puhelinkeskuksenhoitaja J. E. Hanninen tuli äskettäin olleeksi tasan 30 vuotta toimessaan, kutsui puhelinyhtiön johtokunta t.k. 17 p:nä hänet kokoukseensa Miehikkälän kunnantalolle, jossa johtokunnan puheenjohtaja antoi hänelle puhelinyhtiön ja aparaattienomistajien puolesta yhteisenä lahjana 1.750 markkaa tunnustukseksi uutterasta ja tunnontarkasta työstään.

*

— **Ammuntaa kovilla panoksilla** suorittaa panssarijuna t.k. 31 pnä klo 12—5 välisenä aikana n. 4 km. Perkjärven asemalta luoteiseen olevalla suolla. Suo on oikealla puolella rataa Perkjärvi—Viipuri toisen ratavartiohuoneen luona.

Yleisöä kielletään liikkumasta k.o. alueella mainittuna aikana.

*

— **Monrepoon Lotat** järjestävät Säiniön nuorisoseuran talolle hauskan illanvieton tänään alkaen klo 7 ip. Ohjelma on monipuolinen: puhe, runo, huumoria, laulua, näytöskappale »Kesävieraita», tanssia y.m. Autot välittävät liikennettä kauppatorin ja Säiniön välillä.

*

— **Toukolan** nais- ja miesvoimistelijain järjestämä juhla on tänään sunnuntaina klo 6 ip. Ohjelmasta mainittakoon voimistelunopettaja Lahtisen esitelmä »urheilun siveellisestä vaikutuksesta nuorisoon», johtaja Salonojan yksinlaulua, hra Schöringin lausuntoa, R.T.R:n torvisoittokunnan soittoa, sekä nais- ja miesvoimistelijain voimisteluesityksiä. Juhlaan on 3 mk. sisäänpääsymaksu.

— **Kuollut.** Äkilliseen aivohalvaukseen kuoli t.k. 21 p:nä Raivolassa tohtorinna Anna Brehmer 49 vuoden ikäisenä. Lähinnä jäivät suremaan puoliso ja 3 lasta.

— **Kansakoulut.** Miehikkälän kirkonkylän alakoulun opettajattareksi on 37 hakijasta valittu alakoulunopettajatar Saima Hämäläinen Valkealasta. Koulu aloittaa toimintansa heti opettajattaren saavuttua paikkakunnalle.

— **Kuolleita.** T.k. 22 pnä kuoli täällä suutarimestari Petter Härkönen 44 vuoden vanhana. Lähinnä suree häntä puoliso.

T.k. 19 pnä kuoli täällä rautasorvari Abraham Hagel 61 vuoden ikäisenä.

T.k. 22 pnä kuoli täällä rouva Johanna Tirkkonen, o.s. Jäntti, 55-vuotiaana. Lähinnä surevat häntä puoliso ja lapset.

T.k. 19 pnä kuoli Viipurin pitäjän Hietalassa neiti Ada Lehikoinen 34 vuoden vanhana.

T.k. 19 pnä kuoli Viipurin pitäjän Ventelässä leski Helena Rokka 64 vuoden ikäisenä.

— **Hautauksia.** Asemamies Gustaf Verner Hjortin ja työmies Karl Oskar Hjortin maalliset jäännökset saatettiin viime torstaina kunnallissairaalan kappelista Ristimäen vanhaan hautausmaahan. Surusaattoon otti osaa suuri joukko omaisia, sukulaisia ja työtovereita. Pastori Huugo Honkamo vihki vainajien ruumiit, puhuen samalla lohdutuksen sanoja sureville jälkeenjääneille. Hautakummulle laskettiin lukuisia seppeleitä ja kukkalaitteita. Mieskuoro esitti hautaustilaisuudessa hengellisiä lauluja ja suruhymneiä.

— **Kokoomuksen naisten ompeluilta** on huomenna maanantaina klo 6,30 ip. uuden yhteiskoulun pirtissä. Järjestön johtokunnan kokous pidetään samassa tilaisuudessa.

*

— **Hengellisiä juhlia** järjestää Viipurin Pikkukirkkoyhdistys ensi sunnuntaina kaupungissa. Klo 10 ap. saarnaa Tuomiokirkossa past. I. Tammisto. Klo 2 pv. on Luteril. Rukoushuoneessa kouluneuvos J. H. Tunkelon esitelmä Skandinavian pikkukirkkoliikkeestä. Klo 5 ip. saarnaa Tuomiokirkossa piispa Erkki Kaila; tilaisuudessa on myöskin past. V. Koiviston yksinlaulua. Klo 7 ip. on Luteril. Rukoushuoneessa juhla, jossa kouluneuvos Tunkelo esittää varjokuvia eri maiden pikkukirkkotyypeistä; lisäksi on juhlassa musikkia, lausuntoa ja past. A. Santavuoren puhe.

*

— **Talikkalan Nuorten Kristillisen Yhdistyksen evankelioimis- ja rukousviikkoa** vietetään Talikkalan kirkossa seuraavalla ohjelmalla:

Sunnuntaina 24 pnä kello 5 ip. puhuvat tuomiorovasti K. R. Jauhiainen ja A. Heliö; maanantaina kello 7 ip. pastorit I. Karvonen ja V. Koivisto, tiistaina kello 7 ip. pastori H. Honkamo ja E. Hallikainen, keskiviikkona klo 7 ip. tuomiokapit. asessori L. Gummerus ja past. I. Tammisto, torstaina kello 7 ip. pastori A. Santavuori y.m., perjantaina kello 7 ip. pastori I. Karvonen ja sihteeri Majander, lauantaina klo 7 ip. pastorit Santavuori ja K. Lounasheimo.

*

— **Terijoen suojeluskunnan jäsenille** huomautetaan, että leimattaviksi tuodut kivääri on ehdottomasti haettava pois huomenna maanantaina klo puoli 4 ja 6 välillä iltapäivällä.

*

— **Tienhaaran nuorisoseura »Virkistyksen» vuosijuhla** vietetään tänään Tienhaarassa skn talolla alkaen klo 7 ip. Ohjelmassa m. m. runo, viulunsoittoa, puhe, melodraama, näytelmä y.m. Autoilla pääsee juhlan loputtua Viipuriin.

*

— **Hiekan kappelissa** tänään klo 5 ip. iltajuhla, jossa puhuvat pastorit Tammisto ja Lounasheimo.

*

— **Merimieslähetyksen sekakuoron** harjoitukset ovat t.k. 26 p:stä alkaen joka tiistai klo 7 ip. omalla talolla Freesenk. 5. Uudet ja entiset laulajat tervetulleet.

*

— **Toimittaja pastori N. Tuomenoksa** Helsingistä puhuu tänään klo 6 ip. orpokotijuhlassa kansakoululla, jossa on arvokas ohjelma ja viittaamme eiliseen ilmoitukseen.

*

— **NMKY:n jäsenilta** on tänään klo 6 ip. Kaikki mukaan.

*

— **Ikuistuttakaa itsenne** Toivolan Valokuvaamossa K:ranta, Mikonk. 1 (Talikk. kirkon luona). Avoinna joka päivä klo 9—5 ip. Pimeän tullen käytämme sähkövaloa. Siisti, ajanmukainen työ! Sotil. alenn.

*

— **Hyvä neuvo.** Keittäjätär Serafiina: Olenpa pahassa pulassa kun meidän herrasväki on tullut niin vaativaiseksi teehen nähden, etten osaa sitä mitenkään valmistaa heidän mielikseen.

Amalia: Totta tosiaan! Sama oli juttu meilläkin siihen saakka kunnes ostin paketin Kiinan Ruhtinas-Teetä, josta löysin teejuoman valmistusohjeen. Kun sen mukaan menettelin, syntyi tuosta teestä juoma, joka maultaan ja tuoksultaan oli hurmaava ja jonka värikin vielä lisäsi nautinnonilloa. Isäntäväkeni on nyt teehen ja taitooni kerrassaan ihastunut. (Ilm.)

14319

*

— **Leninkikankaita,** akkunaverhoja, pöytäliinoja, huonekalukankaita, raanuja, kori- ja keinutuolinmattoja, villatakkeja, nyplättyjä pitsejä y.m. suosittelee **Kotiteollisuusliike Oiva, Katariinankatu 10.**

VIIPURIN SUOJELUSKUNTA

1 ja 2 k.k. komppanian k. kiv. ammunta ja pienoiskiv. ampumaharjoitus on tänään klo 8 ap.—5 ip. Hiekan ampumaradalla.

5 komppanian ase- ja varustarkastus on tiistaina klo 7—9 ip. Myllymäen paloasemalla.

8 komppanian ase- ja varustarkastus on tiistaina klo 7—9 ip. paik. esikunnassa.

Radio-osaston harjoitus on tiistaina klo 7—9 ip. paik. esikunnassa.

Vapaa sivistystyö ja nykyajan rikollisuus.

Olisi syytä herätä, ennenkuin vauriot ovat arvaamattoman suuret.

Päättyneen kesäkauden aikana on maassamme nähtävästi enemmän kuin koskaan ennen käytetty sekä puhuttua että kirjoitettua sanaa väkijuomakurjuuden, veritekojen ja kaiken rikollisuuden pohtimiseen puoleen ja toiseen. Syntipukki on löydetty milloin sieltä, milloin täältä, kussakin tapauksessa tavallisesti sieltä, missä asianomainen yhteiskunnallisten ja valtiollisten mielipiteidensä tai yleisen elämänkatsomuksensa kannalta katsoen on tahtonut sen mieluimmin löytää. On selvää, että mikään yksi ainoa teko tai laiminlyönti ei ole voinut aiheuttaa niitä valitettavia seurauksia, jotka on saatu kokea, vaan että ne ovat monen monien syiden yhteistulos.

Vain hyvin harvat lienevät kiinnittäneet huomiotansa siihen, että melkoisena, ehkäpä suurenakin tekijänä on ollut itsensä yhteiskunnan välinpitämättömyys eräissä tärkeissä, mutta yleisesti vielä liian vähäisiksi arvioiduissa asioissa. Tarkoitamme yhteiskunnan välinpitämättömyyttä nuorukaisiässä olevien ja aikuistenkin kansalaisten hyviin harrastuksiin vetämisessä ja jo heränneiden hyvien harrastusten tukemisessa. Kun jätämme lukuunottamatta sen pienen murto-osan tästä väestöryhmästä, joka on korkeamman opin tiellä tai kansan-, työväen-, maamies- y.m.s. opistoissa ja jonka harrastuksille valtio ja kunnat antavat tukea siinä määrin, ettei sitä voi jättää mainitsematta, saatamme hyvällä syyllä kysyä, mitä yhteiskunta tekee kohottaakseen sivistykseen ja hyviin harrastuksiin muuta varttuneempaa laajojen kansankerrosten väestöä, jonka henkilöluku nousee joka tapauksessa useihin kymmeniin prosentteihin koko väestöstä? Millä tavoin ja missä määrin yhteiskuntamme tukee koulujen, yliopistojen ja erilaisten muiden opistojen ulkopuolella toimivaan, hyviä harrastuksia tarvitsevaan, lukumäärältään miljoonaluvulla merkittävään joukkoon kuuluvien varttuneempien kansalaisten sivistysharrastuksia?

Kysymys on sellainen, että yhteiskuntamme määräävissä asemissa olevien kansalaisten olisi syytä hetkeksi pysähtyä etsimään täsmällistä, totuudenmukaista vastausta siihen. Olisi aika olla tyytymättä pelkkään ihmettelyyn. Ei ole tarpeen uskoa »intoilijoita», jotka muka näkevät asiat omien väritettyjen silmälasiensa lävitse määrätyn värisinä. Riittää erinomaisesti kuiva totuus.

Olettamalla, että olosuhteet olisivat maassamme kehittyneet viimeisen vuosikymmenen aikana täysin normaalisesti, pitäisi yhteiskunnan m.m. käyttää puheenalaiseen tarkoitukseen rahamme arvon alenemisen takia varoja noin 12 kertaa niin paljon kuin ennen maailman sotaa ja lisäksi tietysti väkiluvun kasvamisen aiheuttama määrä. Jos arvioimme näistä syistä aiheutuneet muutokset sellaisiksi, että käytettävän summan tulisi nyt olla 15-kertainen, lienee arvio katsottava hyvin kohtuulliseksi. Näin paljon varoja olisi käytettävä normaalisissakin oloissa varttuneemman väestön sivistystarkoituksiin, mutta varsin yleistä luullaksemme on, ettei käytetä edes sitä määrää. Kuvaavaa esim. on, että kun eduskunta jo ennen maailmansotaa oli valmis myöntämään luennoita varten vuosittain 50,000 mk. ja onnistuikin yrityksessään vuonna 1913, ovat viimeaikaiset eduskunnat katsoneet 200,000 mk:n summan riittäväksi. Siis 200,000 mk. 750,000 mk:n asemasta, joka vastaisi 1913 summaa — jos olosuhteet olisivat olleet normaaliset.

Mutta olot ovat olleet kaikkea muuta kuin normaaliset. Maailmansota sekoitti käsitteitä ennen arvaamattomassa määrässä. Tilaituudet huonoihin harrastuksiin ovat varmasti olleet moninkertaiset entiseen verraten, mutta onko vastaavassa määrässä ponnistettu voimia ja käytetty varoja sen tuhon estämiseksi, mikä huonoista pyrinnöistä seuraa? Kaukana siitä. Ei ole rahaa, on loppumaton valitus, vaikka tässä kohden onkin kysymys vain muutamista harvoista miljoonista. Rahan puute ei estä nostamasta esim. sotilasmenoja, monen moniin satoihin miljooniin mikä osoittaa, että rahaa löytyy, kun sitä katsotaan välttämättä tarvittavan. Sotilasmenot ovat välttämättömiä, mutta tämä tosiasia ei oikeuta välinpitämättömyyteen muista välttämättömyyksistä. Jos sotilasmenojen vuotuista määrää vastaavasta summasta saataisiin mitätön 1 prosentti sivistystyön hyväksi, tapahtuisi tällä alalla ennen kuulumaton nousu. Jos tällä summalla johdettaisiin miljoonaluvulla merkittävää varttuneen väestömme joukkoa hyviin harrastuksiin vapaan sivistystyön pariin, olisivat varat varmasti käytetyt kansamme tulevaisuuden kannalta katsoen hyvällä tavalla. Mitä me teemme aseilla ja muilla varustuksilla, ellei niiden käyttäjiksi — jos pakko niin vaatii, mistä kohtalo kansamme säästäköön — ole tervettä voimaa riittävästi? Tämä on puolustuskysymyksemme ja voimamme ensimmäinen ja tärkein ehto, jonka luomiseksi täytyy riittää varoja yhtä hyvin kuin muihin sotavarustuksiin. Nämä puolustusvarustukset ovat sitäpaitsi positiivisia, sillä ne luovat sellaisia sekä henkisiä että aineellisia arvoja, joita tavallisilla sotavarustuksilla on vain vähän.

Kun tulipalo syttyy, rientävät muut paitsi murhapolttaja sammuttamaan. Villiyden basilli, joka ehdoin tahdoin — kuulematta niiden ääniä, jotka ovat ajoissa asiasta puhuneet — on päästetty liian suuressa määrin leviämään kansamme keskuuteen, on paloon verrattavissa siinä, että se valloilleen päästettynä tuhoaa kuin tuli. Kun syttyy tulipalo, ei kysytä, onko varoja sen sammuttamiseen: tuli on sammutettava. Samoin: kun villiyden basilli leviää tuhoa tekevän tulen tavalla, silloin ei ole enään kysyttävä, onko varoja, vaan sanottava: tuho on estettävä.

Maassamme on viime vuosina ollut vähintään ½ miljoonaa kirjastojen käyttäjää, vähintään 200,000 edistysjärjestöjen jäsentä, satojatuhansia luentojen kuulijoita, vähintään 20,000 erikoisen voimaperäisen sivistystyön muodon, opintokerhojen, jäsentä j.n.e. Tässä ja näissä piireissä on se voima, johon tulevaisuutemme turvaamista ajatellessa on katseet kiinnitettävä.

Se on kylläkin verrattain lukuisa joukko, mutta ilman riittävää tukea yhteiskunnan itsensä puolelta se ei voi saada paljon aikaan. Mikä suurenmoinen saavutus onkaan jo se, että se vähäisenkin tuen varassa tai osittain ilman tukeakin kykenee pitämään edes nämä lukuisat joukot ,joiden kohtalot ilman niitä olisivat epätietoiset, hyvien harrastusten piirissä ja vapaina villiyden basillien tartunnasta. Mutta miksi ei yhteiskunta käytä tätä suurta elinvoimaista hyvien harrastusten armeijaansa vielä suurempaan yhteiskunnalliseen tehtävään, hyvien harrastusten levittämiseen yhä laajemmalle, niin laajalel, ettei villiyden basilli löydä maaperää, missä se voisi levitä ja yhä uutta tuhoa tuottaa?

Edellä olevalla ei ole tarkoitettu sitä, että yhteiskunnan olisi yhtäkkiä kohotettava vapaan sivistystyönsä määrärahat ilman harkintaa kokonaan toiselle tasolle. Tarkoituksemme on ollut osoittaa, että asia on vakava, ettei sen sivutse voi eikä saa mennä enää yliolkaisesti virkahtaen: ei ole rahaa. Jos kirjastojemme valtionmääräraha kohotetaan 1,4 miljoonasta aluksi 3 miljoonaan, luentotoimen 20,000:sta 800,000:en, opintokerhojen 150,000:sta 600,000:een, j.n.e., niin jo sellaisilla korotuksilla saadaan varmasti paljon hyvää aikaan. Valtakunnan talousarvioita laaditaan parastaikaa. Otettakoon jo tällä kertaa ratkaiseva askel uuteen suuntaan.

Samalla kuin varoja myönnettäisiin suuremmassa määrin vapaan sivistystyön eri muotojen tukemiseen, olisi niiden käyttö järjestettävä sillä tavoin, että lähinnä asianomaisen alan ammattiväki hoitaisi varojen jakelun ja ne toimet, joihin on ryhdyttävä entistä tehokkaamman toiminnan aikaansaamiseksi. Tämän käytännöllisen seikan varteenotto on paljoa tärkeämpi asia kuin monilla tahoilla vielä tänä päivänä uskotaan.

J. A. Kemiläinen.

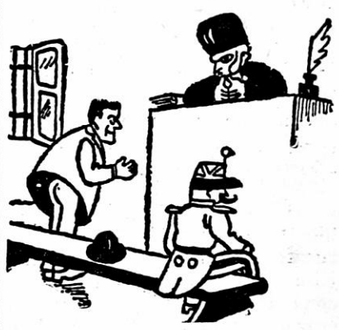

— Teidät, miespoloinen, on kai huono seura johtanut vankilaseinien sisälle.

— Aivan oikein, herra tuomari, minä olen monta kertaa selittänyt näille konstaapeleille, että antaisivat minun olla rauhassa.

Kokoomuspuolueen nuoret!

Ne kansalliset, valtiolliset ja yhteiskunnalliset ihanteet, jotka ovat Kansallisen Kokoomuspuolueen toiminnan perustana ja joita se pyrkii toteuttamaan, innostavat varmasti myöskin nuorisoa. Sekin tahtoisi olla mukana niissä harrastuksissa, jotka tarkoittavat puolueen parasta ja varsinkin sen omaksumien aatteitten voittoor viemistä.

Mutta nuoriso kaipaa toisellaisia toimintamuotoja, kuin vanhemmat puolueen jäsenet puolueen paikallisjärjestöissä noudattavat. Sitä innostaa puhtaasti aatteelliset harrastukset, toverillinen seurustelu ja sen mukainen toiminta. Tämä onkin hyvin ymmärrettävissä. Se ei selityksiä kaipaa. Ja se on myöskin täysin puolustettavissa. Tuollaisen toiminnan kautta nuoriso valmistuu käytännölliseen puoluetoimintaan, ottamaan ohjat käsiinsä silloin, kun sen aika vuorostaan tulee.

Tämän takia onkin kokoomuspuolueeseen lukeutuva nuoriso eri paikkakunnilla perustanut omia puolueen paikallisjärjestöjä. Sellaisen perustaminen tänne Viipuriinkin on paraillaan vireillä.

Ensi tiistaina, t.k. 26 p:nä pidetään Virkamiesklubin huoneustossa, Salakkalahdenk. 9:ssä kokous, jossa keskustellaan tuollaisen järjestön perustamisesta Viipuriin ja päätetään myöskin sen perustamisesta, jos ajatus saa tarpeeksi kannatusta.

Kokoomukseen lukeutuvat nuoret! Saapukaa runsaslukuisesti kokoukseen oman järjestönne perustamisesta päättämään.

Kokous alkaa kello ½8 i.p.

Venäjällä alkaa uusi oikeusjuttu virolaisia vastaan.

Birk tulee esiintymään todistajana.

Tallinna, 21. 10. (H. S.)

Kun Birk luopui Viron palveluksesta ja kun hän ei palannut Tallinnaan asioitaan selvittämään, sanoi hän syyksi menettelyynsä sen seikan, että Viron yleisesikunta etsi häntä tappaakseen hänet; samoinkuin se aikoinaan etsi kommunisti Anveltia. Sen jälkeen kerrottiin Venäjällä, että siellä koetetaan saada syntymään jonkinlainen oikeusjuttu virolaisia vastaan, jossa Birk saisi tilaisuuden esiintyä todistajana. Nyt on juttu saatu valmiiksi. Niinkuin t. k. 20 p:vän Leningradskaja Pravda kertoo, on Venäjällä pidätetty kolme Virossa tuntematonta virolaista: Juhan Kreiso, Karl Mekk ja Paul Rosenberg, jotka ovat kertoneet, että he ovat olleet Viron keskuspoliisin palveluksessa ja saaneet tehtäväkseen Birkin ja sitä ennen Anveltin murhaamisen, mitä varten heidät oli lähetetty Venäjälle. Siellä heidän oli määrä tappaa muitakin huomattuja virolaisia kommunisteja. Kreiso ja Mekk kertoivat heille luvatun miljoonan Vironmarkkaa ja lisäksi maatilan. Birk on nyt täydellisesti tshekan palveluksessa.

Viron hallitus jättää vastalauseen sa neuvostohallitukselle.

Tallinna, 22. 10. (U. S.)

Viron hallitus tulee jättämään lähipäivinä neuvostohallitukselle vastalauseen sen johdosta, että virallinen venäläinen lehti syyttää Viron sisäministeriötä Birkin ja Anveltin murhan järjestämisestä.

Viron sivistysrahasto.

Siitä jaetaan taide-, kirjallisuus- y.m. tarkoituksiin 18 milj. Emk.

Viron sivistysrahastoon on kuluvan vuoden aikana, tammikuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään kertynyt yhteensä 23,5 miljoonaa markkaa, joista viinaverona 16 milj., tupakkaveroa 4 milj., ulkomaisten viinien ja tupakkatuotteiden tullituloina ¼ milj. ja saman verran juopumussakkoina sekä 3 milj. sekalaisia tuloja. Sivistysrahaston kokonaismäärästä vähennetään valtiolle menevä $^1/_5$. Tämän jälkeen jää sivistysrahaston johtokunnan käytettäväksi yhteensä 18,8 milj. markkaa, jonka määrän rahaston johtokunta tulee esittämään marraskuun 4 päivänä kokoontuvalle sivistysrahaston neuvostolle jaettavaksi taiteen ja kirjallisuuden kehittämiseksi y.m. sivistystarkoituksiin.

Häviävän komeuden raunioilla.

Venäläisajan huvila-asuluksen surulliset jätteet Kannaksella.

Kuvia Kannaksen huvila-alueilta. Ylärisissä vasemmalla ja oikealla: loistohuviloita. Niiden välillä: „piparkakkutalo". Keskirivissä keskellä: ei kirkko, vaan rikkaan kesäpalatsi. Vasemmalla: ent. kenraali Kuropatkinin huvila, nyt kansakoulu. Oikealla: „virkaheitto" kauppatalo. Alarivissä vasemmalla: rautatieläisten lepokoti. Keskellä: luhistuva kuistikko. Oikealla: „Prijut" Seivästöllä.

MENNEEN LOISTON HÄVIÄVÄT jäljet Kannaksella ovat nähtävästi silloin kun syksyinen tuuli ajelee mereltä raskasmielisiä pilviä rannikkoharjun ylle, auringon jaksamatta irrottaa suruharsoja kalvenneilta kasvoiltaan. Niihin on tutustuttava silloin, kun kellastuneet lehdet kahisevana sateena varisevat kuihtuvalle ruohikolle, kun lyijynharmaat aallot huokaillen särkyvät rantahietikkoon ja hautausmainen kuoleman lemu täyttää koko luonnon.

Silloin, vasta silloin esiintyy kaikki tuo surullinen rappeutuminen, tuo luhistumisen ja lahoamisen kaos, joka siellä johtavana piirteenä hallitsee neliöpeninkulmaisia näkemyksiä, oikeassa kehyksessään. Vasta silloin saattaa huomioitsija vangita eheitä vaikutelmia, tutustua Nemesiksen verhoamattomiin kasvoihin. — Kesäinen vehreys johtaa näet kalmistossakin ajatukset pakosta uuteen syntymään, etäälle katoavaisuudesta. Syksyn kukkaset sopivat sen sijaan hautausmaankin kukiksi.

Siellä, Suomenlahden hiekkarantain äärillä, metsän katveessa, kukkuloilla ja notkoissa sijaitsevat nuo sadat ja tuhannet isännättömyyttään särkynein silmin itkevät huvilat, joiden irtautuneita kattolevyjä tuuli aavemaisesti rämistelee, joiden kuistit ja parvekkeet horjahtelevat ränstyneisyyttään keveiden askeleiden niille osuessa, ja joiden akkunattomissa huoneissa niihin lennelleet keltaiset lehdet löytävät turvapaikan hävinneen irtaimiston surkeiden jätteiden keskeltä.

Kalmisto ja syksy sopeutuvat hyvin toistensa seuralaisiksi. — Suotakoon siis näiden rivien kirjottajan tänä myöhäsyksyn sunnuntaina viedä lukija sinne, missä vielä vuosikymmen sitten kerskailevalla prameudella, oikukkaalla omavaltaisuudella, kaikkinaisella kevytmielisyydellä ja ennen kaikkea loppumattomalla elämän vilkkaudella oli hallintovalta, mutta missä — luonnottomuuden kostettua itsensä — nyt ainoastaan lahoavat hautamerkit kertovat menneestä, uuden, terveen kehityksen orastaessa sen tilalle.

Missä kesäasutus muinoin rehotti.

Seivästöltä Rajajokeen saakka jatkuu yhtenäinen entisen huvila-asutuksen vyö. Miltei kaikki vähänkin edustavammat maatilkut oli se jo ehtinyt varata käyttöönsä. Ovatpa puuttomat lentohietakentätkin saattaneet kelvata vaatimuksissaan omalaatuisten itämaan kesänviettäjäin huvilan paikaksi. Toinen toisensa rinnalla kohoilevat upeudessa ja arkkitehtuurinsa kirjavassa kekseliäisyydessä aikanaan keskenään kilpailleet pohattain kesäpalatsit, joiden tornit toisinaan kuin kirkkojen konsanaan piirtävät taivasta, katettujen ja avoparvekkeiden suodessa tilaisuuden näköalojen ihailuun sekä merelle että metsään. Enimmäkseen puusta, mutta toisinaan myös kivestä rakennettuina saattavat nuo yhden perheen tarpeisiin aiotut huvilat olla monikerroksisia kymmenine huoneineen. Niiden katto- ja seinäkoristeluin somistetuissa salongeissa, joihin kuistikkopylväikköltä johtavat hiontalasiset kaksoisovet, oli aikoinaan koottuina mitä harvinaisimpia huonekalu-kalleuksia, mutta nyt on nämä jo useimmista rakennuksista myyty tahi muuten hävinneet. Entiset, köyhtyneet asukkaat, näiden läheiset tahi kaukaiset sukulaiset, huvilain valtuutetut tahi valtuuttamattomat hoitajat, jopa niiden talonmiehetkin ovat vuosien kuluessa vähitellen muutelleet rahaksi kaikkea sitä, mikä on ollut irti saatavissa. Nyttemmin ovat viranomaisemme kyllä järjestäneet omistajaa vailla olevan ulkomaalaisen omaisuuden hoidon, mutta ennenkuin tuohon toimenpiteeseen ehdittiin ryhtyä, oli olojen mullistuksen sekasorrossa paljon jo tapahtunut. Ja vieläkään on lain ja oikeuden silmän mahdotonta joka hetki ehtiä kaikkialle.

Huvilain edustoilla rehoittavat yhä monivuotiset kukat pengermäpuutarhoissa, joiden istutukset muuten kyllä alkavat metsittyä. Niiden kiviportaikot, pergolat ja rantamuurit ovat jo osaksi sortuneet, mutta vielä saattaa niistä kuitenkin aavistella menneen komeuden ulkopiirteitä.

Eri yhteiskuntaluokkien suviset elämäntarpeet.

Nämä rikkaimpien ja korkeimmassa asemassa olleiden venäläisten palatsit olivat luonnollisesti vallanneet kaikki edustavammat rantueet, niemekkeet ja kukkulat. Toisena ryhmänä on sitten mainittava pienempien herrojen kesähuvilat sekä paremmat täysihoitolat ja vuokratalot sekä kolmantena vaatimattomimmat pikku-tshinovnikkojen kesämajat ja vähävaraisimpien kesänviettäjäin »pensionaatit».

Varakkaammalla keskiluokalla tuntui yleensä olleen hartaana haluna pyrkiä kesänvietossaan mahdollisimman suuressa määrin metsän pimentoon. Kun heidän rahansa eivät riittäneet kalliisiin rantapalstoihin, ostivat he maapalasen kauempaa, huvilaalueilla. risteilevien teiden varsilta Tältä tontilta ei sitten raaskittu poistaa muita puita kuin ne, joiden pakosta oli suotava tilaa itse rakennukselle, ja niinpä tämä toisinaan onkin joutunut sellaiseen tiheikköön, ettei sitä kivenheiton päästä tieltä katsoen tahdo millään runkojen ja oksien seasta löytää. — Taitaisivatpa mielikuvituksella varustetut pietarilaiset noissa metsämajoissaan jo nähdä unta aarniomaista, ja eipähän heidän valkohipiäisten naistensa kai tarvinnut niissä pahemmin peljätä teerenpilkkuja . . .

Tyyliltään ovat nämäkin huvilat mitä vaihtelavimmanlaatuiset. Varsinkin monissa niistä on kuitenkin aitovenäläisen maun mukaan pyöreähirsiseinät jätetyt komeilemaan sellaisinaan ja toisissa vaikutelmaa vielä parannettu puuleikkaus- »pitsityksellä», jota muutamissa »löydöissä» tapaa niin runsaasti käytettynä, että koko rakennus muistuttaa jonkinlaista sokerileipurin piparkakkutaloa.

Kolmanteen ryhmään kuuluvilla huviloilla on usein jonkinlainen tilapäisleima. Monet niistä ovat kaikenlaisten keinottelijain »tukussa» rakennuttamia, tyyliltään yksitoikkoisen ikäviä. Niitä tapaa kaikkialta sellaisilta paikoilta, mitkä eivät ole varakkaampien tarpeisiin kelvanneet. Toiset niistä ovat suuria, kolossimaisina, vailla arkkitehtuuria kohoavia vuokrakasarmeja, toiset taas pieniä hökkeleitä. Samalla, ahtaanpuoleisella tontilla voi viimemainittuja seistä törröttää useampiakin. — Kummissaan katselee suomalaisiin vaatimuksiin tottunut näitä kesäasuntoja, joiden ei olisi luullut suurkaupunginkaan turmelemalle maulle tarjoavan mitään viihdykettä, ellei maantiepölyn sekoittama puiden tuoksu sellaiseksi riittänyt . . .

Eräitä »muistomerkkejä».

Mutta antakaamme katseemme viivähtää muutamissa yksityisissä huvila-alueen nähtävyyksissä.

Niinpä kiinnittääkin huomiotamme jo varsinaisen vyöhykkeen rajoilla, Seivästöllä muuan rakennusrumilas, joka Iisakin kirkon tapaan näkyy jääneen keskeneräiseksi. Se kuuluu olevan jonkun Pastakoffin »hovi», jota rakennuttajansa ei kuitenkaan milloinkaan saanut valmiiksi. Hän näet ehti välillä köyhtyä.

Nyt omistaa rakennuksen paikkakuntalaisten kertoman mukaan muuan suomalainen, joka sitä myy ja purettaa yhtä vähittäin kuin rakennuttaja aikoinaan rakensi. Se rumentaa paikkaansa kuin mikäkin Venäjän vallan taittumisen surullinen muistomerkki.

Seivästöllä on muutakin mielenkiintoista. Aivan majakan vierellä on pieni nyt autio huvila, jossa Suomessa pakoillessaan oli asunut itse Lenin, ja vähän kauempana sijaitsee meren rannalla merkillinen paikka, jonka nimenä on »Prijut». Maantietä vaeltava ei sen olemassaoloa aavistakaan, vaikka välimatkaa ei ole kivenheittoa pitemmälti. Sankka metsä kätkee nimittäin huolella katseilta rakennukseen, joka mitoiltaan on erikoislaatuinen. Vaikka se on rakennettu puusta, voidaan huoneiden lukumäärä laskea ehkä puoleentoistasataan. Se sijaitsee aivan meren äärellä kauniin puiston ympäröimänä, muttei tavattomasta koostaan huolimatta muuten ulkoasultaan tarjoa mitään edustavaa. Se on nim. useammassa eri jaksossa rakennettu jatkamalla lisäosia jo valmiiseen rakennusrykelmään.

Tämä »Prijut» kuuluu aikoinaan olleen poliittisesti vainottuien puolalaisten piileskelypaikkana. Siellä oli silloin toiminut salainen puolankielinen yläkoulukn. Mutta kaikki verhottiin viattomuuden naamariin järjestämällä rakennukseen myöskin jonkinlainen pienten lasten koulukoti, joka sitten tarvittaessa esiteltiin tarkastukselle saapuneille »vaarallisille» vieraille. Sota-aikana toimi samainen rakennus pakolaislasten tyyssijana, ollen siellä tällaisia hoidokkeja aina 300:aan.

Puistossa meren rannalla on kivistä muuratulla alustallaan kaunis, kaikesta päättäen madonnaa esittävä maalattu pronssiveistos, josta jollakin metalliesineellä kuitenkin on lohkaistu paloja . . . Syvässä yksinäisyydessään näyttää se lempein silmin katselevan aavana levittäytyvälle meren ulapalle . . .

Seivästön ja Inon välisen tien varrella tapaa silloin tällöin murheellisia huomautuksia kaiken katoavaisuudesta. — Hökkeleitä, joista katot ovat sortuneet, akkunat eri pitkillä lankuilla umpeen naulatut ja seinät mikä millekin taholle kallistuneet. Näillä seuduin on myöskin yksi monista huvila-alueella autioituneista kirkoista, — yhtä pieni kuin rumakin sipuliniekka rakennus mauttomine koristeluineen, joista sekä väritys että pian muodotkin alkavat virttyä olemattomiin.

Mutta kun Ino on sivuutettu ja lähestytään Vammelsuuta, silloin vasta

Käyttämällä

saatte

13867

Terveet, Vahvat Valkoiset Hampaat

Laatu luo kysynnän

Niin suurta kysyntää kuin KOLMELLA TORNILLA ei ole millään muulla kalossimerkillä. Voittamaton tekotapa hyvin sopiva ja siro muoto ovat ominaisia näille kalosseille.

Varasto ja tukkumyynti: O/Y Kolmentornin Kalosseja, Helsinki.

Elämänneste ja Kauneuskeino Jalkineille

14219

Terveeksi tulette!

Miljoonat ihmiset maailmassa ja tuhannet Suomessa kaikista tautilaiista ovat jo parantuneet itsesuggestion ihmeellisen parantavan voiman avulla. Vastaanotto joka päivä (myös sunnunt.) 10—12 ja 4—7 Torkkelink. 18 huone 13 kerros 8. — Siis käykää perehtymässä tähän parannustapaan. — Psykopeuttinen Instituutti

Puhtaat huokoset — ihon terveys.

Parempaa kauneusvälinettä ei ole

kuin Tekan Ilona-Saippua, sillä se sisältää tarkoin määritellyt erät juuri niitä lääke- y.m. aineita, joita iho tarvitsee tullakseen nuorekkaaksi, raikkaaksi ja joustavaksi.

TEKAN

Ilona

kauneussaippua.

Lue käärepaperin alla oleva tiedonanto onnenrahoista.

Suomalaisiin koteihin suomalaista taidetta.

Tunnetun kotimaisen taiteilijan piirtämällä ja värittämällä malliilla kudottu *lattiaryijy* ja pienempiä ryijytöitä sekä mutta erilaatuisia kotiteollisuustuotteita myytävänä. — Paljon kysyttyjä O. Y. Taidon kattokruunuja y.m taontatöitä aina varastossa Hyviä sukkuloita saapunut.

O. Y. Pirkko Kotiteollisuusliike
Viipuri, Torkkelink. 6, puh. 1377.

on saavuttu entisen huvila-asutuksen luvatuille seuduille. Huomion kiinnittävät nyt toinen toistaan komeammat rakennukset. Merenrannalla kohoaa muuan, jota etäältä katsoen luulisi kirkoksi. Korkeine torneineen on se varsin pulska palatsi, mutta vaikka siinä vielä kuuluukin olevan asujamia, ovat yhdet ja toiset akkunat jo kuitenkin ikäänkuin tulevaisuuden enteinä lankuin peitetyt.

Eräällä kauniilla kunnaalla aivan ihanan Vammeljoen äärellä osuu silmä huvilaan, jota miltei kauttaaltaan verhoaa viheriänpunerva villiviini. Tämä on syleilyynsä ottanut kuistinkin, joka minä hetkenä hyvänsä uhkaa romahtaa liian lähelle uskaltautuneen niskaan.

Sitten alkavatkin yhtäjaksoiset huvilarivit, jotka molemmin puolin valtatietä ja kilometrittäin sen verralta metsään ulottuen jatkuvat Terijoelle ja edelleen aina rajalle saakka. Ne tarjoavat niin paljon pienoisnäkemyksiä, etteivät sanomalehden palstat lähimainkaan riittäisi kaiken kertomiseen. Yleishuomiona ovat vain monin paikoin pitkillä taipaleilla tien oheen kaatuneet aidat, joiden pylväistä ehkä jokunen vielä on jäänyt yksinäisenä taholleen värjöttämään. Ne ikäänkuin juoruavat ohikulkijalle kaikesta siitä palstojen sisäosissa esiintyvästä rappeutuneisuudesta, jonka monessa tapauksessa hienotunteiset puut niin taitavasti kätkevät suojaansa . . .

Erään huvilan veräjällä on porttipylväiden yllä kaarena komeillut puusta muovaeltu jättiläishevosenkenkä. Nyt se on päässyt miltei irti ruostuneista pitimistään ja riippuu onnettomana maan ja taivaan välillä. — Todellakin sattuva vertauskuva . . .

Näköalaan kuuluvat myöskin tuon tuostakin uusiutuvat ilmotuskilvet: »Huvila myydään pois siirrettäväksi». — Ja että nämä eivät ole laatuaan ensimäisiä, sen todistavat lukemattomat kivijalat, joilta rakennukset jo ovat muualle viedyt.

Mutta onpa Kannaksella toki vielä muutamia sellaisiakin loistopalatseja, joiden omistajat näyttävät onnellisesti kestäneen kohtalon kummat käänteet. Raihnaisten rakennusten rinnalla kohoaa siellä täällä vielä jokunen hyvin — ainakin ulkoiseltaan — säilynyt palatsi, jollaisten kuvia on pari tähän kirjotukseen liittyen nähtävinä. Eräässä niistä on sensatiota etsivä tuhlailuhalu saanut tyydytystä m.m. rakennuttaessaan ihanan puiston pengermälle keinotekoisen betonikuilun, jonka yli sievät sillat on johdettu.

Millaista oli huvilaseudun elämä venäläisaikana.

Millaista oli sitten elämä näillä kauneilla rannoilla ennen Venäjän vallan murtumista. — Korskeata, komeata, vilkasta ja vallatonta — niin kertovat noita aikoja kokeneet. Korkeat sotaherrat, hovin armoitetut, raharuhtinaat ja sen semmoiset saapuivat palatseihinsa milloin päiviksi milloin viikoiksi, milloin jopa kuukausiksi kaikkinaisesta mukavuudesta nauttimaan. Jotkut tulivat rouvineen ja perheineen, yhtä monet »ystävättärineen». Palveluskuntaa oli legio, ja kun isäntä suvaitsi järjestää suuremmat kutsut, saapui itäisestä metropoolista vieraita junanlasti. Näille tarvittiinkin sitten ne monet huoneet, jotka muuten olivat tyhjinä.

Rantahietikoilla sähähtelivät venäläiset suhuäänteet iloisen seuran pitäessä veikeätä menoaan, ja rantamatalalla polskutteli toistensa rinnalla pyyleviä mursuja ja solakoita vedenneitoja. Sadat upeat ajopelit pyyhkeilivät vinhaa vauhtia teillä, ja niiden rinnalla tyydyttelivät vieläkin lukuisammat ajurinrattaat pienempiä vaatimuksia.

Kivenheiton päässä toisistaan oli syrjäisempienkin teiden varsilla kauppoja ja kioskeja. Tavaraa jos minkälaista oli saatavissa ja sitä ostettiin myöskin. Puolitoistasatatuhantinen kesävierasjoukko ei suinkaan tullut ilmalla toimeen.

Paikkakuntalaisetkin koettivat luonnollisesti parhaansa mukaan tästä rulianssista kahmaista hyötynsä. Monet möivät maansa ja talonsa uusille tulokkaille, huomaten usein vasta liian myöhään tehneensä tyhmyyden. Toiset heittäytyivät ajattelemattomasti satunnaisten, vierastulvan aikana mahdollisten ansioiden varaan, laiminlyöden pienen maanviljelyksensä. Moni ei ajatellut huomista päivää, mutta olipa toki pitkänäköisempiäkin. Ja he voivat nyt tyytyväisinä katsella vauraita tilojaan kaiken ympäröivän kurjuuden keskellä.

Suurkaupunkilaiset kuuluivat »maalle» saapuessaan olleen varsin innostuneita m. m. kalastushommiin. Kun ei heistä itsestään kuitenkaan ollut pyyntimiehiksi, ostivat he paikallisilta kalastajilta »urakalla» apajat, lähtien sitten näiden mukaan niitä kokemaan. »Urakkasopimus» oli sellainen, että ostaja saaliista maksoi määrätyn summan, muodostuipa se sitten pieneksi, tahi suureksi. Oli siis kysymyksessä jonkinlainen hasardipeli. Mutta harvoinpa lienevät kalastajat siinä hävinneet . . .

Vierasmaalainen isännöi silloin . . .

Joskin kalastajat olivat pietarilaisille mieleen näiden pyyntituulelle sattuessa, pisti heidän pienistä taloistaan kohoava kahvisavu siitä huolimatta kiusottavasti hienouksien arkatuntoisiin neniin. Ja niinpä annettiinkin määräys, ettei eräitä loistohuviloita lähellä sijaitsevissa kalastajamökeissä saanut aamupäivisin virittää takkatulta ennen klo 12:sta. Murina ei auttanut. Suomalainen ei silloin ollut isäntä tässä kolkassa maataan.

Niin — suuria herroja ne olivat sen sijaan niihin aikoihin eräät moffit ja noffit. Niinpä asui Rajajoen yli johtavan tullisillan lähettyvillä muuan kenraali, jonka Venäjän puolelle kaksivaljakollaan lähtiessä rajapuomi oli valmiiksi avattava heti, kun herra kenraalin huvilaan sijoitettu iso kello alkoi kumahdella. Juhlallista oli siis meno! Mutta muille ei tuo puomi kuulunut aina niinkään nopeasti avautuneen.

Ajat ovat muuttuneet.

Useilla huvilainomistajilla oli alueillaan koiralauma »turvallisuudesta» huolehtimassa. Ei ollut silloin hyvä epämiellyttävän asiakkaan pistää nenäänsä kielletylle maaperälle.

Mutta nyt on kaikki tuo suuruus ollutta ja mennyttä. Entiset mahtajat käyskelevät ruohottuvilla kujilla kumaraisina ja arkoina. Nöyrän kohteliaina puhuttelevat he vaatimattomampaakin suomalaista, joskin joissakin mustissa sydämissä vielä taitaakin piillä vähemmän kauniita ajatuksia ja toiveita. Korskeus on enään vain kaukainen muisto.

Uutta rakennetaan menneen raunioille.

Ja siellä täällä näytään rappeutuneita rakennuksia pantavan uuteen kuntoon. Isännät ovat muuttuneet. Puistokäytävillä soi tuttu kieli, ja rannoilla ovat itämaiset kasvonpiirteet jääneet vähemmistöön. Rumien entisten venäläisten kauppatalojen akkunoita peittää laudotus ja ryssäläismallisten ajurien jäännösjoukon on pian kokonaan hävittävä uudenajan kulkuneuvon, auton tieltä.

Maanviljelys alkaa jälleen elpyä, ja kalastajat ovat ryhtyneet tositeolla vanhaan ammattiinsa. — Viimemainittujen toimintaa vain vaikeuttaa onneton Tarton sopimus, jolla heiltä riistettiin parhaat apajapaikat.

Kunnat ja yksityiset yhdistyksetkin ovat osaltaan ryhtyneet tätä Kannaksen tervettä suomalaistumista tukemaan. Niinpä on huvittavana pikkupiirteenä mainittava, että entisessä kenraali Kuropatkinin huvilassa toimii eräs Uudenkirkon kunnan kansakouluista, ja muuan toinen, entinen pietarilaisen pohatan kesäasunto, nyt on rautatieläisten viihtyisänä lepokotina, jonka suojissa muuten muutkin kuolevaiset saavat perin halvalla ihanteellisen kesäoleskelun. Monia muitakin, ehkäpä edustavampiakin esimerkkejä suomalaisesta uudestirakennustyöstä Kannaksen huvilaseuduilla voisi mainita, mutta useita näistä on jo lehdissä kosketeltu toisessa yhteydessä, ja onhan sen lisäksi kirjottamisen varaa jätettävä toiseenkin kertaan.

Loppulausumana voitanee vain sanoa, että vanhan rappeutuville raunioille näillä rantaseuduilla on ilahduttavassa määrin jo versoamassa uutta, muttei menneen kaltaista.

Viipurin Työväenopisto.

Viikko-ohjelma lokak. 24—29 päiv.

Sunnuntaina lokak. 24 päiv. käynti Imatralla seudun Työväenopiston luona.

Maanantaina lokak. 25 päiv. Repolan koululla: Klo 6.30—7.30 ip. kirjasto. Klo 6.30—7.30 ip. alempi laskentokurssi ja klo 7.30—8.30 ip. ylempi.

Opiston johtajan asunnossa: Klo 8 ip. valtio-opin kerho.

Karjalan kaupunginosan palokunnantalolla: Klo 6.30 ip. opiston johtajan varjokuvin valaistut luennot oloista Suomessa satakunta vuotta sitten.

Tiistaina lokak. 26 päiv. Repolan koululla: Klo 6.30—8 ip. laulua. Klo 8 ip. opiston johtajan luennot 1860-luvun nälkävuosista.

Keskiviikkona lokak. 27 päiv. Repolan koululla: Klo 6.30—7.30 ip. äidinkielen kielioppikurssi A ja klo 7.30—8.30 ip. kielioppikurssi B. Klo 6.30—7.30 ip. ruotsinkielen A-kurssi ja klo 7.30—8.30 ip. ruotsinkielen B-kurssi. Klo 6.30 ip. näytelmäpiiri. Klo 7.30 ip. voimistelua. Klo 8.30 ip. ainekirjoitusta.

Monrepoon työväentalolla: Klo 7 ip. opiston johtajan luento aiheesta: suomalaisen kirjallisuuden syntyminen. Klo 8 ip. luento rotuhygieniasta, lehtori Martti Kurki.

Torstaina lokak. 28 päiv. Repolan koululla: Klo 6.30—8 ip. kaunolukua. Klo 8 ip. ompeluseuran ensimäinen istunto.

Toimittaja Lähteen asunnossa (Pietarink. 10, pihalla): Klo 7.30 ip. valtio-opin kerho.

Tiiliruukin kansakoululla: Klo 6.30—7.30 ip. opiston johtajan esitys aiheesta: kansakunnan ja valtion tehtävät ja tarkoitusperät. Klo 7.30—8.30 ip. luento raittiusliikkeen historiasta, toimittaja Alpo Mattila.

Perjantaina lokak. 29 päiv. Repolan koululla: Klo 6.30—7.30 ip. kirjasto. Klo 6.30—8 ip. laulua. Klo 8 ip. kirjallisuuspiiri. Klo 8 ip. orkesteri.

Tiiliruukin kansakoululla: Klo 7 ip. naisten voimistelupiiri.

— **Tilankauppoja Luumäellä.** Luumäen Haimilan kylästä oleva Ville Puranen myi äskettäin veljelleen Elias Puraselle omistamansa tilat mainitussa kylässä 118,000 markan kauppahinnasta ilman irtainta omaisuutta. Vastaanotto tapahtui heti.

Samoin myi maanviljelijä Elias Häkämies Luumäen Husulan kylästä omistamansa tilat maanviljelijä Ville Puraselle Luumäen Haimilasta 144,000 markan kauppahinnasta ilman irtainta omaisuutta. Vastaanotto tapahtui heti.

Viipurin kirje.

»Valistusviikko.»

Kulunut viikko on mennyt sosialidemokraattien toimeenpanemassa kokoushumussa. Itse ovat toverit kutsuneet viime viikkoa »valistusviikoksi», jonka peittelemättömänä tarkoituksena on valistaa koko kansa — muutamia suurporvareita lukuunottamatta— kypsäksi putoamaan sosialistiseen puolueeseen. Tämän valistusviikon aikana on näytetty kansalle monenlaisia numeroita. Niinpä esimerkiksi puolueen kaikki herrasmiehet on pantu todistamaan kuin pelastusarmeijalaiset uskostaan ja selostamaan kääntymystään. Samalla on näytetty kansalle näiden kääntyneiden ja uskoonyhtyneiden kuvat todistukseksi, että ihan oikeita herroja ovat ja kuitenkin ovat ottaneet punakantisen kirjan taskuunsa. Tämä todistaminen onkin epäilemättä paikallaan ja tarpeellinen, sillä meidän kansallamme on sellainen käsitys, että ne herrasmiehet, jotka liittyvät sosialistiseen puolueeseen, ovat yhdessä tai toisessa suhteessa päästään höperöitä. Ja kummalliselta se tuntuu varsinaisista känsänyrkkisistä ammattisosialisteistakin, koskapa he oikein ihmeenä tällaisia tunnustuksia sanomalehdissään kertovat. Toisekseen eivät oikeat sosialistit, s. o. pahasisuiset proletaarit, koskaan luota herrasmiehiin, olkootpa viimemainitut miten suurisuisia tahansa, niin kuin niistä monet ovatkin. Minä epäilen, että ne kääntymiskertomukset, joita Voionmaat, Ursinit, Mikko V. E:t, Hakkilat y.m. viime viikolla Suomen kansalle esittivät omasta kääntymisestään sosialistiseen uskoon, ovat vaikuttaneet hyvin vähän sivistyneistöön ja virkamiehistöön. Ja isäntämiehet ovat lukiessaan näitä tunnustuksia hymähtäneet, että vai sinne se sitten meni Mikkokin. No, kippis vain sen asian päälle!

Yhtä huonon kuin sivistyneistön keskuudessa, luulen olleen saaliin maamiesten ja työväenkin piireissä. Maamiehet suorastaan nauravat sosialistien puuhalle. Entiset torpparitkin, joita kynsin hampain pidellään kiinni, ovat heittäytyneet äänettömiksi ja välinpitämättömiksi. Heitä ei innosta enää yhtään lakkopuuhat eikä työpäivän lyhentämisvaatimukset. Koko agitaattorilaumat ovat käyneet heille vieraiksi ja heidän punaiset rusettinsa ja kravattinsa vaikuttavat äiteliltä. »Antakaa meidän perkata rauhassa uutisviljelyksiämme, kaivaa ojiamme ja korjata kartanoitamme, suupaltit, ja menkää tiehenne,» sanovat entiset torpparit, jotka nyt ovat itsenäisiä maanviljelijöitä. Mutta sosialistit eivät hennoisi hevin luopua näistä entisistä äänestäjäjoukoistaan, jotka ovat niin monta kertaa lähettäneet monta suutaria, räätäliä ja levyseppää eduskuntaan pitämään »kansan puolta». — Sääli on menettää sellaiset joukot. Ja kun maamiesten luku yhä kasvaa ja vieraantuminen jatkuu vuosi vuodelta, täytyy valistusviikkoja panna toimeen entistä useammin. Ja herra ties tuloksista sittenkään. Mitä taas varsinaiseen työväestöön tulee, niin ei siitäkään ole ollut kuin pelkkää kiusaa valistajille. Vähänkin jyrkemmät ja kaikki kommunistit ovat hyökänneet sosialististen puhujien kimppuun raivokkaasti ja höyhentäneet heitä säälimättömästi. Siten on moni valistustilaisuus mennyt ihan plöröksi, mieskohtaiseen ja keskinäiseen haukkumiseen, ehkäpä parhaissa tapauksissa ovat nämä jäsenten keruuhankkeet päättyneet käsikähmään, suuriin mustelmiin ja ruhjevammoihin. Nuotanveto kommunistienkin keskuudessa taisi mennä yhtä hukkaan kuin herrasmiesten ja isäntäväen keskuudessa Ja se suuri apaja, josta on niin paljon toivottu, taisi antaa vesiperän. Siltä minusta ainakin tuntuu. Punaliput on kyllä viety joukkojen keskuuteen, mutta joukot eivät ole jääneet luo lipun punaisenvaan ovat painelleet korvat luimussa kotiinsa, ajatellen, että jopa oli sitten turha touhu tuokin »valistusviikko».

Juonittelevat Valamon munkit.

Valamon luostari on sodan jälkeen ollut venäläisten pappien ja munkkien juonittelun keskus. Niitä on kyllä ollut samanlaisia pappeja ja kirkonpalvelijoita Viipurissakin ja Kannaksella, mutta pisimmälle on kuitenkin röyhkeys ja häikäilemättömyys mennyt Valamon luostarissa. Siellä on ollut kaikenlaisia venäläisiä pakolaisia, jotka ovat tulleet tänne paremminkin hoitamaan venäläisyyden asioita kuin pitämään huolta sielunsa tilasta. Selvimmin tuli näiden Valamon asukasten mieli näkyviin viime syksynä patriarkka Germanoksen käydessä Valamossa. Asettuivathan nämä nöyrät kirkonmiehet silloin melkein avonaiseen kapinaan maassa vallitsevaa kirkkojärjestystä vastaan, ja kristitylle kuuluvaa nöyryyttä ei näkynyt näissä luostariveljissä juuri nimeksikään.

Juuri mainitun niskottelun sekä yleensä voimassa olevan kirkkojärjestyksen vastustamisen vuoksi saattoi kreikkalaiskatolisen kirkon kirkollinen alioikeus viime kesänä syytteeseen yli 40 munkkia, tuomiten niistä 24 munkkia luostarista poistettavaksi sekä 17 erilaisiin rangaistuksiin. Karkoitetuille munkeille ilmoitettiin päätöksestä viime syyskuussa, että heidän on poistuttava luostarista kahden viikon kuluessa, mutta nämä eivät olleet tietääkseenkään asiasta ennen kuin järjestysvalta tarttui asiaan. Viime viikolla on puheena olevat luostariveljet tuotu Valamosta Sortavalaan edelleen toimitettavaksi pois maasta, mikä voinee tapahtua muutaman viikon päästä. Samassa yhteydessä on päätetty karkoittaa joukko v. 1923 Pietarista ja Moskovasta saapuneita venäläisiä munkkeja ja pappismunkkeja Valamosta, jotka ovat siellä, olematta edes Suomen alamaisia, kaikin tavoin juonitelleet ja ylyttäneet yksinkertaisia munkkeja vastustamaan kreikkalaiskatolisen kirkon ja hallituksen antamia säädöksiä ja määräyksiä. Tarkoitus on lähettää nämä munkit kotimaahansa niin pian kuin se käy mahdolliseksi.

Nämä munkkien ja venäläismielisten pappien rettelöimiset ovat saaneet jatkua liiankin kauan maassamme ja siten vaikuttaa häiritsevästi kreikkalaiskatolisen kirkon elämään. Sillä kiihoituksella ja melulla, jota ne ovat vuosikausia pitäneet ajanlaskukysymyksen johdosta, on saatu paljon hämminkiä ja rauhattomuutta aikaan. Viranomaistenkin on pitänyt kerta toisensa jälkeen tähän riitaan sekaantua. Hallitus on aivan turhan hellävaraisesti suhtautunut näihin asti tähän kysymykseen, sillä eihän tämä ole ollut mikään uskonnollinen kysymys, jossa uskonnollisesta vakaumuksesta ja uskon vainosta voisi puhua. Asia on aivan yksinkertaisesti se, että viisaammat venäläismieliset kirkonmiehet, jotka koettavat ajaa venäläisyyden asiaa täällä, yllyttävät yksinkertaisia munkkeja kapinoimaan maassa vallitsevaa järjestystä vastaan, viimemainittujen kuvitellessa, että heitä vainotaan täällä uskonsa tähden ja että he siis ovat jonkinlaisia uskon marttyyrejä. Tällaisesta pelistä on parasta tehdä loppu mahdollisimman päättävästi, sillä peräänantaminen ei paranna asiaa millään tavalla, vaan estää sen poistumista päiväjärjestyksestä.

Kerran omastakin puolestamme.

Sanomalehtimiesten uskotaan meillä olevan kaikkien avuliaimpia, moniharrastuksellisimpia ihmisiä. Vaikka olisi kysymyksessä »naisyhdistys miesten kesyttämiseksi», »jazzin harrastajain seura», »valkoisten rotuhiirien kasvattamisyhdistys», uusi suuvesi tai hyönteispulveri, niin aina vedotaan sanomalehtimiehiin, joitten tulisi palstamäärin yleisölle kuvata, kuinka tärkeä tämä puuha on kaikelle kansalle, kuinka suuressa määrässä se edistäisi isänmaan henkistä tai aineellista hyvinvointia. Ja tämä täytyisi sanomalehtimiesten tehdä lehden siitä rahtuakaan hyötymättä. Elleivät niin tee, ovat he ahdasmielisiä, kaiken todellisen edistyksen vihollisia, vieläpä jonkun kilpailevan liikkeen avustajiakin.

Nuo kärkkyjät eivät ota ensinkään huomioon sitä, etteivät sanomalehdet enempää kuin sanomalehtimiehetkään elä pelkästä ilmasta, vaan on heilläkin aineelliset tarpeensa, joita he eivät ilmaiseksi saa. Nämä tietämättömät usein jopa suuttuvatkin kun huomautetaan, että heidän tulisi tehdä asia tutuksi ilmoitusosastossa. Tuo on muka aivan hävytön vaatimus. Ja usein nuo »vapaakyydin» vaatijat ovat paljon edullisemmassa asemassa kuin sanomalehtimiehet.

Mutta rohkenevatpa sanomalehtimiehetkin joskus kohottaa päätänsä vedotaksensa yleisön myötätuntoon. Niin tapahtuu nytkin kun Suomen Sanomalehtimiesliitto on pannut toimeen suurarpajaiset ja kehoittaa yleisön runsaasti ostamaan näitä arpoja, joiden voitot ovat sekä lukuisat että huomattavat.

Mutta mikä on tuo Sanomalehtimiesliitto? kysynee jokunen muukalainen Jerusalemissa. Jahka selitän sen.

Se on kaikkien maamme sanomalehtimiesten liitto, johon nykyjään kuuluu yli 300 sanomalehtimiestä kaikista puolueista paitsi kommunisteista. Liiton jäseninä ovat useimmat toimivat sanomalehtimiehet ja harrastaa liitto sanomalehtimieskunnan taloudellista ja henkistä kehitystä — se on esim. pannut toimeen sanomalehtimieskursseja, perustanut hautausapurahaston sekä pannut alulle monia muita sanomalehtimiesten hyväksi koituvia toimenpiteitä.

Mutta kaikki maksaa nykyjään sanomalehtimiehillekin. Eikä liiton jäsenmaksuilla päästä pitkällekään, varsinkin kun on ohjelmassa sellaisia suunnitelmia kuin matkarahojen anto, virkistysapurahat sairaille ja raihnaisille sanomalehtimiehille ynnä muut avustus- ja kannatustoimenpiteet. Tiedetäännhän, että sanomalehtityö on perin kuluttavaa, siksi ovat virkistysapurahat erittäin tärkeitä. Näitä tarkoituksia varten panee liitto toimeen arpajaisensa.

NIGROLIN

ei sisällä tärpättiä, eikä mitään kengille vahingollisia aineita. Kysykää NIGROLIN'ia!

— Kirjallisuus ja Taide —

Totuuden sanoja Venäjästä.

Anton Karlgren: Bolshevikien Venäjä. Satakunnan Kirjateollisuus oy:n kustantama. Runsaasti kuvitettu. 410 sivua. Hinta 45 mk.

Löytyy sellaisiakin Neuvosto-Venäjällä käyneitä, joitten näköpiiriä eivät mitkään Potemkinin kulissit ole pystyneet rajoittamaan, vaan jotka ovat päässeet vilkaisemaan kulissien takaisiin todellisiin oloihin. Näihin kuuluu myöskin ruotsalainen tiedemies professori Anton Karlgren, joka jo ennakolta tunsi Venäjän maan, oli hyvin perehtynyt venäjänkieleen sekä sikäläisiin aikaisempiin olosuhteisiin. Hän sai tilaisuuden Venäjällä matkustelemiseen v. 1924, eivätkä häntä häikäisseet nuo kulissit, joita hänelle tietysti näyteltiin, vaan tarkkaili hän todellisia oloja, seurasi bolshevikien julkaisemia lausuntoja, lehtiä ja kirjasia koettaen kaikin tavoin tunkeutua asiain ytimeen, josta lähtien hän arvioikin oloja ja saavutuksia.

Ja tämä arviointi on täysin pätevä, vakuuttava, sillä sen tukena on joka paikassa ei ainoastaan oma havainto, vaan vielä suuremmassa määrässä bolshevikien oma ainehisto: heidän lehtiensä kirjoitukset, heidän johtajiensa puheet, lausunnot ja esitykset sekä heidän julkaisemansa lento- y.m. kirjaset. Näistä kaikista käy eittämättömästi selville, että bolshevikien suunnittelema ja jossain määrin toteuttamakin yhteiskuntarakennus on vain pelkkää kuonaa, jossa ei valopilkkuja tapaa.

Sen todistaa kyllä tämä teos, jossa tekijä käsittelee kaikki bolshevikien yhteiskunnallisen ja sivistystoiminnan ilmaisumuodot, ottaen jokaisen erikseen esityksensä ja arviointinsa alaiseksi. Niinpä saavat oman seikkaperäisen kuvauksensa bolshevikien toiminta yhteiskunnan rakentajana, teollisuuden »elvyttäjänä» s.o. tuhoojana, kaupan ja liike-elämän hävittäjänä, heidän suhtautuminen talonpoikiin ja näiden arvostelut neuvostokomennosta, köyhälistön elämä, sivistyksen ja valistuksen täydellinen rappeutuminen.

Tästä kaikesta saa lukija täydellisemmän ja yhtenäisemmän kuvan kuin kenties mistään muusta tuon ihannemaan oloja koskevasta teoksesta, siksi tyhjentävä on tämä kuvaus. Ja samalla on se ehdottoman puolueeton. Tekijä on täydellisesti valmistautunut tehtäväänsä, sillä hän on alusta alkaen tarkoin seurannut bolshevikien pyrkimyksiä uuden yhteiskunnan luomiseksi ja heidän saavuttamiaan tuloksia. Ja hän on sen tehnyt tiedemiehen tarkkuudella ja tunnollisuudella ottaen huomioon kaikki niin myöteiset kuin kielteisetkin puolet. Ja tulos on nyt lukijan nähtävänä. Se on sellainen, että se kauhistuttaa, vaikkei ajattelekaan bolshevikien tihutekoja, jotka tekijäkin syrjäyttää.

Joka haluaa saada tosioloihin perustuvan täydellisen kuvauksen nykyisestä Venäjästä, lukekoon tämän kirjan, jonka sujuva esitystapakin tekee niin nautittavaksi. Sen liittäminen suomalaiseen kirjallisuuteen on jo sinänsä voitoksi tälle kirjallisuudelle ja kun vielä saadaan näin täyspitoinen kuvaus on tyytyväisyys sitä suurempi. Lukijassa herättää teos suuren mielenkiintonsa ohella tarkempaa eri yhteiskunnallisten ilmiöiden huomioon ottamista, joten se on omiansa teroittamaan havaintokykyjä. Tämä on teoksen lisäansio sen perinpohjaisen tuntemuksen lisäksi, jonka saa bolshevikisen katsantokannan ja periaatteiden mukaan järjestetyn valtakunnan sisäisistä oloista.

S. A. Malsagoff: Helvetti Vienan meressä. Neuvosto-vankila kaukaisessa Pohjolassa. Werner Söderström Oy:n kustantama. 181 sivua. Hinta 20 mk.

Toinen Neuvostolan oloja kuvaava teos on meillä ilmoitettava. Se ei ole eri tutkimuksien tulos, vaan perustuu kokonansa kirjoittajan omiin kokemuksiin ja muistoihin. Mutta silti on se erittäin huomioon otettava, sillä se kuvaa oloja ja kärsimyksiä bolshevikien karkoituspaikassa ja vankilassa, Solovikin luostarissa Vienan merellä, josta tosin on kuultu monia kauhun kuvauksia mutta vain yksinäisiä tapahtumia. Tämä teos antaa yhtenäisen kuvan näistä kaameista oloista.

Tekijä, Kaukasian valkoisen armeijan upseeri S. A. Malsagov, joutui luottaessaan bolshevikien armahdusmanifestiin bolshevikien vangiksi ja vietiin, kun häntä ensin oli kidutettu eri vankiloissa, vihdoin tuohon kaukaiseen kidutuspaikkaan, jossa elämä todella tuntui helvetiltä.

Tuskin voi kuvitellakaan sitä kohtelua, joka tulee tällä karkoitusleirillä vastavallankumouksellisten osaksi. Se on alituista epäinhimillistä, raakaa kidutusta, johon ottavat osaa ei ainoastaan nuo juopot, siveettömät vartijat esimiehineen, vaan myöskin vankilassa säilytetyt varkaat ja muut roistot, joilla on erityisiä etuoikeuksia valtiollisten vankien kidutukseen. Eivätkä nämä valtiolliset vangit ole hetkeäkään turvattuja henkensä suhteen. Alituisesti tapahtuu siellä näiden vankien joukkoteloituksia.

Seikkaperäisesti kuvailee tekijä vankilan oloja ja kauhuja, joten lukija saa hyvinkin havainnollisen kuvan näistä. Ja se kuva on omiansa nostamaan syvän säälin toisaalta, inhon punan toisaalta lukijan poskille. Ei luulisi meidän aikanamme ja n.s. sivistyneessä Europassa tapahtuvan sellaista. Eipä raakalaiskansojenkaan keskuudessa tapahdu sellaista.

Tekijä onnistui muutamain onnettomuustoverittensa kanssa pääsemään pakoon tältä kauhun saarelta ja vaivalloisen retken jälkeen pääsemään Suomeen, jossa hän vapautui kaikista kärsimyksistä. Rigassa kirjoitti hän muistelmansa, jotka ovat kirjana ilmestyneet englannin kielellä ja siitä maist. V. Joensuun suomeksi kääntämät. Teos ansaitsee erikoisen huomion uutena vääjäämättömänä todistuksena siitä kauheasta kohtelusta, joka tulee toisin ajattelevien osaksi bolshevikien hirmuhallituksen vallitessa.

K. R.

Karjala Suomen muurina.

Tri A. S. Kilpeläinen: Etuvartio. 2 osaa, yht. 532 sivua. Toistasataa kuvaa ja karttaa. Hinta 60:—, sid. 70:—. W. S. Oy.

Karjalan menneisyys taisteluineen ja kärsimyksineen, vaikka maakuntamme onkin aina ollut ensimmäisenä ottamassa vastaan ja tunkemassa takaisin slaavien länteen päin pyrkiviä laumoja, on useimmille ollut aivan näihin aikoihin asti tuntematon. Onpa tietämättömien joukossa ollut sellaisiakin, jotka ovat olleet valmiit suorastaan halventamaan Karjalan osuutta maamme puolustuksessa vanhojen sotien aikoina, vieläpä on joskus tahdottu uskotella, että karjalaiset muka toimettomina katselivat, kuinka vieraat joukot vyöryivät yli oman maakunnan. Mutta nyt viimeinkin on kaikilla tilaisuus tutustua maamme historian tähän osaan, joka lisäksi on kaikkein vaiherikkaimpia. Eteemme aukeavat kokonaan uudet näköalat, ennen tuntemattomat taistelut, puutteet ja toiveet silloin, kun rajalaisilla ei vielä ollut täysiä oikeuksia muiden rinnalla. Karjalan menneisyys on pelkkää punaista ja mustaa: verta ja pimeyttä; puhtaanvalkoista: täyttyneiden oiveiden aikaa, siellä ei ole ollut koskaan.

Jo niiltä ajoilta, jolloin karjalainen heimo menetti suuren Perman ajoilta perimänsä itsenäisyyden ja joutui Novgorodin alle, alkaa tuo ennen tuntemattomien vaiheiden kuvaaja, »Etuvartio», kertoa rajan kansan vaiheista. Ensin tapaamme yksityiset miehet kirveineen ja karhukeihäineen puolustamassa kotiensa kynnystä tai riistamaitaan, myöhemmin, vuosisatojen kuluessa liittyvät he yhtenäisiksi joukoiksi, joista viimein tarmokkaat virka- ja hengenmiehet — jo siihen aikaan — alkoivat muodostaa nykyisiä suojeluskuntia vastaavia vapaaehtoisia joukko-osastoja.

Tuollaisen vapaaehtoisen rajanpuolustuksen sieluna tapaamme m.m. rauhantoimistaankin kuuluisat Stenius-veljekset, Korpi- ja Koski-Jaakon, sekä monet sisukkaat sissipäälliköt nopeine suksijoukkoineen. Myöskin Yrjö Maunu Sprengtporten itsenäisyyshaaveissaan ehtii ajatella tuota kaikkien muiden unohtamaa rajaseutua ja mennä katsomaan sen puutteita ja tutustumaan sen elämään. Kapteeni O. F. Wetterhoff kokoaa jo siihen aikaan Pohjois-Karjalasta kymmentuhantisen suojeluskuntajoukon. Me näemme ja tunnemme myöskin »Karjalan kuninkaan» Gabriel Walleniuksen työt ja niiden seuraukset. Seuraamme Suomen silloin parhainta miekkamiestä Döbelniä Porrassalmelle. Vuosien 1808—09 sodassa tapaamme hänet uudestaan, samoin Adlercreutzin ja Sandelsin omine vaiheineen. Saamme olla mukana silloinkin, kun nuori Schwerin panee patterinsa soimaan. Vielä tapaamme suorastaan kansan keskuudesta lähteneet armottomat tappelijat Olli Tiaisen, Roivaan ja Rädyn, jotka tuulispäänä olivat aina siellä, minne ryssät olivat ennen heitä ehtineet. Ja loppujen lopuksi kun miehemme eivät saaneet enää pistää, vaikka olisivat tahtoneet, joudumme me seisomaan rivissä pieliseläisten ja muiden suomalaisten kanssa Uumajan torilla silloin, kun Döbeln ottaa jäähyväisensä ja sanoo rehdit miehensanansa.

Mutta vaikka »Etuvartio» kertookin monien vuosisatojen taisteluista, olisi silti väärin luulla, että se kuvaa rajaheimomme vaiheita vain ase kädessä. Siinä on selostettu myöskin pohjoisimman Karjalan asutushistoria alkaen niiltä ajoilta, jolloin Novgorod tunki valtaansa ja uskontoaan maakuntaan, ja toiselta puolen savolainen heimo pyrki taistellen itää kohti kalarikkaille vesille ja laajoille kaskiahoille. Silmiemme edessä näemme myöskin elävästi sen sorron, jota karjalaiset saivat kestää perivihollistaan vastaan taistellessa myöskin omien rajakapteenien ja veroherrain, kuten »Simo Hurtan» ja monien muiden taholta. Oikealla tavalla on myöskin kuvattu ne uskonriidat, jotka syntyivät silloin, kun ymmärtämättömät Ruotsin virkaherrat koettivat väkipakolla ja vainolla juurruttaa uudet oppinsa ja yhdessä hetkessä hävittää ikivanhat perimätiedot, joita vapaudenhaluinen heimo oli aikuajoista lähtien oppinut pitämään pyhinä ja koskemattomina. — Vielä voimme suruisin mielin nähdä nekin ajat, jolloin suuri Karjalan heimo jaettiin kahteen osaan, vedettiin ylipääsemätön veriviiva, raja keskelle karjalaisten asuinsijoja, jolloin toinen osa siitä pantiin ikuiseen orjuuteen slavismin alle ja tahdottiin katkoa viimeisetkin verisiteet heimon lännenpuoleiseen osaan, johon taas piiskalla hakattiin uskollisuutta uutta isäntää kohtaan.

Karjalalla, rajan kansalla, on suuri historia, sitä ei voi kukaan kieltää. Ja jokaisen isänmaallisen suomalaisen, joka tahtoo syventyä noihin tähän saakka tuntemattomiin rajaseutumme kirjaviin vaiheisiin, on tehtävä se nyt, kun siihen on kerran tullut tilaisuus.

Kuvauksia itäisiltä mailta.

Georg Rydman: Idän tähtien alla. (Arvi A. Karisto oy.).

Vieraalla maaperällä saatujen aiheiden käyttäminen on verrattain harvinaista kirjallisuudessamme. Varsinaisia matkakuvauksiakin ilmestyy ainoastaan silloin tällöin, oudoista oloista kertovia novelleja vieläkin harvemmin, romaaneja tuskin ollenkaan, ellemme laske mukaan eräitä seikkailuromaaneja.

Georg Rydmanin kertomukset Volgan varsilta ja kaukaasian vuorilta ja laaksoista ovat hyvin tervetullutta lukemista. Ne ovat eläviä kuvauksia eräistä vieraista seuduista ja kansallisuuksista, oudoista tavoista ja ihmistyypeistä, kuvauksia, jotka osoittavat terävää huomiokykyä ja antavat todisteita sujuvasta, miehekkäästä kertomatavasta.

Kertomusten ja kuvausten juoneksi on asetettu muutamain suomalaisten huvittavat seikkailut milloin Volgan tai Kaspianmeren rannoilla, milloin Bakun, tunnetun petroolikaupungin laidoilla. Monasti on kertomusten juoni hyvinkin jännittävä, mutta kuvailut eivät koskaan supistu pelkäksi seikkailukertomukseksi, vaan antaa kertoja niiden ohella aina mielenkiintoisia tietoja, jotka muussa muodossa tarjottuina saattaisivat olla jokapäiväisten kiireiden keskellä luettavaksi ikävystyttäviä, mutta joita tässä yhteydessä olisi valmis ahmimaan kuinka paljon tahansa.

Tämän tapaista kirjallisuutta toivoisi useamminkin julkaistavan. Harvoin on huvi ja hyöty yhtynyt onnellisemmin kuin näissä kertomuksissa.

V. K.

KIRJA, JOTA EI HEN NO KESKEN LASKEA KÄSISTÄÄN

Liisa Rautamaa

LOLU JA HÄNEN YSTÄVÄNSÄ

Herttaisen sydämellinen kertomus Lolusta, kaikkien ystävästä. Kirja kaikille, niin aikuisille kuin lapsillekin.

Hinta nid. 18:— hienosti sid. 28:—

KIRJA

Uutta runoutta.

Katri Suoranta: Kuvastin. (Schildt.)

Kuinkahan monta esikoiskokoelmaa tämäkin syksy tuo tullessaan.

Ilahduttava merkki muuten, että tänä aikana, joka ei varmaankaan ole runouden »kulta-aikaa», kaikesta huolimatta, vieläpä meidän oloihimme nähden lukuisin joukoin uskalletaan niille ohdakkeisille poluillle, joita lyyrillisen runoilijan meillä — ja ehkäpä muuallakin — on kuljettava.

Katri Suoranta on tietääkseni uusi tulokas tälle epäkiitolliselle alalle. Hänen runokokoelmansa on kieltämättä miellyttävä tuttavuus, vaikka siinä ei toistaiseksi olekaan tarpeeksi tämäntapaiselle, mietiskelyyn taipuvalle lyriikalle välttämätöntä syvyyttä. Sen säkeet ovat kyllä moitteettomia, mutta niissä kaipaa vaikuttavampaan voimaan selkeytynyttä kypsyyttä.

»Kuvastimessa» tapaa kyllä paljon huomattavampienkin saavutusten lupauksia, ja erikoisesti miellyttää näissä runoissa se, että ne tuntuvat syntyneen rehellisen innoituksen pohjalla, kirjallisista esikuvista riippumattomina, ja että niissä ei huomaa tuota tympäisevää teennäisyyttä, tuota eriskummallisuuden tavoittelua, joka eräiden nuorimpain lyyrikkojemme tuotannossa on toisinaan suurin elein asetettu korvaamaan sisäisten arvojen köykäisyyttä. Luulen muuten, sivumennen sanoen, olevani varma siitä, että tuollaisista kokeiluista ei tule koitumaan runoudellemme mitään vaaraa, sillä nuorten runoilijaimme joukko on kaikesta huolimatta tervehenkinen ja kehityskelpoinen.

Katri Suorannan runous liittyy omalla hiukan arkailevalla tavallaan nuorimpaan lyriikkaamme. Toistaiseksi se ikäänkuin koettelee siipiensä kantavuutta, tähystelee kaukaisiin määriinsä, aavistelee matkan vaivoja ja iloja useimmiten alakuloisissa säkeissään, mutta niissä helähtelee jo paikoitellen sävel, joka voi kantaa kauemmas ja sointua syvemmin, saada oman erikoisvärinsä vakuuttavammaksi ja tulla arvokkaaksi lisäksi uusimman runoutemme kuoroon.

Katri Suoranta on runoilijatar, jonka kehitystä jää mielenkiinnolla seuraamaan.

V. K.

Unkarilainen romaani.

Géza Gàrdonyi: Egerin tähdet. Unkarista suomentanut Yrjö Liipola. (W.S.Oy.).

Géza Gàrdonyi on Unkarin kuuluisimpia kirjailijoita, sanomalehtimies ja runoilija. Hän on julkaissut joukon novelleja, romaaneja ja ainakin yhden näytelmän, ja pidetään häntä kotimaassaan suuressa arvossa. Yrjö Liipolan suomentama romaani on hänen kuuluisimpia teoksiaan. Sen tapaukset ovat peräisin niiltä ajoilta, jolloin turkkilaiset valloittivat Unkarin ja jolloin unkarilaisten parhaat miehet saivat viettää ikäviä vuosia turkkilaisissa vankiloissa, Budan mainehikkaan kalliolinnan ollessa turkkilaisen pashan asuntona.

Gàrdonyin kertomus Gergely Bornemisszan elämästä on hehkuvan isänmaallisuuden romaani, jonka intomielisyys ja vauhdikkuus tuo monin paikoin mieleen Adam Mickiewiczin kuuluisan »Pan tadeucz»- runoelman. Niinkuin siinä palavalla isänmaallisuudella kuvaillaan Puolan vapauden sarastusta puolalaisten legionien marssiessa Napoleonin pelätyn armeijan mukana Venäjää vastaan, niin tässäkin saadaan lukea suuresta vapauden kaipuusta, ihmeellisistä urotöistä ja isänmaanrakkaudesta, joka sai alaikäiset tarttumaan aseisiin ja raajarikkoiset vanhukset miekan kahvaan. Ja edelleen: niinkuin maailmankuulun puolalaisen runoilijan sankarirunoelmassa leppoisa huumori lämmittää lukijan mieltä, niin tässäkin romaanissa oikea unkarilainen leikkisyys heittää kirkkaan valonsa intomielisen kuvauksen ylle.

»Egerin tähdet» on isänmaallinen romaani sanan parhaassa merkityksessä. Sillä paitsi moraalista vaikuttavaisuuttaan sillä on myöskin suuret taiteelliset ansionsa. Kertomisen ilo väreilee sen sivuilla ja varma tyylikkyys on sen sanonnalle ominaista alusta loppuun. Ikäänkuin huomaamatta punoutuu sen juonen yhteyteen miehekkäästi kerrottu rakkaustarina niinkuin kukkiva juhlaköynnös karun ympäristön koristukseksi. Kovien sanojen, purevain säiläin ja korskuvain ratsujen keskellä, uhkarohkeuden ja synnyinmaan vapaudelle uhrattujen sankaritöiden lisänä ja rikastuttavana täydennyksenä elää Gergely Bornemisszan ja Evan rakkaus, vilpitön ja puhdas, lapsuudessa alkanut rakkaus, joka kovista koettelemuksista, erosta ja tytön vanhempien sääty-ylpeydestä huolimatta pysyy yhtä kirkkaana kuin se oli herätessään lapsuusleikkien keskellä, päivänpaisteessa välkkyvän virran varrella.

Niin ahdistavilta ajoilta kuin romaani onkin, sen sivuilla elää hetkeksikään lamautumatta ylpeästi liekehtivä vapauden henki, joka lopullisen häviönkin hetkellä lämmittää jokaista mieltä ja pitää yllä horjumattoman uskon nopeasti koittavaan vapauden aamuun.

Tämä teos on kuvaus veljeskansamme raskaimmilta päiviltä, mutta se on samalla hymyilevän ylpeä ylistys magyarien taisteluinnosta ja leimuavasta vapaudenrakkaudesta. Jokaiselle suomalaiselle isänmaanystävälle »Egerin tähdet» on varmaankin oleva rakas kirja.

V. K.

Syyskauden kirjasato.

Arvi A. Karisto Osakeyhtiöltä saamiemme tietojen mukaan tämä vuosi muodostuu kustannusliikkeen tuotannossa varsin erikoislaatuiseksi niiden kahden suuren kilpailun perusteella, jotka yhtiö julisti 25-vuotisjuhlansa johdosta.

Ensiksikin viime vuoden lopussa ratkaistu seuranäytelmä-kilpailu koitui tavattoman satoisaksi, ja monet menestyneet osanottajat ovat sitten jatkaneet, samalla kun täten elpynyt harrastus on ulottunut ulkopuolellakin olleihin näytelmäseppoihin, joten esim. Kaarle Halme — alan suosituin ja taatuin edustaja — nyt on pitkästä aikaa liittänyt runsaaseen näytelmäluetteloonsa kaksi uutta ja vauhdikasta maalaiskappaletta. Kuten täten saatua käsikirjoitus-varastoa ei suurestikaan käynyt siirtäminen tulevaisuuteen, jossa toinen kilpailu on kehittymässä valmiiksi, kuuluu tämän yhden kustantajan vuosituotantoon nyt kerrassaan 46 uutta seuranäytelmää — samalla kun entisistä on täytynyt ottaa uusia painoksia — sekä lisäksi pikkuohjelmaa sarjassa »Huviohjelmien avuksi» (m. m. Viljo Kojon 16 leikillistä lausuntarunoa käsittävä kokoelma »Hilpeitä hetkiä») ja kokonainen uusi sarja Nuorten näytelmiä rouva Anna Sahlsténin toimittamana; viimeksimainittuun valmistuu kahdeksan numeroa.

Näyttämöalalta tulee yhtiö siten julkaisseeksi tämän vuoden aikana 60 kirjaa, joilla on kylläkin huomattavaa merkitystä sivistyselämässämme ja kirjallisen työskentelyn kehittymisessä, — mutta kirjallisuudesta puhuttaessa eivät sellaiset tuotteet ole silmäänpistäviä. Tuo valtava määrä »kotimaista kaunokirjallisuutta» on luonnollisesti syrjäyttänyt valmistusvuorolta paljon julkisuudessa näkyisämpää. Mutta toisekseen on tälle kustantajalle nykyään osoitettu kotimainen kaunokirjallisuus myös suureksi osaksi sen 100,000 markan romaanikilpailun alaa, joka päättyy tämän vuoden lopussa ja siten supistaa yhtiön syystuotannon tätä haaraa. On jo ilmennyt, että osanotto tähänkin kilpailuun tulee perin vilkkaaksi.

Kirjakauppoihin on juuri lähetetty Viljo Kojon laaja novellikokoelma »Liian onnellinen», ja kohdakkoin valmistuu painosta Juho Koskimaa-vainajan vielä laajempi »Elämää katsellessa», antaen hyvin valaisevan ja mieluisan käsityksen hänen taidostaan lyhyiden kertomusten kirjoittajana. Olli Karilan reipas isänmaallinen seikkailuromaani »Pelastus» on juuri saatu ladotuksi, ja vastikään ilmestyi Georg Rydmanin kiintoisia kaukasialaiskuvauksia nimellä »Idän tähtien alla». Oivalliseksi jouluohjelmistoksi tulee vankkana nidoksena rouva Anna Sahlsténin »Kymmenen joulunäytelmää». Arvokkaana ryhmänä liittyy kaunokirjallisuuteemme useita uusia klassillisen sarjan käännöksiä. Etusijalla on näistä mainittava kolmas kuvitettu ja kaksiosainen Dickens-suomennos, »Pikku Dorrit», jota voidaan erityisesti suositella myöskin nuorisolle. Ensimmäistä kertaa esitellään suomalaiselle yleisölle Viktorian aikakauden varhaisemman jakson huomattavin kirjailijatar Elizabeth Cleghorn Gaskell, jonka pääteos »Cranfordin seurapiiri» nyt ilmestyy suomeksi Valfrid Hedmanin käännöksenä. Saksalaisen romantikon Adalbert von Chamisson kuuluisa symbolistinen novelliromaani »Peter Schlemihl» julkaistaan kaksivärisesti kuvitettuna korupainoksena; suomennostyön on suorittanut Hemminki Karjalainen. Hiljakkoin valmistuivat klassilliseen sarjaan madame de La Fayetten hieno rakkausromaani »Clèvesin prinsessa» ja itävaltalaisen Adalbert Stifterin novelliromaani »Abdias».

Valioromaaneihin kuuluu syysohjelmassa edelleen belgialaisen Charles De Costerin »Vastanaineet» ja venäläisen Aleksei Remisovin »Kärsimyskumppanit», joilla kumpaisellakin tulee kuuluisa ulkomainen tekijä ensimmäisen kerran esitellyiksi suomenkielellä. Laajempaa yleisöä varten on perustettu erityinen sirokokoinen sarja »Uusia romaaneja»: tämänsyksyisinä alkunumeroina on Berta Ruckin ja James Oliver Curwoodin teoksia. Historian kaunokirjallista esittelyä edustaa Alfred Schirokauerin »August Väkevä», ja Alexandre Dumas on tältä alalta niinikään edelleen mukana kahdella uudella romaanisuomennoksella moniaita muita kaunokirjallisia käännöksiä mainitsemattakaan. Kaunokirjallisuuden rajalle kuuluu Max Pembertonin toimittama neliniteinen ja runsaasti kuvitettu kokoomusteos »Tosielämän suuria tarinoita», jossa eri kirjoittajat arkistolähteiden mukaan käsittelevät salaperäisiä tapauksia, kuuluisia rikosjuttuja ja historian romantiikkaa.

Mieteteoksista esiintyy johtavana Joseph Fort Newtonin toimittama suuri kokoelma »Parhaita amerikkalaisia saarnoja», jotka antavat peräti valaisevaa aineistoa sikäläisen nykyaikaisen hengenelämän ymmärtämiseksi. Huomattava kulttuuriteos on prof. Oskar F. Walzelin laaja esitys »Saksalaisesta romantiikasta», maisteri Jaakko Tuomikosken suomentamana. Tietokirjoja valmistuu useita, lähinnä tri S. Calvin Smithin lääkärikirja »Kuinka on sydämenne laita?» ja kahden kasvattajattaren laatima oivallinen »Nuorten sivistynyt käyttäytyminen», joka varmaan hankitaan tuhansiin koteihin perusteellisena esiintymis-oppaana. Vuoden varrella on »Kariston Sivistyssanakirjan» julkaiseminen niteinä jatkunut, ja monia käytännön kirjoja on julkaistu hiljakkoin, kuten uusi meidän oloihimme sovitettu painos Erland Brattin »Autonohjaajan käsikirjasta» ja maisteri Veli Niemisen laaja »Ampujan käsikirja».

Nuorisonlukemistoon kuuluu jälleen kaksi uutta suomennosta Jules Vernen seikkailuromaaneista, »Merten alitse» ja »Kapteeni Nemo», kuvitettu painos. Charlotte M. Yongen »Pikku herttuasta» ja ryhmä varsinaisia vuotuisia joulukirjoja: lukuisilla värikuvaliitteillä kaunistettu »Satumaailma», kaksivärisesti painetut »Satuprinssi» ja »Satuprinsessa» sekä runsaasti kuvitettu »Lasten Joulukirja». Joululehtiä ilmestyy entiset neljä, johtavana 20 mkan hintainen »Joulutunnelma».

NAISTEN ja MIESTEN

Kumipohjakenkiä

sekä

Damaskeja

juuri saapunut. Myydään halvalla

Weljekset Hamunen O.Y.

Punasenl.-torin varrella.

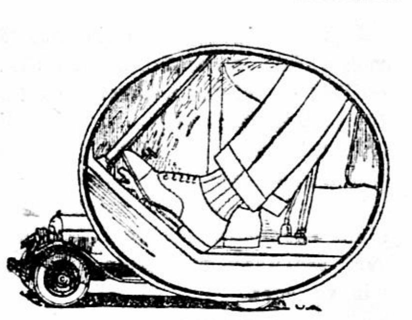

Kun painatte

käyntiinpanopoljinta, pitäisi moottorin tietysti vastata heti — jos se on hyvin tarkistettu ja jos bensiini on oikeata laatua.

Rekord-bensiini on ehdottoman puhdasta. Se kaasuttuu helposti, sillä sen ominaispaino on oikea, ja muutenkin se laadultaan on pysyvästi aina yhtä hyvää.

Rekord'iin voi sentähden aina luottaa.

Saadaksenne Rekord'ia Pyytäkää Rekord'ia !

OSAKEYHTIÖ
NOBEL-STANDARD
SUOMESSA 14218

Luulen, että suuri yleisö saatuaan näin tarkemman tiedon näistä arpajaisista rientää kilvan ostamaan näitä arpoja, joita on saatavissa myöskin Karjalan konttorista. Ne maksavat vain 2:50 kappale.

Arpajaisten menestykseksi toimeenpanevat sanomalehtimiehet ensi kuun puolivälissä kaikissa maamme kaupungeissa propagandaviikon, jonka avustajiksi toivotaan saatavan muitakin kansalaisia. Sen valmisteluihin ryhdytään täällä Viipurissa tällä viikolla. Toivottavasti tulevat viipurilaiset suhtautumaan suopeasti tähän sanomalehtimiesten vetoomukseen ja suovat heidän pyrinnöilleen täyden kannatuksensa.

Aikaisia talven merkkejä.

Tänä syksynä näyttää käyvän samalla tavoin kuin viime syksynäkin siinä suhteessa, että talvi uhkaa tulla verrattain aikaiseen. Syyskuu oli kyllä yleensä kaunista ja lämmintä, mutta lokakuu muuttui heti viileäksi. Viime pyhän seuduilla kylmeni ilma niin paljon, että sisämaassa ja Pohjois-Suomessa peitti jo maan lumi. Ja kuluneen viikon puolivälissä alkoi täälläkin Viipurin seuduilla lumi- ja räntäsade ja maa on ollut monta päivää lumen peitossa. Yöt ovat olleet myöskin niin kylmiä, että pienet järvet ovat menneet jäähän ja samoin maa on routaantunut. Eilispäivänä oli aivan täydellinen talvinen tuiskupäivä ankaroine lumipyörteineen.

On kyllä mahdollista, että tämä ensimäinen lumi sulaa vielä kokonaankin pois, siihenhän ei tarvita muuta kuin joku lämpimämpi päivä tai hyvä vesisade. Mutta voi käydä niinkin, että lumi jää pysyväksi. Viime syksynä satoi lumen jo hiukan aikaisemmin kuin nyt ja siihen se tuli talvikin jokseenkin välittömästi. Ja kylmä ja pitkä talvi tulikin. Mahtaisivatko nämä aikaiset talven merkit tälläkin kertaa viitata pitkän ja kylmän talven tuloon. Se on nyt jo varmaa, että karjan käynti laitumella on lopussa ja talvisyöttö on alkanut. Tavallisina vuosina pysyy maa näillä seuduilla sulana ainakin marraskuun alkuun, usein loppuunkin asti. Se merkitsee jotain karjankin ruokinnassa. Viime keväänä selitettiin suuren rehunpuutteen johtuneen osaksi siitä, että talvi tuli kovin aikaiseen. Viime kesän heinäsato tuli paljon huonompi kuin edellisenä vuotena, ja kun talvi taas tekee aikaisin tuloaan, saattaa karjanomistajilla olla vaikea talvi edessä. Nyt jo syksystä tunnetaan ja tiedetään, että heinät ovat kovissa hinnoissa ja että niiden saanti kevätpuolella on varmasti vaikeaa. Toivottavasti maamiehet nyt viimetalvisen kokemuksen perusteella ryhtyvät järjestämään karjanruokintaansa ja myöskin karjansa määrää siten, että pahimmista vaikeuksista tulevan talven aikana vältytään. Sillä heinäsato on nyt sellainen kuin se on, eikä se siitä suinkaan suurene. Sen mukaan on itse kunkin karjanhoitonsa parhaimmalla tavalla järjestettävä.

Jyry.

Eläinsuojelustyö tahtoo eläinten kohtaloa parantamalla edistää kansan henkistä ja taloudellista vaurastumista. Tällaista työtä tekee Suomen Eläinsuojelusyhdistys. Liittykää siihen jäseneksi, muistakaa sitä rahalahjoilla ja testamenttimääräyksillä.

Viipurin Näyttämö.

Tänään »Espanjan kärpänen» ja »Peer Gynt».

Tänään klo 4 ip. esitetään alennetuin hinnoin erinomaisen suosittu farssi »Espanjan kärpänen», tietysti nyt, kuten ennenkin täydelle katsomolle. — Kassa avoinna 2—4.

Illalla klo 7.30 esitetään kolmas kerta Ibsenin valtava runodraama »Peer Gynt». Osajako on jälleen sama kuin ensi-illassa torstaina. — Kassa avataan klo 5.30. Puhel. 394.

Uuno Laakso.

10-vuotisnäyttelijäjuhla marraskuun 3 p:nä Viipurin Näyttämöllä

Uuno Laaksolla, Viipurin Näyttämön yhdellä huomattavimmalla näyttelijällä on tulevan marraskuun 3 pnä 10-vuotisnäyttelijäjuhla. Resettiohjelmakseen on juhlija valinnut Björnsonin tunnetun huvinäytelmän „Maantiede ja rakkaus", esittäen mainitun näytelmän miehisen päätehtävän, professori Tygesenin. Lähemmin vastedes.

Viipurin Työväen Teatteri.

Tänään klo 3 »Kuka itkee Juckenackia?» puoli 8 »Onnetar».

Päivänäytäntönä menee ensi kerran alennetuin hinnoin Hans J. Rehfischin syvällisen vaikuttava traagikomedia »Kuka itkee Juckenackia?» minkä ansiokas esitys on herättänyt suurta mielenkiintoa.

Illalla klo 7.30 esitetään Valter Brommen miellyttävä operetti »Onnetar» suuren orkesterin avustuksella.

Kassa avoinna tänään 11—12 klo 2:lta ja 6:lta.

Keskiviikkona ensi-ilta »Punainen laukku».

Vakavamman ohjelmiston lomassa on teatteri valmistanut ystävilleen erittäin hauskan ensi-illan keskiviikoksi.

Silloin esitetään Ferenz Csepreghyn kirjoittama unkarilainen kansannäytelmä »Punainen laukku», jonka kirjailija Jalmari Finne on taitavasti suomentanut. Näytelmää on teatteri varhemmin esittänyt toistakymmentä vuotta sitten, mutta kun teatterilla on nyt käytettävänään tavallista paremmat lauluvoimat, niin on tämä viehättävä näytelmä otettu ohjelmistoon ja esitetään se kokonaan uusitussa muodossa ja uusin roolijaoin.

Taiteilija Jussi Kari on luonut näytelmälle värikkään näyttämöympäristön. Viehkeät ja muotokauniit tanssit on ohjannut taitelija Fredrik Kiukkonen. Puvusto myöskin kokonaan uusi. Salonkiorkesteri avustaa kapellimestari Väinö Karun johdolla. Näytelmän keskeisintä tehtävää, Zsofi rouvaa esittää Aino Lohikoski ja miespääosaa Kyösti Erämaa. Muita huomattavimpia tehtäviä hoitavat Pekka Rautiainen, Kaarlo Angerkoski, Uuno Montonen, Hugo Hytönen ja Erik Edmundsson.

Ensi-ilta lippuja saa tiistaina 11—12 ja 6—7 i.p. sekä keskiviikkona klo 6:sta alkaen illalla.

Konsertit.

Helge Lindberg

kuuluisa laulajamme esittää konsertissaan tulevana keskiviikkona alla luetellun valikoidun ohjelman:

A. Caldara Kantaatti »Dario»; Wolf Biterolf, Schlafendes Jesuskind, Wer sein holdes Lieb verloren, Anakreons Grap, Dank des Paria; Soler: Sonaatti (XVIII:lta vuosisadalta); Royer: La Remouleuse (XLIII:lta vuosisadalta); Debussy: Reflets dans l'eau, Jardins sous la pluie — Piano-soolo: Denyse Molie, Grieg: Veslemöy, Spillemaend, En Svane, Og jeg vil ha mign en Hjertenskajer; Joaquin nin El Vito (Eukon saapi markalla, tytön kahdella hilkulla), Saeta: (Saattuelaulu), Granadina (Lyö minua tällä miekalla, että kuolisin) Sovitus espanjalaisista kansanlauluista.

Helge Lindbergin korkea taide ei kaipaa enempää suositusta. Jokainen joka on kuullut suurta laulajaamme muistaa konsertin tulevana keskiviikkona.

Lippuja myy etukäteen Karjalan musiikkikauppa, Torkkelink. 6.

Lubka Kolessan

tuon ilmiömäisen pianotaiteilijan konsertista tulevana lauantaina vielä huomautamme. Tilaisuutta ei kukaan korkean taiteen ystävä jätä käyttämättä hyväkseen.

Lippuja on etukäteen saatavana Oy. Viipurin musiikkikaupassa, Torkkelink. 12.

Sunnuntaivesper.

Kuten jo aikasemmin on mainittu, on tuomiokirkossa tänään klo 7 ip. vesperjumalanpalvelus.

Sunnuntaivesper keskittyy kokonaan ilta-ajatuksen ympärille. Alkukuoro on V. Malmivaaran »Matkamiehen virrestä», sillä ijäisyysmatkan etenemistäkin jokainen ilta kristitylle muistuttaa. Seurakuntavirsi, Franzenin iltavirsi, kääntää matkamiesten katseet Jumalan kirkkauden iäisiin valoihin. Johdantovuorolaulussa kehoitetaan rukoilemaan ja kumartamaan Jumalaa ja »Kunnia Isälle» korostaa Jumalan muuttumatonta, uskollista armoa. Psalmilaulu julistaa Jumalan lapsen turvallisuutta matkan vaaroissa ja päättyy riemumieliseen tunnustukseen »Herra Sebaot, autuas on se, joka sinuun turvaa». Ensimäinen kollehta on Agricolan Rukouskirjasta. Sitten seuraa raamatunlukua, jonka jälkeen kuorolaulu ja seurakuntavirsi kääntyy iltarukoukseksi »Oi Herra, luoksein jää». Edellinen on englantilainen, jälkimäinen latinalainen, 5:nneltä vuosisadalta. Puheen jälkeen seuraa J. S. Bachin yksinlaulu »Pois sammui kirkas päivä». Päätösliturgian pääsisältö on kehoitus valvomaan sekä ehtoorukous ja rukousvirsi rauhasta. Päätösvirsi sisältää rukouksen, että Herra valaisisi matkamiehen vaellusta viime hetkeen saakka. —

Yksinlaulajana on rva B. Makkonen, liturgina past. V. Koivisto ja puhujana past. A. Santavuori. Kuoro-osat laulaa Agricolan kirkkokuoro rva Elli Tillin johtamana ja kanttori Oskari Tilli hoitaa säestyksen uruilla. Seurakuntalaisille huomautetaan, että kirkon kaikilla ovilla myydään tekstilehtisiä á 1 mk. Näistä on yleisön hyvä seurata vesperin sisältöä ja ottaa osaa seurakuntavirsiin, joiden sanat ovat myös lehtisissä, paitsi uhrivirttä, jona on S.v.k. n:ro 286. Sisäänpääsy vapaa, mutta vapaaehtoinen uhrilahja kannetaan Agricolan kirkkokuorolle nuotti- y.m. menojen peittämiseksi. Toivottavasti seurakuntalaiset runsaslukuisesti saapuvat tähän vaikuttavaan iltahartaushetkeen ja samalla tukevat kirkkokuoron toimintaa.

— Voimailu ja urheilu —

Yleiset voimistelujuhlat maassamme.

Juhlat ennen maamme itsenäistymistä.

Vuosi 1900 on erittäin merkityksellinen Suomen urheiluelämässä. Sinä vuonna perustettiin nimittäin tosiasiallisesti Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitto. Jo edellisen vuoden joulukuussa oli Helsingin Ponnistuksen toimesta kutsuttu maan eri seurojen edustajia Helsinkiin keskustelemaan koko maata käsittävän liiton perustamisesta. Ajatus saikin osakseen yksimielisen kannatuksen ja liitto päätettiin perustaa. Samalla sovittiin yleisen voimistelujuhlan viettämisestä Helsingissä seuraavana kesänä. Tällöin piti myös uuden liiton syntysanat lausuttaman. Näin sitten tapahtuikin. Liitto ei kuitenkaan silloisissa sorronalaisissa oloissa saanut sääntöjään vahvistetuiksi, vaan joutui toistaiseksi toimimaan epävirallisena. Tästä tapauksesta sai vuoden 1900 juhla S. V. U. L:n ensimmäisen voimistelujuhlan nimen.

Ensimäisen voimistelujuhlan yhteisnäytökseen otti osaa 17 seurasta noin 200 voimistelijaa. Yleisöä oli Kaisaniemen kentälle kokoontunut 6—7 tuhatta henkeä, siihen aikaan suuremmoinen määrä. Juhlan ohjelmaan kuului nyt ensi kerran seurojen välisiä voimistelukilpailuja. Ne tapahtuivat kolmessa sarjassa ja kussakin oli palkintona Ponnistuksen lahjoittama komea standaari. Viipuria edusti Reipas kunniakkaasti selviytyen voittajana toisessa sarjassa ja saaden haltuunsa toisen standaarin. Ensimäisen voittivat Ylioppilas-Voimistelijat ja kolmannen S. L. U:n Helsingin osasto. Vanhan tavan mukaan kuului juhlien ohjelmaan myöskin urheilukilpailuja. Seurat kilpailivat Ponnistuksen hopeahaarikasta ja voitti sen Helsingin Reipas.

Toinen voimistelujuhla pidettiin Viipurissa v. 1903. Siitä muodostui suurin juhla siihen asti Pohjoismaissa vietetyistä. Kilpakentällä esiintyi 29 seuraa, yhteensä 467 voimistelijaa. Voimistelukilpailut tapahtuivat nyt viidessa sarjassa, mutta standaarit jaettiin kolmelle parhaan pistemäärän saavuttaneelle sarjoista riippumatta. Ensimäisen standaarin voitti Viipurin Reipas, toisen Helsingin Ponnistus ja kolmannen Sortavalan lyseo. Urheiluhaarikan voitti Kouvolan nuorisoseuran urheiluseura.

Historiallisena erikoisuutena näitten juhlien ajalta mainittakoon, että vaikka korkeat viranomaiset olivat antaneet luvan juhlien pitoon, olivat kaikki puheet ja keskustelukokoukset jyrkästi kielletyt, niin että vain salavihkaa voitiin päättää seuraavat juhlat pidettäväksi Tampereella.

Tämä kolmas voimistelujuhla vietettiin kesäkuun 16—18 p:nä 1906. Sen yhteydessä perustettiin virallisesti Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitto, jonka ansioksi maamme voimistelu- ja urheiluelämän pian alkanut ripeä kehittyminen on luettava.

Tampereen juhlassa voitiin todeta seuravoimistelun kehittyneen entistä korkeammalle tasolle. Erit täinkin kilpailujen voittajan Viipurin Reippaan esitykset herättivät tässä suhteessa huomiota. Yhteisnäytöksessä oli noin 350 voimistelijaa, siis vähemmän kuin Viipurin juhlassa, mutta seurojen lukumäärä oli kasvanut 37:ään. Standaarit joutuivat Viipurin Reippaalle, Ylioppilas-Voimistelijoille ja Tampereen Yritykselle. Maalaisseurojen sarjan voittivat jo tällöin kirvulaiset. Näillä juhlilla järjestettiin ensi kerran mieskohtaiset voimistelukilpailut. Voittajana suoriutui E. Kosonen Viipurin Reippaasta. Haarikkakilpailun urheilussa voitti myöskin Reipas osoittautuen siten kolmansien voimistelujuhlien parhaaksi seuraksi.

Heinäkuun 3—5 päivinä v. 1909 kokoontuivat voimistelijat ja urheilijat taas pääkaupunkiin viettämään neljättä juhlaansa. Nämä juhlat osoittivat, ettei keskikesä ole meillä sopiva aika tämmänkaltaisten juhlien pitoon. Niinpä olikin osanottajain luku vähentynyt 300:aan. Voimistelussa kilpaili 14 seuraa. Vaikkakin Viipurin Reippaan esitykset sanomalehtiarvostelujen mukaan olivat aivan suuremmoisia, sai se tyytyä toiseen standaariin Ylioppias-Voimistelijain jälkeen, jotka ohjelmansa perusteella arvosteltiin parhaimmiksi. Kolmannen standaarin voitti Helsingin Katajaiset. Mieskohtaisessa kilpailussa osoittautuivat viipurilaiset parhaiksi. Voittajaksi tuli A. Nenonen Viipurin Tarmosta. Urheiluhaarikan voittivat Helsingin Kisa-Veikot ja tehtiin kilpailuissa kokonaista 8 uutta Suomen ennätystä, joista 3 lisäksi oli vielä maailman ennätyksiä.

Viides juhla oli jälleen annettu Viipuriin. Osanotto ei enää ollut niin runsas kuin olisi luullut ja kuin oli ollut edellisissä juhlissa. Siihen lienee osaltaan vaikuttanut saman kesän olympialaiset kisat Tukholmassa, joihin Suomestakin suuri voimistelujoukkue otti osaa. Myöskään ilmojen haltija ei näitä juhlia suosinut. Juhlakulkue ja yhteisnäytös oli suoritettava sateessa. Standaarien voittajina suoriutuivat Viipurin Reipas, Tampereen Yritys ja Helsingin Katajaiset. Maalaisseurojen sarjan voitti Talikkalan Toverit ja mieskohtaisen kilpailun Y. Nykänen Viipurin Reippaasta. Urheiluhaarikan voitti nyt Tampereen Pyrintö.

Kuudeskaan juhla, joka vietettiin Tampereella 12—14. 6. 1915, ei jaksanut entistä mielenkiintoa herättää. Siihen olivat syynä maailmansodan levottomat ajat. Kilpailevien seurojen luku oli supistunut 9:ään. Viipurin Reippaan hyvässä kunnossa ollut joukkue jäi sattuneesta syystä viime tingassa juhlista pois. Naisjoukkue kuitenkin piti yllä seuran mainetta voittamalla sarjansa. Samoin kunnostautui erinomaisesti Talikkalan Toverien joukkue, joka voitti maalaisseurojen kilpailun ja lisäksi toisen standaarin. Ensimäisen sai Helsingin Katajaiset ja kolmannen Finlayson & C:on voimisteluseura Tampereelta. Mieskohtaisen voimistelukilpailun voitti Y. Vuolio Kouvolan V.P.K:sta ja Urheiluhaarikan Viipurin Reipas toisen kerran.

Ensi kerralla tarkastelemme kahta viimeksi pidettyä juhlaa, jotka on jo vietetty voimistelumme valtavan nousun merkeissä.

Kannaksen Metsästysseuran ajokoirakokeet

toimeenpantiin Raivolassa t.k. 16, 17 ja 18 p:nä ja oli osanottajina kaikkian 15 koiraa, niistä oli 12 avonaisessa ja 3 nuorten luokassa. Kokeiden tulokset olivat seuraavat:

Avonaisessa luokassa: I:sen palkinnon saivat: »Ajo» 77,2 pist. kiertopalkinnon »Kannaksen maljakko», omist. liikemies A. Melto, Terijoki; »Pulsan Matti», 78,15 pist. kertapalkinto arvoesine, omist. toht. A. V. Kröger, Viipuri; 2:sen palkinnon »Mosse» 71,25 pist. kiertopalkinto »Käkösenpään Matti», kertapalkinto arvoesine, omist. hrat Korelin & Mölsä Viipuri; »Siro» 63,9 pist. kunniakirja, omist. luutnantti H. Nousiainen, Terijoki; — »Taru», 61,8 pist. kunniakirja, omist. E. Siekkinen, Viipuri; 3:nnen palkinnon »Jahti» 59,6 pist. kertapalkinto arvoesine, omist. K. Pispa, Raivola; — »Jalo», 54,33 pist. kiertopalkinto »Tarun Muisto», omist. vääpeli J. Hänninen, Raivola; — »Kaija», 54 pist. kunniakirja, omist. vääpeli E. Nordström, Raivola; — »Sasu Punanen», 52,35 pist. kunniakirja, omist. eläinlääkäri A. A. Kovasin, Viipuri.

Nuorten luokassa: sai 3:nnen palkinnon »Palo» 57,4 pist. kiertopalkinto »Kannaksen muki» ja kertapalkinto arvoesine, omist. luutnantti P. J. Heikkilä, Terijoki.

Ulkomuotoarvostelun kiertopalkinnon sai eläinlääkäri A. A. Kovasimen Viipurista »Sasu Punanen» pistemäärällä 105.

Kilpailutilaisuudessa lahjoitti luutnantti H. Nousiainen Terijoelta Kannaksen Metsästysseuralle erittäin kauniin ja arvokkaan hopeaisen kiertopalkinnon »Käkösenpään Matti». Kilpailut onnistuivat kaikin puolin hyvin paremmin kuin edellisenä vuotena, joten kaikesta päättäen voidaan todeta ajokoira harrastuksen saavan yhä kasvavaa harrastusta osakseen Kannaksellakin.

Voimailijain painikilpailut.

Väinö Kokkinen,

tuo „teräsliikkeiseksi" mainittu mestaripainija ottaa osaa Viipurin Voimailijain kansainvälisiin painikilpailuihin ensi marraskuun 18—19 p:nä. Samaan sarjaan, kuin Kokkinen, tulevat osallistumaan m.m. Tanskan mestari John Jacobsen, Voimailijain jäsenet Tamminen, Juvonen, Nykänen, Kupsus ja Pellinen. Sarja muodostuu ennakolta päättäen kovimmaksi, mitä koskaan on meillä nähty.

Ylioppilasosakuntien väliset kilpailut Helsingissä.

Jalkapallokilpailujen loppuottelu

pelattiin eilen Helsingissä varsinais-suomalaisten ja viipurilaisten kesken. Kenttää peitti noin 20 sm. korkuinen lumivaippa ja koko ottelun ajan satoi lunta. Ymmärrettävästi särkyi moisissa olosuhteissa peli kokonaan. Puoliaika oli 1—1 ja toinen aikapuolisko päättyi maaleitta, joten ottelu jäi tasan.

Vankempirakenteiset varsinais-suomalaiset olivat eilen jonkun verran parempia viipurilaisia, jotka raskaassa lumisohjussa näyttivät kärsivän tuntuvasti enemmän kuin vastustajansa. Uusintaottelu suoritetaan vielä tämän syksyn aikana.

Osakuntien välinen neliottelu

päättyi viipurilaisten ylivoimaiseen voittoon, kuten odotettiinkin. Virallista pistelaskua ei ole vielä toimitettu, mutta yksityisten henkilöiden toimittamien laskujen mukaan jakaantuvat pisteet seuraavasti: viipurilainen 1574.86, satakuntalainen 1206.17, etelä-pohjalainen 1096.09, savolainen 735.98, pohjois-pohjalainen 390.62, uusmaalainen 316.66, hämäläinen 160.17, varsinais-suomalainen 98.12, etelä-suomalainen 48.21 ja karjalainen osakunta 37.40 pistettä. Kolmesta osakunnasta ei ollut lainkaan kilpailijoita. Viipurilaisten pistemäärä on lähes 500 pistettä suurempi kuin viime vuonna.

Voimistelupäivä Sortavalan suojeluskuntapiirissä.

Suojeluskuntapiirin järjestämät kaksipäiväiset voimistelupäivät pidettiin t.k. 20 ja 21 pnä Salmissa. Niiden ohjaajana toimi piirin urheiluohjaaja Ikävalko ja oli niillä osanottajina 18 suojeluskuntalaista. Kumpanakin päivänä tehtiin työtä kovasti tarkoitusta varten luovutetussa yhteiskoulun voimistelusalissa. Nämäkin päivät oli järjestetty lähinnä silmälläpitäen piirin valmista osaaottamaan Viipurissa ensi keväänä pidettäviin suuriin voimistelujuhliin. Lopettajaisjuhlaa huoneuston puutteessa ei voitu järjestää.

Samallaiset voimistelupäivät toimitetaan tänään ja huomenna Ruskealassa suojeluskunnan talolla Kaalamossa. Myös näitä kursseja tulee johtamaan urheiluohjaaja Ikävalko.

Uusi Selma Lagerlöf-filmi.

Portugallian keisari.

Jokaiselle lienee vielä tuoreessa muistissa, millaisen menestyksen täällä saavutti Selma Lagerlöfin »Ingmarin perintö» valkoisella kankaalla. Nyt olemme tilaisuudessa tutustumaan toiseen saman kirjailijan tuotteeseen filmin avulla. Tällä kertaa on filmattu hänen kirjoittamansa »Portugallian keisari».

Näitten kahden edellämainitun filmin välillä on kuitenkin se ero, että ensiksimainittu on filmattu kirjailijan kotimaassa Ruotsissa ja toinen Amerikan mantereella. Tästä syystä tällä kertaa hoitavatkin amerikalaiset filminäyttelijät osien esityksen. Mutta Victor Sjöström ohjaajana osaa muokata filmin sellaiseksi, ettei kenenkään ole syytä pettyä. Niin nytkin. Jo heti ensinäkemältä tempaa filmi katsojan mukaansa. Näyttelijöiksi onkin kiinnitetty mitä pystyvimmät kyvyt. Ensi sijassa ansaitsee maininnan Lon Chaney — tuo tunnettu mimiikkitaituri —, joka esittää Janin osan. Norma Shearer, jolla myöskin on varma nimi takanaan, esittää Klara Gullin paljon vaativan osan. Kärsineen raatajanaisen Katrinan osan esittää erittäin vakuuttavasti Claire McDowell. Myös muiden osien esittäjät selviytyvät tehtävissään hyvin.

Victor Sjöström on tällä filmillään varmistanut jo ennestäänkin vankkaa ohjaaja-asemaansa. Etenkin tämän filmin ohjauksessa on kysytty aivan erikoisia ponnistuksia, sillä onhan se filmatta tavallista oudommilla aloilla.

Filmiä esitetään huomisesta, maanantaista, lähtien täkäläisessä elävien kuvien teatteri Kulmahallissa ja pitänee täkäläinen yleisö velvollisuutenaan käydä tutustumassa tähän uusimpaan Selma Lagerlöfin filmikertomukseen.

Kino.

Kirje Helsingistä.

Täällä on ollut kovin kolakkaa ja syksyistä. Sataa kylmää vettä ja välillä pakastaa. Öillä ovat katot valkeana kuurasta ja päivällä on syytä käyttää sadetakkia. Odottamattomuuksia on kuin huhtikuun säässä. Mutta se kaunis ruskotus, joka taivaalla joskus talven kynnyksellä on havaittavana, on muutaman kerran ollut jo täällä. Se on sukua kevättalven iltakumotukselle, niin oudolta kuin se kuulostaakin. Se lyö Sörkän puolella kaikki ikkunat tulipunaisiksi ja Kallion kirkon sadat pienet ruudut pelaavat siinä keskellä kuin mikäkin valoreklaami. Kun tähän liittyvät sadat pystysuoraan taivaalle nousevat savut, niin taulu on niin kaunis kuin olla saattaa. Eilen illalla se oli olemassa. Mutta tänä aamuna oli kehitys täydellistynyt. Yöllä oli satanut lunta ja lapsilla oli tänä aamuna kelkat esillä. Hyvästi ne eivät kulkeneet, lunta kun satoi paljon vähemmän kuin Tampereella, mutta pieneen talven makuun pieni maailma täällä kuitenkin pääsi. Ilma on parastaikaa kuulakka ja raitis. On silkka ilo jaloitella kaupungilla ja vielä suurempi ympäristössä, kellä siihen vain on tilaisuutta.

Niinkuin tiedätte suoritettiin täällä viime perjantaina neuvosmiehenvaalit ja siinä me suomalaiset yritimme pientä vilppiä oikeuksiimme päästäksemme. Tiedätte tietysti yhtä hyvin kuin mekin, että vippi ei meille onnistunut. Jäimme 50 äänen vähemmistöön ruotsalaisten jälkeen ja niin saimme vain yhden paikan haviteltujen kolmen asemesta. Jos äänten ero olisi ollut sanokaamme kaksisataa viisikymmentä, niin meitä ei olisi harmittanut niin kuin nyt. Mutta — 50.

Toiselta puolen on hieman merkillistä, että karvas pala on niin pian painunut kulkusta alas. Siitä ei ole kuin viikko, kun me polvet vapisten seisoimme jonossa äänestyspaikkojen eteisissä ja tarkkasimme jokaista lähimäistämme saadaksemme selville hänen kielikantansa, ja nyt asiasta tuskin kukaan enää puhuukaan. Kiihkeä on nykyajan tahti.

Teitä huvittaa kenties kuulla, miten meidän vippausyrityksemme käytännössä järjestettiin. Kun tulin vaalipäivän aamuna työhöni en tiennyt juonesta mitään. Vasta päivällä kuulin naapureiltani, että olisi mentävä äänestämään, mutta vasta kello viiden jälkeen, niin etteivät ruotsalaiset ehtisi mobilisoida joukkojaan. Konttoreihin, virastoihin y.m. toimitettiin jo päivällä valmiiksi äänestyslippuja siltä varalta, että äänestyspaikalla ei sattuisi olemaan, ja tunnetusti suomalaisten pääkaupunkilaisten postiluukuista pujotettiin sisään paitsi äänestyslippuja julistus, jossa monet tunnetut suomenkieliset pääkaupunkilaiset selittivät tilannetta ja kehoittivat puoluejärjestöjen syrjäänvetäytymisestä huolimatta, menemään vaaliin. Mutta kun nämä julistukset ja liput yllämainituista syistä oli toimitettava asianomaisille niin myöhään kuin vasta viiden korvissa, aiheutti se paljon pettymystä, voi sanoa koko sen menetyksen, minkä me vaaleissa kärsimme. Kuka täällä tulee ennen kello viittä iltapäivällä kotia? Kun sitten kuudelta tultiin kotia ja luettiin liput ja julistukset ja — monessa tapauksessa — mentiin äänestämään, niin oli äänestyspaikalla samanlaisen hälyytyksen jalkeille saamana jo pitkä jono muita, ja niin nousi ihmisille, joiden iltapäivä oli edeltäkäsin tilattu, paha kanto kaskeen. Ei ollut aikaa odottaa. Monet taas jättivät äänestämisen ihan viimeiseen tippaan. Ja kun ovet suljettiin kello seitsemän, jäi moni ulkopuolelle. Niin saatiin viidenkymmenen äänen selkäsauna, joka syhyi aikansa ja asettui sitten samaksi iskunkestäväksi selkänahaksi, joka se on ollut jo monta ruotsalaisuuden vuotta.

Tällä kohtaa johtuu mieleeni eräs asia, josta kuulen Karjalassa ensimäisenä lehtenä Suomessa mainitun. Tarkoitan Suomen Moskovassa olevan diplomaattisen edustajan eroa. Muistaakseni viime sunnuntaina oli Hbl:ssa pääkaupungin lehdistä ensimäisenä samaa asiaa koskeva uutinen, joka Karjalan lisäksi tiesi kertoa, että ministeri Hackzellin sijalle tulee muka nimitettäväksi ulkoministeriön poliittisten ja kaupallisten asiain osaston johtaja tuomari Yrjö-Koskinen. Kun tämä uutinen joutui valtioneuvoston herrojen korviin, antoivat he asiassa peruutuksen, jossa sanottiin, että ministeri Hackzell ei ole vielä pyytänyt eroa eikä siis ole ollut mitään puhetta tuomari Yrjö-Koskisen enempää kuin kenenkään muunkaan nimittämisestä Moskovaan. »Se on totta, mutta se todistettakoon.» Ulkoministeriön on pidettävä kiinni lain kirjaimesta ja sen mukaan toimittava, se ymmärretään. Ja kun siitä kiinni pidetään, niin ministeriö lienee oikeassa: ministeri Hackzell ei ole muodollisesti pyytänyt eroa. Mutta ulkoministeriössä tiedetään yhtä hyvin kuin Pietarissa tai Moskovassakin, että ministeri Hackzell tulee piakkoin jättämään erohakemuksensa, niinkuin Pietarissakin yleisesti tiedetään. Ja kun näin on asianlaita, niin on ulkoministeriössä myöskin ollut ainakin epävirallista puhetta uudesta miehestä Moskovaan. Keitä tällöin on mainittu, se jääköön kertomatta, se on jo toinen asia. Mutta kun kuulee Venäjältä tulleilta henkilöiltä yksityiskohtiakin asiasta ja seuraavana päivänä lukee virallisen tiedonannon, että »huhut ovat kaikkea perää vailla», niin herättää se lievästi sanoen kummastusta.

Täkäläisistä lehdistä on Hbl. näkynyt julkisuudessa ottaneen kannan tällaisia peruutuksia vastaan. Kun lehti muutama viikko sitten tiedusteli ulkoministeriön passiosastolta oliko mitään perää siinä, että Ruotsin kanssa käytäisiin neuvotteluja passivaikeuksien lieventämisestä, tuli osastolta vastaukseksi jyrkkä tietämättömyys. Eikä asia kuitenkaan liene ollut niin. Hbl. letkauttaa viranomaisia. Muut lehdet ovat toistaiseksi olleet hiljaa. Asiasta pääsisi ehkä sillä tavoin, että kiinnittäisi vielä enemmän huomiota peruutusten sanamuotoon ja ottaisi niissä samalla huomioon »ilmassakin» liikkuvat suunta- ja tapahtumatuulet. Nykyisellään ollen tuntuu joskus hieman oudolta sekä lehdestä että yksityisestäkin eläjästä, joka kuuntelee ja kuulee tapahtumista kotona ja kauempana.

Ennenkuin jatkan palaan vähäksi aikaa teatteriin. Siellä on ymmärtääkseni ollut esillä sellaista, mistä voi vähän kertoa. Otetaan aluksi puheeksi vaikka sellainen näytelmä kuin Selma Anttilan Omatunto.

Vanha ja kaunis tapa vaatii, että kun Kansallisteatterissa lokakuun 2 päivänä vietetään Kaarlo Bergbomin syntymäpäivää, niin esitetään mikäli suinkin mahdollista jokin uusi kotimainen näytelmä. Tänä vuonna läpäsi johtokunnan kiirastulen yllämainittu näytelmä. »Suunnan muutos on huomattavana kaikkialla kirjallisuudessa, mutta selvimmin kuitenkin draamassa, koska aikamme siinä voi heijastua monipuolisimmin aivan kuin kuvastimessa. Ja nyt me pakenemme ylenpalttiseksi käyneen aineellisuuden painoa ja kyllästyneenä omaan itseemme tavoitamme henkisempää elämän sisältöä. — — Ruumiilliset vaistot ja intohimot kurkoittuvat draamassa hengenvoimaa tavoittamaan ja henkisyys ottaa ne palvelukseensa. Eihän voi ajatella mitään korkeampaa tyydytystä kuin tämä taiteen suoma ratkaisu, jonka symbolisessa maailmassa aistillisuus muuttuu henkisyydeksi ja samalla ihanaksi teoksi. Täytyyhän sen ehdottomasti tietää ihmisyyskäsitteen kohottamista.» Tämä on osa siitä tekijän ohjelmalehtiseen liittämästä mietelmästä, jonka hän on tarkoittanut näytelmänsä selitykseksi. Jos oikein tarkkaan ajattelee, niin löytää tästä selityksestä jotain logiikkaa ja aika tavalla asiaakin, mutta tunnustaa täytyy, että liialla selvyydellä ei selitys ole pilattu. Tavallaan hyvää tyylivaistoa kuitenkin todistaa, että se on laadittu suhteelliseksi näytelmään.

Näytelmästä itsestään ymmärrämme sen verran, että siinä on asetettu vastakkain kaksi maailmankatsomusta. Maisteri Onni Murtomaa edustaa hyveitä ja tohtori Yrjö Isotalo nykyajan materialistista elämänkatsomusta. Onni Murtomaalla, joka on jo vähän käpristynyt opettajatyyppi, on morsian, joka vanhan tuttavuuden takia pysyttelee kiinni hänessä tuntematta mitään erikoista rakkautta. Rikas nautiskelija Isotalo koettaa saada hänet Murtomaalta pois ja se onnistuukin, mutta ei täydellisesti. Morsian, Sylvia Takala, aavistelee Isotalon petollisuuden ja katsoo varmemmaksi pysyä Murtomaan vierellä. Mutta Murtomaa ei tahdo enää toisen jätteitä, pakenee paikkakunnalta ja ilmestyy takaisin, kun Sylvia on jo Isotalon ja melkein kokonaan jo on unohtanut entisen sulhasensa. Tapahtuu sellainen ratkaisu, että Sylvia jää seisomaan kummankin miehen keskelle heitä kädestä pitäen ja lupaa kuulua Onni Murtomaalle heti, kun tämä lakkaa ahdistamasta häntä ja antaa hänelle vapautensa. Katsojat vähän ihmettelevät, mutta kulissimiehet vetävät armottomasti esiripun eteen ja näytelmä päättyy kuin päättyykin.

Kun tietää, että Kansallisteatterinkin johtokunnan luettavaksi jätetään vuosittain suuri joukko näytelmiä ja kun saanee tehdä sen johtopäätöksen, että paras niistä valitaan, jos valitaan, niin täytyy pienellä mielihaikeudella todeta, että näytelmien taso ei ole meillä tällä haavaa korkea. Pääkaupungin lehtien arvostelijat koettivat olla tekijälle niin kohteliaita kuin suinkin, mutta eivät mitenkään löytäneet paljoa hyvää hänen näytelmässään. Mitä suureen yleisöön tulee ei se löytänyt sitä juuri ollenkaan. Olin toisessa näytännössä ja kauhistuin salin tyhjyyttä. Monta kertaa näytelmää luonnollisesti ei voitu esittää, sillä teatteri tarvitsee käteistä rahaa juokseviin menoihinsa.

Edellisessä kirjeessäni kerroin, että täällä on Strindberg nyt muodissa. Kansan Näyttämö esittää hänen »kamarinäytelmäänsä» Pelikaani. Näytelmän synkästä aiheesta johtuu, että helsinkiläinen yleisö ei jaksa katsoa sitä. Sen esittäminen Kansan Näyttämöllä, joka maksaa ylioppilaskunnalle 200,000 markkaa vuosivuokraa, merkitsee jokseenkin samaa kuin Anttilan näytelmän esittäminen Kansallisteatterille, s.o. tappiota. Mutta täytyyhän olla muutakin kuin Iloista leskeä. Pelikaanissa, joka kuuluu tekijänsä myöhempään kauteen, kuvataan kotielämän särkyneisyyttä, lasten ja vanhempien välistä kieroa suhdetta, josta lopuksi seuraa niin tragillisia ristiriitoja kuin yleensä seurata saattaa. Näytelmän äiti on kuin pelikaani, joka elää lapsistaan imemällään verellä. Hän on varastanut koko avioliittonsa ajan omaa miestään ja lastensa ruoasta säästämillään rahoilla vistantanut itselleen ylellisyyttä ja rakastajan. Lapset, jotka ovat jääneet kituviksi olennoiksi, saavat lopulta tietää totuuden. Rintamaan julmettua äitiä vastaan liittyy hänen entinen rakastajansa, hänen tyttärensä nykyinen miestoimeton kirjanpitäjä ja syntyy helvetillinen ristiriita. Se selviää lopuksi siten, että »pelikaani» hyppää ulos ikkunasta ja veli ja sisar jättäytyvät asuntoon, jonka veli on sytyttänyt palamaan. Tuli, Strindbergin rakastama elementti, puhdistaa heidät kaikesta pahasta.

Näytelmä tekee ymmärrettävästi järkyttävän vaikutuksen, vielä järkyttävämmän kuin Tollerin Hinkeman. Se repii sydäntä, mutta puhdistaa samalla siitä pahasta, jota meissä jokaisessa on. Tekee hyvää välillä puhdistautua.

Toinen Strindberg-näytelmä, nimittäin Kristiina, menee Kansallisteatterissa, niinkuin edellisessä kirjeessäni mainitsin. Näytelmän piti joutua »parrasvaloon», kuten kulunut termi kuuluu, jo viime keväännä, mutta Helmi Lindelöf, jolle Kristiinan vaikea, mutta samalla kiitollinen osa oli uskottu, pyysi johtokunnalta, että hän saisi vielä puoli vuotta aikaa osaansa oikein syventyäkseen. Hänelle annet-

Ulkomaat

Englannin ja Venäjän suhteet.

Bolshevistinen Venäjä on ollut tsaarivallan aikaisen politiikan perijä myöskin suhteissa Venäjän vanhaan ki ailijaan miltei kaikilla kansainvaisen politiikan aloilla, nimittäin brittiläiseen maailmanvaltaan. Venäjän ja Englannin politiikan traditsionaalinen vastakkaisuus on jatkunut edelleen kommunistisen järjestelmänkin aikana, kärjistyen sitä mukaa kuin bolshevikit ovat kyenneet vapauttamaan käsiään sisäisestä sekasorrosta yrittääkseen toteuttaa ulkopoliittisia päämääriään. Vanhat hankauskohdat ovat edelleen jälellä ja niiden lisäksi on tullut uusia, bolshevismin vallankumouspolitiikan luomia. Bolshevikit ovat nähneet Englannin maailmanvallassa kommunististen maailmanvallankumousihanteitten toteutumisen pahimman esteen ja Moskovan pyrkimykset ovat kaikkialla kohdistuneet tämän päävastustajan vallan heikontamiseen kaikin keinoin. Viimeksi ovat Englannin yleislakon ja hiiliselkkauksen aikaiset tapahtumat osoittaneet selvästi ne tiet, mitkä bolshevismi tuon päämääränsä toteuttamiseksi on omaksunut. Servuoksi ei ole ihme, ettei Englannin ja Venäjän lähentymisestä Moskovan vuosikausia jatkuneista yrityksistä huolimatta ole tullut mitään — lähentymisestä, joka sekin on ollut tarkoitettu vain uusien mahdollisuuksien varaamiseksi Englannin vaikutusvaltaa vastaan kohdistetuille yrityksille ja jonka todellisesta luonteesta Englannissa on kyllä päästy selvyyteen.

Onko sitten nykyisin suotuisampia edellytyksiä Suur-Britannian ja neuvostoliiton lähentymiselle olemassa? Tätä kysymystä on ranskalainen lehti »Temps» noin viikko sitten julkaisemassaan kirjoituksessa koettanut selvitellä. Lehti huomauttaa, että venäläisistä lähteistä julkisuuteen annetut tiedot tahtovat uskotella sitä ja samoin on neuvostohallituksen edustaja Lontoossa Krassin hiljattain puheessaan ilmeisesti koettanut luoda edullisempaa maaperää lähentymiselle taloudellisilla aloilla. Mutta tällöin on otettava myöskin huomioon, ettei Krassinin ja Chamberlainin välinen keskustelu Downing Streetillä missään tapauksessa anna Moskovan edustajille aihetta minkäänlaisiin liikoihin luuloihin tässä suhteessa.

Heti Lontooseen saapumisensa ensi ajoista lähtien ei Krassin ole suinkaan salannut, että hänen päämääränään on ensi kädessä pitkäaikaisten luottojen saaminen neuvostohallitukselle. Hän on omaksunut teesin, että niin pian kuin Englannin hallitus asettuu myötämielisemmälle kannalle neuvostoliittoa kohtaan ja lakkaa bolkottamasta venäläisiä tavaroita, voisivat Englannin ja Venäjän välit parantua suuressa määrin molempien kansojen eduksi. Englanti on asettanut Venäjän vanhojen velkojen järjestämisen kauppasopimuksen päättämisen ehdoksi, mutta Krassinin mielestä täytyy englantilaisten käsittää, että sellaisen velkajärjestelyn aikaansaaminen riippuu kokonaan englantilaisten pitkäaikaisten luottojen myöntämisestä neuvostoliitolle. Krassin on aivan hiljattain tehnyt aloitteen asiassa, asettuen viralliseen yhteyteen sir Austen Chamberlainin kanssa. Keskustelu näyttää joka tapauksessa pysyneen hyvin varovaisissa muodoissa. Niinpä »asiantuntevasta englantilaisesta lähteestä» saatu tieto kertoo, että Chamberlainin ja Krassinin kohtauksessa kosketeltiin asiaa ainoastaan yleispiirtein, ettei neuvostolähettiläs tehnyt mitään uutta ehdotusta, että rajoituttiin luomaan ainoastaan jonkinlainen yleiskuva englantilais-venäläisistä nykyisistä suhteista ja että ainoastaan päällisin puolin on puututtu kysymykseen luotoista, joita neuvostohallitus toivoo Venäjältä teollisuutensa kehittämistä varten. Sir Austen Chamberlain antoi Krassinille vastauksen, ettei muutos Britannian ja Venäjän suhteissa voi tulla kyseeseen, ennenkuin neuvostohallitus sitoutuu tekemään lopun brittiläisvastaisesta propagandasta, mitä bolshevikit harjoittavat koko maailmassa, ja että mitä tulee kysymykseen luotoista, joita Moskova toivoo saavansa Lontoosta, on se asia kokonaan riippuvainen venäläisten velkojen järjestämisestä sekä siitä, millaisia hyvityksiä neuvostoliitto suostuu maksamaan Venäjälle takavarikoidusta Britannian alamaisten omaisuuksista. Suhteiden perusteet ovat siis hyvin selvät.

Venäjän ja Englannin lähentyminen ei ole edistynyt vuoden 1924 jälkeen, jolloin Englannin parlamentti jyrkästi vastusti ehdotusta luottojen myöntämisestä neuvostoliitolleen, mistä ehdotuksesta Ramsay MacDonaldin johtama työväenhallitus oli periaatteessa päättänyt neuvostohallituksen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen. Tiedetään kyllä, kuinka nämä yritykset lähentää Venäjää ja Englantia toisiinsa suurelta osalta myötävaikuttivat työväenpuolueen hallituksen kukistumiseen ja konservatiivien valtaanpääsyyn uudelleen. Puhtaasti poliittiselta kannalta katsoen ovat venäläis-englantilaiset suhteet sen jälkeen vain muuttuneet arkaluontoisemmiksi, sillä Moskova ei ole ainoastaan tyytynyt kaikin keinoin harjoittamaan propagandaa brittiläisiä vastaan kaikkialla Aasiassa, vaan on lisäksi koettanut murtaa Englannin voiman myyräntyöllä itse Englannissa, rohkaisemalla työväenliikkeen äärimmäisyysaineksia ja antamalla niille rahallista tukea kuten viimeaikaiset kriisit ovat osoittaneet useaan kertaan. Neuvostohallituksen on turha toivoa, että Krassinin lupaukset ja ehdotukset kykenisivät pettämään Englannin hallitusta. Neuvostohallituksen taholta Englannin lakkolaisille annettu suoranainen ja epäsuora avustus, kaivostyöläisten johdolle myönnetyt raha-avustukset, kaivostyöselkkauksen ylläpitäminen ja tukeminen siinä mielessä, että se kehittyisi Englannin yhteiskuntarakenteelle erikoisen vaaralliseksi, Englannin etuja vastaan Kiinassa, Persiassa ja muualla taukoamatta työskentelevät neuvostodiplomatia — kaikki nämä seikat vakuuttavat kyllin selvästi englantilaisille, että Moskovan politiikka Suur-Britanniaa kohtaan on vihan politiikkaa ja ettei neuvostohallitus voi luopua noista toimintamuodoistaan täysin vilpittömästi hylkäämättä samalla omia toimintaperiaatteitaan, sillä vain järkyttämällä Britannian valtaa maailmassa voivat bolshevikit valmistella maaperää maailmanvallankumoukselle, minkä aikaansaaminen on heidän kaiken poliittisen toimintansa lopullinen päämäärä.

Arvostelua ei »Tempsin» mielestä myöskään kestä suuressa määrin Krassinin väiteä, että Venäjän kanssa tehtävä sopimus tarjoaisi Suur-Britannialle suuria etuja, vieläpä oleellisesti vaikuttaisi Englantia rasittavan vaikean teollisuuspulan poistumiseenkin. Lloyd George jo aikoinaan teki tässä suhteessa erehdyksen vallassa ollessaan ja jälkeen on käynyt selväksi, että hän pettyi kaikissa suhteissa. Yksikään Venäjän kanssa jälleen suhteisiin ruvennut maa ei ole saanut huomattavampia taloudellisia etuja tästä politiikasta, sillä neuvostojärjestelmä ei salli mitään säännöllistä kauppaa. Moskova ei kaikista ilmeisistä asenteen muutoksista huolimatta, joihin sen on olojen pakosta täytynyt turvautua, ole koskaan luopunut vallankumouksellisista päämääristään ja periaatteistaan, vaan on aina koettanut käyttää illusoorisia uskotelmia länsimaitten kaupan ja teollisuuden eduista Venäjällä vain hankkiakseen luottoja, mitkä ovat neuvostohallitukselle välttämättömiä, jos se tahtoo edelleen ylläpitää kiihoitusta ulkomailla. Luottojen vastapainoksi tarjoaa neuvostohallitus sopimuksia Venäjän entisistä veloista ehdottoman pettävin perustein. Englannilla enempää kuin millään muullakaan vallalla ei ole nykyisissä oloissa ryhtyä neuvostovallan kanssa suhteisiin, elleivät bolshevikit ole valmiit oleellisesti muuttamaan menettelytapojaan ja pyrkimyksiään. Jollei niin tapahdu, osoittautuvat kaikki toiveet vast'edes yhtä pettäviksi kuin tähän saakkakin. Mitään pysyviä sopimuksia ei voi tehdä vallan kanssa, joka politiikassaan kieltää kaiken kansainvälisen yhteistoiminnan ja joka pyrki voimiensa mukaan aikaansaamaan hävitystä ja sekasortoa maailmassa.

Sir Austen Chamberlain käsittää poliittiset realiteetit liian hyvin tehdäkseen sen virheen, että hän luopuisi niistä periaatteista, joitten varaan terveen yhteistoiminnan edellytykset Venäjän kanssa nojautuvat. Päälle päätteeksi tiedetään hyvin, että bolshevismi on joutunut vaikeaan poliittiseen kriisiin, ja ettei ole mitään varmuutta siitä, mitkä virtaukset lopuksi pääsevät voitolle Moskovassa, yhtä vähän kuin siitä, mihin suuntaan Venäjän vastainen kehitys käy. Senvuoksi on alkeellisen terveen järjenkin kannalta länsimaisten kansojen tarpeellista odottaa, kunnes tilanne Venäjällä selvenee lopullisesti, eikä suostua bolshevikijohtajien kaikkiin houkutuksiin, joilla bolshevikit koettavat vielä kerran pelastaa perikatoon kallistuvan neuvostojärjestelmänsä.

---

tiin se, ja nyt hän on valmis. Helmi Lindelöf ja Kustaa II Adolfin tytär Kistiina ovat kaksi eri asiaa. Helmi Lindelöfhän on tunnettu sirojen naisellisten osien esittäjä, kun Kristiina sitä vastoin on poikamainen, pitkin askelin ja vähän kumarassa kulkeva 27-vuotias hallitsijan alku, joka on vihainen kohtalolle siitä, että hän on syntynyt naiseksi. Näin on olemassa jyrkkä vastakohta osan ja sen esittäjän välillä. Sitä suurempi kunnia koituu rouva Lindelöfille, kun hän työllä ja antaumuksella on poistanut tämän vastakohtaisuuden melkein olemattomaksi täyttänyt teatterin elämällä. Kristiina on Helmi Lindelöfin suuria osia ja ehkä suurin siltä kannalta katsoen, että siinä hän näyttelee paremmin kuin muissa osissa, joissa hänen ei ole tarvinnut näytelläkään, vaan olla vain oma itsensä: viehkeä ja naisellinen.

Kristiina sai sekä sanomalehdistössä että yleisön taholta osakseen innostuneen vastaanoton. Näytelmän muista henkilöistä puhuttaessa on mielestäni kuitenkin vain H. S. asettanut heidät oikeaan järjestykseen. Aarne Leppäsen esittämää nuoren Tottin, kuningattaren rakastajan, osaa ovat monet lehdet pitäneet näytelmän toiseksi parhaana. Kristiinan jälkeen tulee ymmärtääkseni kuitenkin ehdottomasti Teuvo Puron Axel Oxenstjerna, vanha valtionhoitaja, joka itse asiassa hoitaa kaikki asiat. Sitten vasta tulevat Klaus Tott, de la Gardie (Jaakko Korhonen) ja muut. — Matti Warenin maalaamia vaikuttavia kulisseja ei sovi unohtaa. Eikä yleensä koko näytelmää sovi unohtaa niiden, jotka maaseudulta ovat käymässä pääkaupungissa.

Tapasin eräänä päivänä herrasmiehen, joka ei ole suomalainen, mutta joka on asunut täällä niin kauan, että hänen tyttärensä on ehtinyt lopettaa erään täkäläisen kymnaasin ja kasvaa lettiniskasta polkkatukaksi. Pari vuotta sitten lähetettiin tämä tytär Belgiaan, Flobecqin pikku kaupungissa olevaan luostariin »täydentämään tietojaan ranskankielessä» ja yleensä oppimaan parempaa käytöstä kuin mihin hän täällä olisi ollut tilaisuudessa. Isä kertoi saaneensa tyttäreltään kirjeen ja tämän kirjoittavan, että hänellä on siellä hauska ja että Suomesta on neljä muuta nuorta neitiä samassa luostarikoulussa. — Soo, sanoin minä isälle, mistäs se johtuu. Asia on yksinkertainen, alkoi hän selittää. Ruoka, asunto ja ranskankielinen opetus maksaa Flobecqin luostarissa — sinne pääsee tosin vain suositusten nojalla — vain 375 frangia kuussa. Jos opiskelee erikseen englantia, pikakirjoitusta, musiikkia tai muuta semmoista, niinkuin tuttavani tytär teki, saa niistä maksaa erikseen, mutta yleensä on kasvatus Belgian luostareissa halpaa. Sen oivaltavat ihmiset monessa muussakin maassa kuin Suomessa ja käyttävät tilaisuutta hyväkseen tehdäkseen tyttäristään grande dameja, selitti tuttavani.

Epäilen onko yksikään Flobecqin luostarikoulun tytöistä Suomen suomalaisia. Mutta heitäkin voisi ja saisi olla joukossa. Kaksi vuotta rikkaan papan tyttären elämässä ei merkitse sulhasonnen menettämistä, vaan kenties sen saavuttamista. Ranskaa puhuvaa ja sirokäytöksistä nuorta naista on vaikea vastustaa. Siitä on esimerkkejä.

H:ki. 20. 10. -26.

J.

Saksan oikeisto suhtautuu varovaisesti Thoiryn neuvotteluihin.

Saksan ei tule maksaa liian kallista hintaa edusta, jotka se muutamien vuosien kuluttua muutenkin saa.

("Karjalan" radiosanoma.)

Berlin, 23. 10. Würtembergin saksalais-kansallisilla puoluepäivillä selitti amiraali Tirpitz, etteivät saksalais-kansalliset ole periaatteessa todellisen kansainliiton vastustajia. Thoiryn neuvottelut ovat periaatteessa olleet ilahduttava tapahtuma, mutta viime vuosien huonot kokemukset kehoittavat kuitenkin varovaisuuteen, jottei Saksa maksaisi liian kallista hintaa eduista, joihin sillä Locarnon sopimuksen mukaan on siveellinen oikeus ja jotka sille muutamien vuosien kuluttua Versaillesin sopimuksen mukaan jo muutenkin kuuluvat.

Englannin hiiliselkkaus.

Kaivostyöläiset pyytävät ammattiliitolta avustusta. Keskusteluissa käytetty suoraa kieltä.

Lontoo, 22. 10. (STT) Kaivostyöläisten liiton toimeenpaneva komitea on tänään aamupäivällä neuvotellut ammattiliittokongressin neuvoston kanssa lakossa olevien kaivostyöläisten avustamista tarkoittavasta ehdotuksesta. Ilmoitetaan, että kaivosyöläisen ja ammattiliittojen johtajat puhuivat tällöin toisilleen suoraa kieltä. — Reuter.

Ammattiliittokongressi kutsuttu koolle erityisen kokouksen avustuskysymyksen johdosta.

Lontoo, 22. 10. (STT) Ammattiliittokongressin neuvosto on päättänyt kutsua siihen liittyneitä ammattiyhdistyksiä erityiseen kokoukseen käsittelemään kaivostyöläisten pyyntöä ammattiyhdistyksien veroittamisesta. — Reuter.

Kreikan hallitus kumoaa lakeja.

Hallitus eroittaa tuomareita, koska niiden antama päätös ei ole sen mieleinen.

("Karjalan" radiosanoma).

Berlin, 23. 10. Sen johdosta, että Kreikan ylin tuomioistuin on julistanut lainvastaiseksi hallituksen käskykirjeen, jolla Pangalosin hallituksen ministereitä kiellettiin asettumasta ehdokkaiksi ensi vaaleissa, on kuten Ateenasta lennätetään Kreikan hallitus kumonnut virkamiesten eroittamattomuutta koskevan lakimääräyksen, voidakseen eroittaa virasta niskuroivat tuomarit.

Neuvotteluja rautakartellisopimuksen vaikutuksista Saarin alueeseen.

Berlin, 23. 10. (STT) Valtakunnan ulkoasiainministeriössä ovat alkaneet Ranskan kauppavaltuuskunnan ja Saksan edustajien väliset neuvottelut rautateollisuussopimusten vaikutuksista Saarin alueeseen.

Entinen keisari ei palaa Saksaan.

Hallitus ei ole saanut sellaista anomusta eikä vastaisuudessakaan tule tällaista lupaa myöntämään.

Berlin, 23. 10. (STT) Reuterin Berlinissä olevalle kirjeenvaihtajalle on erittäin luotettavalta saksalaiselta taholta selitetty, että ent. keisari ei ole jättänyt valtakunnanhallitukselle mitään anomusta saada palata takaisin Saksaan ja että hallitus vastedeskin pysyy lujana päätöksessään olla myöntämättä tällaista lupaa.

Neuvottelut Kreikan sotavelkojen vakauttamisesta alkanevat uudelleen.

Lontoo, 22. 10. (STT) Mikäli Reuter on saanut kuulla, aloitetaan pian uudelleen Englannin ja Kreikan neuvottelut Kreikan sotavelasta. — Reuter.

Levottomuudet Syyriassa.

Äskettäin ryöstöretken tehneet arabialaiset rosvot saaneet rankaisunsa.

Bagdad, 23. 10. (STT) Suuri osa niistä Syyrian arabialaisista rosvoista, jotka viime viikolla hyökkäsivät Jahran kylään, vieden sieltä mukanaan tuhatkunta kameelia, on nyttemmin saanut rankaisunsa. Englantilaiset lentokoneet ja panssariautot hyökkäsivät nim. rosvojen kimppuun Rutban lähistöllä, näiden ollessa paluumatkalla Syyriaan. Rosvot lähtivät pakoon, jättäen jälkeensä sata kameelia. Sitäpaitsi joutui heistä sata vangeiksi. Rosvojen takaajoa jatketaan. — Reuter.

Yhteiskuntatalous ja kansanvalistus.

Taloustieteellä on sikäli erikoinen asema tieteitten joukossa, että sen täytyy aina olla läheisessä kosketuksessa suuren yleisön kanssa ja voi ratkaista käytännöllisen tehtävänsä vain laajan kansanvalistustyön kautta. Tässä tehtävässään tulee sosialiekonomi lakkaamatta olemaan vastakkaisella kannalla kuin kansanomaiset käsitykset ja sen on pakko alituisesti taistella laajalle levinneitä vääriä päätelmiä ja harhaluuloja vastaan.

Yhteiskuntatalouden erikoistehtävänä on katsoa yhteiskuntataloutta kokonaisuudessaan, tehdä selväksi koko syynyhteys, tuomita jokainen taloudellinen toimenpide kaikkien sen seuraamusten valaistuksessa. Sosialiekonomin tulee välttämättömästi ennenkaikkea hellittämättä huomauttaa koko meidän talouselämämme perusehdosta, nimittäin mahdollisuuksiemme niukkuudesta tarpeittemme tyydyttämiseksi. Yksinkertainen tosiasia on, että varoja jokaisen tarpeen tyydyttämiseksi täytyy ottaa jostakin ja että tästä seuraa, tarpeen täyttäminen yhdellä taholla ei ole mahdollinen jotain toista laiminlyömättä tai rajoittamatta. Tämän yksinkertaisen ja tukalan tosiasian, minkä yleisö niin kernaasti sysää syrjään, on sosialiekonomin aina asettaminen etualalle. Poliitikothan kuvailevat, että kun he myöntävät »määrärahoja» sitä taikka tätä tarkoitusta varten, niin he ovat samalla luoneet joitakin varoja. Todellisesti he eivät tee mitään muuta kuin ottavat jo olemassa olevia varoja toisista tarkoituksista — jotka kenties olivat paljon tärkeämmät. Sosialiekonomin tehtävä on aina niukkoihin varoihin nähden alituisesti punnita niiden eri käytöt toistensa kanssa, aina muistuttaa siitä puutteesta, mikä jollakin taholla täytyy syntyä, niin pian kuin yksi tarve on tyydytetty. Kun, ottaaksemme aktuellin esimerkin, määräraha myönnetään »työttömyyden torjumiseksi», täytyy hänen kysyä onko todellakin mahdollista hankkia varoja aiheuttamatta toisella taholla yhtä paljon uutta työttömyyttä. Radikaaliset poliitikot tahtovat erittäin mielellään takavarikoida pääomaa yhteen taikka toiseen tarkoitukseen eivätkä tahdo ymmärtää, että kaikki pääoma, joka on yhteiskunnassa, on jo täysin käytännössä. Sosialiekonomin täytyy silloin muistuttaa, että jokainen pääoma, joka vaaditaan johonkin tarkoitukseen aina täytyy ottaa jostakin toisesta, ja että tämä muutos pääoman käyttämisestä usein on mahdoton ilman hankauksia ja tappioita.

Tämä alituinen muistuttaminen rajoitetuista mahdollisuuksistamme tarpeiden tyydyttämiseksi ja käytettävissä olevien varojen niukkuudesta ei tietenkään ole kansalle mieleen, eikä sosialiekonomin tehtävä senvuoksi ole erittäin miellyttävää laatua. Hänen on pakko vähitellen vastustaa kaikkia mahdollisia intressejä, varsinkin sellaisia, jotka vaativat yleisiä varoja. Hänen täytyy olla sodassa hygienikkojen ja lääkärien, koulumiesten ja arkkitehtien kanssa, jotka kukin tahollaan tahtovat oman alansa ensiluokkaiseksi ajattelematta mitä puutteita he siten aiheuttavat toisilla tahoilla veronmaksajain yksityisbudjettiin tai yhteiskunnalle pääoman huolehtimisessa. Tarpeettomat rautatiet, fantastiset kanavasuunnitelmat, kalliit sillat, joiden alatse pääsee vapaasti purjehtimaan, muhkeat voima-asemat erämaissa y. m. sellaiset jotka teknikkojen päähän pälkähtävät, jäävät taloustieteen arvosteltaviksi. Aina tuomitaan taloustieteilijää ettei hän ole asiantuntija. Mutta hän ei tarvitsekaan olla esim. rakenteen teknillisen kannattavaisuuden asiantuntija voidakseen punnita sen taloudellista oikeutusta kustannuksiin nähden, toisin sanoen toisiin tarpeisiin nähden, joiden tyydyttäminen jää sikseen varojen taloudellisen väärinkäytön vuoksi. Määrärahojen myöntäjät voivat sivuuttaa tämän epämiellyttävän tehtävän yksinkertaisesti kieltäytymällä ottamasta huomioon määrärahan myöntämisen kauemmaksi kantavat seuraukset. Nämä seuraukset voivat olla varsin etäiset ja ovat tavallisesti sirotetut niin suurille alueille, että ne semmoisinaan näyttävät varsin vähäpätöisiltä. Talousmiehen tehtävä on juuri koota ne, laskea ne yhteen ja asettaa uhraukset ja vaatimukset toistensa rinnalle koko laajuudessaan.

Tottumus laskea abstraktisia rahasummia aiheuttaa kansan helposti unhottamaan mitä ne merkitsevät. Varsinkin on laita niin, jos niiden, jotka päättävät menoista, ei tarvitse ansaita rahoja. Taloustieteen, jonka itsensä täytyy kaikkialla syventyä siihen rahamuotoon, missä ilmiöt ovat, ja näyttää, mitä on niiden alla, täytyy koettaa saada määrärahojen myöntäjät saamaan itselleen selväksi, että esim. miljoonan kruunun suuruinen määräraha itseasiassa merkitsee sanokaamme sataa työläisasuntoa, ja että kun tuo miljoona otetaan pois, niin oikeastaan poistetaan mahdollisuus tyydyttää mainitunlainen tarve.

Kansantajuinen käsitys on taipuvainen katsomaan vain pinnalle, käsittää ilmaumat alkeellisessa näössään. Niinpä esim. sotaaikana yleisö luuli, että kallis aika johtui tavarain puuttuvasta hommaamisesta tai tunnottomien hankkijain voitonhimosta. Poliitikot tekivät kaikkensa pysyttääkseen ihmiset tässä käsityksessä ja laativat lakeja maksimihinnoista, säännöstelivät vuokria j.n.e. Tätä puoskarointia vastaan asetti taloustiede alusta alkaen sen lauseen, ettei kallis aika olennaisesti ollut muuta kuin rahanrunsautta, minkä oli aiheuttanut väärä rahapolitiikka ja taitamaton ja heikko pankkien johto. Aluksi oli tämä tieteen käsitys toivottomasti eristetty. Mutta se pakotti itsensä voittoon yksinkertaisesti siksi, ettei maailman todellinen tervehtyminen ollut mahdollinen ennenkuin totuus tunnustettiin ja parannus etsittiin sieltä, mistä oli saatu tautikin.

Välistä väitetään, että taloustieteen pitää rajoittua huomaamaan ja tekemään selkoa mitä tapahtuu, mutta ei sanoa miten pitäisi tapahtua. Tahto, arvellaan, on jotakin, joka on jotakin tieteen ulkopuolella olevaa ja jonka tieteen siis pitää jättää rauhaan ja antaa kehityksen muodostua mielivaltaisesti. Tuollaista käsitystä ei voida hyväksyä.

Taloudellisen valistustoiminnan, joka tahtoo saavuttaa suuren yleisön, täytyy liittyä siihen mitä tapahtuu ihmisten silmien edessä, mikä juuri kiinnittää heidän huomiotansa. Fyysikko voi kokeilla milloin hän tahtoo. Ekonomi ei voi kokeilla.

Protektionistilla, suojelustullien puoltajalla, joka luulee voivansa suojtlla kaikkia elinkeinoja, on joka kerta silmäinsä edessä vain yksityinen tapaus eikä hän näe, että mitä hän antaa toisella kädellä, hänen täytyy ottaa toisella, ei näe että mikä on suojaksi toiselle elinkeinolle on taakaksi toiselle, toisin sanoen protektionismi pyrkiessään suojelemaan elinkeinoelämää estää sen vapaata kehitystä kokonaisuudessaan.

Kummallista on sekin radikaalinen sosialipolitiikka, joka tahtoo taistella työttömyyttä vastaan apurahoilla ja hätäaputyöllä, mutta joka kieltää samaa tarkoitusta varten tullisuojan. Yhtä kummallista on sekin oikeaoppinen vapaakauppapolitiikka, joka ehdottomasti tuomitsee tullit jonkun elinkeinon hyväksi, mutta samalla pyytää valtioanavustusta lainan tai suoranaisen avustuksen muodossa elinkeinoille, joiden on onnistunut vetää puoleensa päivän poliittinen huomio. Kummallinen paradoksi on sekin, että suositaan heikkoja elinkeinoja ja taistellaan todella kannattavia vastaan. Kaikenlaisella lainsäädännöllä omistusoikeuden rajottamiseksi, suurella verottamisella ja yhä kasvavilla vaatimuksilla työväenjärjestöjen puolelta ahdistetaan kannattavaa elinkeinoa kaikilta tahoilta niin kovasti, että se lopuksi lakkaa kannattamasta. Silloin on kansantajuinen politiikka valmiina vaatimaan valtion sekaantumista pitääkseen elinkeinon hengissä ja torjumaan uhkaavan työttömyyden.

Taikka ajatelkaamme työläisprotektionismia, joka tuomitsee kilpailun kotimaisten työläisten taholta inhoittavimpana rikoksena, mutta ajattelematta on valmis jättämään ulkomaiselle työläiselle jokaisen työn, jonka tulos voidaan tuottaa maahan. Tuollaista ei sosialitalous voi jättää moittimatta.

Yleisin esimerkki kansanpoliittisista käsityksistä on pääoman vihaaminen, jolle paljas sana »pääoma» vaikuttaa kuin punainen vaate härkään ja jota ei koskaan ole saatu ymmärtämään pääoman olennaista osaa sekä aineellisessa että henkisessä hyvinvoinnissa. On tarpeellista paljastaa tämän pääoman vihamielisyyden todellinen sisältö, joka tekee asiansa helpoksi saarnatessaan, että ihmiset ovat tärkeämmät kuin pääoma ja elämä enemmän kuin raha, mutta joka ei tahdo huomata, ettei mitään tärkeämpää — erittäinkin syyjen rivien — tarvetta voida tyydyttää ilman pääomaa. Tahdotaan esim. edistää kansan varustamista terveellisillä asunnoilla, mutta sittenkin vihataan pääomaa. Jollei kansa tahdo nähdä tätäkään tolkuttomuutta, niin on tieteen tehtävänä valaista sitä.

Koko sosialismi on lähemmin katsoen oppi täynnä tuollaisia sisäisiä ristiriitaisuuksia, oppi, jota voidaan pitää yllä niinkauan kuin yleisö ei tiedä talouden alkeellisimpia yhteyksiä. Ei voida välttää, että taloustiede on alituisessa riidassa tämän aikamme suurimman lavertelun ja humbuugin kanssa. Taistelu ei myönnä mitään kompromisseja, sitä ei voida lopettaa ennenkuin täysi selvyys on saavutettu ja väärät kuvitelmat, joihin sosialismi perustuu, on lopullisesti poistettu maailmasta. Mutta taistelu on vain vääriä esityksiä ja vääriä profeettoja vastaan. Se ei tarkoita suvaitsemattomuutta niitä yhteiskuntaluokkia kohtaan, jotka ovat omaksuneet sosialistisen maailmankatsomuksen.

Ristiriitoja, joita on valtioiden sisäisessä elämässä, on myös kansainvälisessä yhteiselämässä. Vahingonkorvauspolitiikka on yksi sellainen. On pyydetty vahingonkorvauksia rahassa tietämättä mitä raha on. Syyllinen on tahdottu pakottaa maksamaan miljardeja ajattelematta että se menee yli Saksan maksukyvyn. Ennemmin tai myöhemmin voittaa kuitenkin totuus, ei tosin sillä tavoin kuin taistelukentällä tai vaaliuurnilla, vaan siten, että väärät käsitykset kumotaan ja totuus tunnustetaan. Tämä vaatii aikaa enemmän kuin vuosikymmenen. Tarvitaan vain vähän kärsivällisyyttä saadaksensa nähdä tuloksen. — Prof. Gustav Casselin mukaan Sv. Dagbladetista.

Kiinan tapahtumat.

Amerikalaisia sotalaivoja saapunut Shanghaihin.

("Karjalan" radiosanoma.)

Berlin, 23. 10. Parisista ilmoitetaan, että Shanghain satamaan on saapunut amerikalainen panssariristeilijä ja suurempi joukko torpeedonhävittäjiä.

Tshangtsolin valmistelee hyökkäystä Kantonin joukkojen etenemisen vastapainoksi.

Peking, 19. 10. Kantonilaisten joukkojen saavuttama menestys on pakoittanut Tshangtsolinin ryhtymään suurisuuntaisen hyökkäyksen valmisteluihin etelään.

Kieltolakiajatuksen kannatus Tanskassa vähenee.

Raittiuslautakunnan enemmistö vastustaa kieltolakia.

U. S:n saaman tiedon mukaan on Tanskan n.s. raittiuslautakunta äskettäin lopettanut työnsä ja saanut valmiiksi 800 koneellakirjoitettua sivun laajan mietinnön. Kuusi lautakunnan jäsenistä asettuu kannattamaan kieltolakia, kun sitä vastoin yhdeksän ei pidä mahdollisena kieltolain voimaansaattamista Tanskassa. Kaksi lautakunnan jäsentä, tri Hindhebe ja kansankäräjäin jäsen A. C. Meyer, jotka aikaisemmin ovat kannattaneet kieltolakia, selittävät erikoisessa lausunnossa, että he ovat kyllä kieltolain periaatteellisia kannattajia, mutta vastustavat sen voimaan saattamista tällä hetkellä.

Englantilaisen kemiallisen teollisuuden yhtymän muodostaminen.

Yhtymä vastaa Europan mantereella ja Amerikassa muodostuneita yhteisrintamia.

Lontoo, 22. 10. (STT) Eräässä tiedonannossa, joka on annettu Englannin kemiallisten tehtaitten yhdistämisehdotuksen johdosta, ilmoittaa sir Alfred Mond, että yhtymä vastaa samanlaisia Europan mantereella ja Amerikassa syntyneitä yhtymiä, mitkä ovat pakoittaneet Englannin kemiallisen teollisuuden johtajat harkitsemaan tilannetta. Tällöin he ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että aika on tullut, jolloin Englanninkin teollisuuden täytyy turvautua samanlaiseen yhteisrintamaan. — Reuter.